

EVANGÉLIKUS Élet

**Akire rátalál a pillanat
- Daróczi Csaba
természetfotós**

**A földet nem lehet
home office-ban művelni**

**Töltekezni naponta
a kegyelem ízével**

Valóságos pünkösdi csoda

Épülő istenháza, megújuló templomok, megtartó közösségek egyházunkban

ÚJ APPLIKÁCIÓ

 Evangelikus.hu

NAPI IGE

HÍREK

KÖNYVAJÁNLÓ

1%-OS ADATOK

EVANGÉLIKUS ÉNEKESKÖNYV

A Google Play áruházból tölthető le androidos készülékekre.

Dühöngés helyett örömhír

Engedjék meg, hogy pünkösdi lapszámunkban a szokásos igemagyarázatok és lelki tartalmak ajánlása mellett örömhírekkel kezdjem soraimat.

Elkészült az evangélikus applikáció, amely telefonunkra letöltve kattintásnyi közelségbe hozza a napi igét, a napi olvasmányt, a legfrissebb evangélikus kötődésű híreket, de megtaláljuk rajta énekeskönyvünket is. Mire használhatjuk? Például arra, hogy a várakozással töltött percekben ne a híreken való dühöngést, hanem a jó hírt, az örömhírt válasszuk, találkozzunk egy-egy igei gondolattal, akár eldúdoljunk egy dallamot.

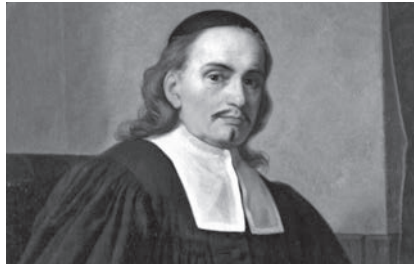
Örömhír, hogy pünkösdhétfőn ökumenikus istentiszteletet közvetít a Duna Televízió. A szabadtéri alkalmat június 1-jén 11 órai kezdettel követhetjük a képernyők előtt. A történelmi egyházak összefogását különösen jó megtapasztalni ebben az időszakban.

A *Mi, evangélikusok* címmel nemrég megjelent kiadványban egyházunkhoz kötődő hírességek adtak választ arra a kérdésre: miért jó evangélikusnak lenni? A Luther Kiadó ezután felhívást tett közzé, amelyre bárki elküldhette a maga válaszát. Szép és értékes írások születtek. Ezeket olvasva ismét jó megtapasztalni egyházunk sokszínűségét, megismerni közösségünk néhány tagjának személyes vallomását.

Nemzetközileg is elismert, többszörösen díjazott természetfotós Daróczi Csaba, ám a vele készült interjúmban nem csupán arról esik szó, miként készülnek megismételhetetlen képei, hanem hitének, gyülekezetének megtartóerejéről is beszél a Soltvadkertben élő pedagógus.

Végül, de nem utolsósorban egy fontos évfordulóról is megemlékezünk ebben a lapszámunkban. A száz évvel ezelőtt aláírt trianoni békeszerződéssel egyházunk is komoly veszteségeket szenvedett. 1920. június 4. evangélikus egyházi következményeiről Lackner Pál lelkészt kérdeztük.

■ KÉZDI BEÁTA

Feltétel nélküli istenhittel

„Hogyne dicsérném az Istent / Zengedező énekkel, / Ki dolgában oly bölcs, oly szent, / És jót tesz mindenkellel!” – írta a vállára nehezedő súlyos terhek ellenére is Paul Gerhardt. Az 1600-as években élt német evangélikus lelkészről dr. Kinczler Zsuzsanna egyházenészt kérdeztük.

22. oldal

Átrajzolt térképek

Trianon – mindaz, amit jelent, velünk él száz éve. Egy nép, közösségek, egyházak, családok drámája. 1920. június 4. gyökeres átalakulást hozott egyházunkban is. A részleteket dr. Lackner Pál evangélikus lelkész, korábbi tábori püspök tárta fel disszertációjában. Öt kértük elemző beszélgetésre.

29. oldal

A földet nem lehet home office-ban művelni

Hogyan érintette a magyar vidéket a koronavírus-járvány? Mit tehetünk mi magunk a mezőgazdaságért? A teremtett világ védelme, a magyar termőföld értékelése is szóba került a Mátrai Zoltán agrármérnökkel, a Somogy-Zalai Egyházmegye felügyelőjével készült interjúban.

36. oldal

TARTALOM

Láthatóan evangélikus, Oratio oecumenica	4
A vasárnap igéje • Schaller Bernadett	5
Új nap – új kegyelem • Pfeifer Ottó	6
Krónika • Hírek, tudósítások	7
Égtájéko • Szemerei János írása	16
Ajánló • Interjúkötet Novotny Zoltán sportriporterrel	18
Tallózó • Gyülekezeti lapok, keresztény hírportálok, blogok szemléje	19
Interjú • Kinczler Zsuzsannával Paul Gerhardt énekszerző lelkészről	22
Deutsche Anlage / Slovenská príloha • Német és szlovák nemzetiségi oldalak ...	24
Élő víz • Gáncs Tamás rovata	28
Fókusz • Átrajzolt térképek – 1920. június 4. következményei egyházunkban	29
Kultúrkörök • Jubileumi kortárs keresztény ikonográfiai biennálé	32
Evangélikus arcképcsarnok • Száztíz éve halt meg Mikszáth Kálmán	34
Interjú • Mátrai Zoltán agrármérnök a felértékelődött hazairól	36
Ajánló • A lélek csendjéről mesél Prodán Márta könyve	38
Fókusz • Miért jó evangélikusnak lenni? – Gyülekezeti tagjaink válaszolnak	39
Krónika • Épül a mártírok emléktemploma Budakeszin	42
Interjú • Daróczi Csaba természetfotós a megismételhetetlen képekről	43
Gyermekeknek • Füller Tímea rovata	46
Ajánló • Ajándék Bibliák gyengénlátóknak	48
Krónika • Hírek, tudósítások	49
Oratio oecumenica	54
Az ünnep igéje • Lázárné Skorka Katalin	55
Krónika • Istentisztelet-közvetítés a rádióban	56
A vasárnap igéje • Smidéliusz Gábor	57
Új nap – új kegyelem • Honthegyi Zsolt	58

LÁTHATÓAN EVANGÉLIKUS

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Nyékiné Füstös Klára nyugdíjas, egyházi – Mende. Nagyszüeim és szüeim templomba járó, hívő emberek voltak, akik Isten tiszteletét és szeretetét nekem is hirdették. Ez is hozzájárult, hogy az egyház az életem meghatározó része lett. Ez nemcsak a templomba járásban nyilvánul meg, hanem abban is, hogy amit képességeim szerint tudtam és tudok, azt elvégezzem az gyülekezetemnek. Számomra fontos, hogy mindig tisztaság legyen a templomban és a környezetében. Egész életemben azon voltam, hogy híveket toborozzak, hogy embereket gyűjtsék a templomunk körüli szolgálathoz.

Nekem őseim mondták el gyülekezetünk pünkösdi szokását, azóta próbálom úgy csinálni, ahogy ők tanították. 2011 óta a szellemi kulturális örökség része ez a szokásunk [a pünkösdi templomdíszítés, zöldágazás – a szerk.]. Erre nagyon büszke vagyok, hiszen ezáltal sokan felfigyeltek Mendére és kicsiny evangélikus gyülekezetünkre. Pünkösöd idején nemcsak templomunkban, de a szentendrei Skanzenben is bemutatjuk ezt a hagyományunkat.

Minden hónap első vasárnapján van úrvacsora az istentiszteleten. Az úrvacsorában megnyugvást talál a lelkem. Mendén hagyomány, hogy az oltár feszülete mögé piros rózsát helyezünk. Ez Jézus értünk kiontott vérért szimbolizálja.

A mai evangélikus arcképcsarnok az interneten a Lathatoan.reblog.hu és a [Facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

Pünkösdhétfőn ökumenikus istentisztelet a Duna Televízióban

Történelmi környezetben, a budavári Magdolna-toronynál – egy 13. században épült templom maradványainál – lesz szabadtéri ökumenikus istentisztelet június 1-jén, pünkösdhétfőn 11 órai kezdettel. (Rossz idő esetén a Mátyás-templom a helyszín.) Igemagyarázatot tart dr. Bogárdi Szabó István református püspök, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi elnöke, igét hirdet dr. Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke, szentbeszédet mond dr. Erdő Péter

bíboros, esztergom–budapesti érsek. A szolgáló fúvosokat Johann Gyula vezeti, szaxofonon közreműködik Pozsár Eszter. Imádságot a járvány leküzdésében különösen is fontos szerepet vállaló orvosok, ápolók, szociális munkások, illetve gyógyult betegek mondanak.

A helyszínen higiéniai okokból csak korlátozott számú érdeklődő lehet jelen, így a hívektől azt kérjük, hogy az istentiszteletbe a televízión keresztül kapcsolódjanak be.

Magyarországi Evangélikus Egyház

ORATIO OECUMENICA

Istenünk! Megígérted népednek, hogy ha kiált hozzád, meghallgatód őt. Halld meg, Urunk, hangunkat, amikor hozzád kiáltunk!

Hálát adunk igédért. Azért, hogy korlátozásokkal teli életünkben igéd nincs bilincsbe verve, hanem utat talál hozzánk szabadon. Segítsd meg hirdetőit, hogy a katona elkötelezettségével, a sportoló kitartásával és a földműves fáradhatatlanságával hirdessék a megváltás örömeit.

Könyörgünk egyházadért. Add, hogy hitet próbáló időnkben hűségesen hirdesse szavadat, és szereteted leleményességével szolgálja az embereket. Áldd meg gyülekezteinket, hogy jó reménységben kérjenek erőt a folytatáshoz és az újrakezdéshez.

Könyörgünk az egész világért és hazánkért. Imádkozunk magyar népünkért, nemzetünk határokon átvélő lelki összetartozásáért. Könyörgünk lakóhelyünkért. Áldd meg vezetőinket istenfélelemmel és bölcsességgel. Add, hogy a földön minden ember békességben éljen.

Könyörgünk a világvárványban érintett embertársainkért. Irgalmadból fékezd meg a fertőzés terjedését. Könyörgünk minden betegért: add vissza egészségüket, segítsd meg gyógyítóikat. Légy minden haldokló mellett! Eléd visszük a gyászolókat: vigasztald őket, és teremts szívükben békességet.

Hálát adunk szent Fiadért, aki mennybe ment, hogy helyet készítsen számunkra az atyai házban. Köszönjük, hogy nem hagyott minket árván, hanem megígérte nekünk a Pártfogót. Ígéretében bízva kiáltunk hozzád új pünkösödért, a Szentlélek kiadásáért, személyes életünk és egyházad megújulásáért.

Istenünk, megígérted népednek, hogy ha kiált hozzád, meghallgatód őt. Köszönjük, hogy meghallod hangunkat, amikor hozzád kiáltunk, és velünk együtt gazdagon megáldasz mindenkit, aki segítségül hívja nevedet Jézus Krisztus által. Ámen.

Húsvét ünnepe utáni 6. vasárnap (Exaudi)

2Tim 2,1-17a

A kegyelem erejével

Gyermeckorom egyik meghatározó emléke, hogy drága nagyapám levelet ír nővérenek, vagy a választ olvassa. Olykor elküldött a papírboltba franciakockás füzetet venni, mert annak volt megfelelő vonalazása a hosszú levelekhez. Havonta-kéthetente jöttek és mentek a levelek, az aktuálisokon túl mindig egy kis lelki tartalommal, igei bátorítással.

Pont úgy, ahogy Pál apostol is személyes hangvétellű „pásztorlevelet” küld fiatal munkatársának. Timóteus korán megtért, és az apostol kedves fiatal munkatársa lett. A levél szeretetteljes hangvétele arról tanúskodik, hogy Pál a lelki gyermekeként, fiaként tekintett rá. Szülőként csak a jót szeretnénk gyermekeinknek. De mindössze annyit tehetünk, hogy a tanításaink összhangban legyenek a tetteinkkel, személyes példamutatásunkkal.

Vissza az origóhoz. Exaudi vasárnapja mintegy a mennybemenetel és pünkösd ünnepe között bújjik meg. Az ógyházi hagyomány a sokatmondó „váróvasárnap” névvel illetve, minthogy az apostolok Jeruzsálemben visszavonulva, imádság és böjtölés között várták a Szentlélek megígért eljövételét. A 27. zsoltár, melynek kezdetéről *Exaudinak* nevezzük e napot, szépen összecseng a páli üzenettel: miközben a megpróbáltatás és a várakozás idején a kegyelemben megerősödünk, Isten jelenlétének ereje olyan áthatóan tölti be életünket, hogy a külső körülmények elveszítik jelentőségüket.

Pál még az életét is alárendelte az evangélium szolgálatának. Tántoríthatatlanul, életének áldozatával is hirdette a rábízott üzenetet. Megindító azzal szembesülni, hogy Isten az apostolnak ezt a munkáját mintegy kiterjesztette a leírt evangélium által. Rátette időközön túlélő pecsétjét, s lehetünk mi is az apostol tanítványai.

Megbúvó gyöngyszem. Mindazonáltal van ennek az igeszasznak egy különleges gyöngyszeme. Pál valószínűleg egy ősi himnusz részletét emeli be mondanivalójába, amely a hagyomány szerint hitvallók és mártírok vigasztalására szolgál. A himnikus gondolatok így zárulnak: „*Ha hűtlenek vagyunk, ő hű marad, mert önmagát meg nem tagadhatja.*” Isten irgalmasságán szét-török az emberi logika, szeretete győz az ember hűtlenségén. Ez azonban nem mentség a hűtlenségre, hanem vigasztalás a próbák súlya alatt hűtlenné vált hívők megtört lelkiismeretének. Ezáltal pedig számunkra is erőt adó üzenet.

A mennybemenetel hegyéről az apostolok ugyan küldetéssel tértek haza, ám az ahhoz szükséges belső erőnek még híjával voltak. Időnként mi is erőtlenek vagyunk. Elszomorodunk emberi gyarlóságok miatt, amelyek terhelik saját vagy egyházi életünket. Éppen ezért fontos annak reménye, hogy nem a mi képtelen emberi természetünk a végső tényező, hanem a hitből fakadó élet lehetősége.

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: MICHEL STOCKMAN / UNSPLASH.COM

Új utak nyitnak. Pál végül ír még a szentségtelen, üres fecsegők ellen. Talán az ókorban nagyobb volt a bölcselkedő emberek jelentősége, ma pedig inkább azt éljük meg problémaként, hogy az emberek közönyösen bánnak egymással. A mostani furcsa, nehezen élhető helyzetben minden eddiginél jobban vágyunk a szeretetteljes és biztonságot adó kapcsolatokra.

Az egyház számára persze ez nem valami új vagy különleges kívánság. Az egyháztagok eddig is kapcsolódtak egymáshoz, és közösséget alkottak. S bár többekkel együtt azon a véleményen vagyok, hogy a személyes találkozást semmi sem pótolja, az új, virtuális találkozások is értéket képviselnek. Lehet általuk vigasztalni, hordozni, bátorítani egymást és közösséget alkotni. Talán maga Pál is élt volna vele, ha lett volna ilyen akkor. Pünkösd felé közeledve pedig mi más lehetne előttünk az apostol intéseiből, mint ez: Krisztus népének megmaradni, sőt fejlődni, növekedni.

■ SCHALLER BERNADETT

Imádkozzunk! *Áldott légy, Urunk, hogy szereteted nagyobb, mint bűneink. Kérjük, viselj gondot erről a magáról oly sokat képzelő nemzedékről, és vezess minket annak megértésére, hogy felelősséget kell vállalnunk tetteinkért. Engedd, hogy éljünk atyai jóságodból, és szeressük a ránk bízottakat a tőled kapott szeretettel. Ámen.*

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (május 24.) *Ahogy az Úr megbocsátott nektek, úgy tegyetek ti is.* Kol 3,13b (Zsolt 130,4; Jn 16,5–15; Ef 3,14–21; Zsolt 131) Vajon mi a nehezebb: megbocsátani valakinek vagy bocsánatot kérni valakitől? Mindkét oldalon állunk életünk során bizonyosan. Megtaláljuk-e a szavakat akkor, amikor valamiért bocsánatot kérünk, meghalljuk-e a szavakat, amikor a minket ért bántásért tőlünk bocsánatot kérnek? Meghalljuk-e az ígében azt az üzenetet, amely egész életünket átformálhatja, amely ezt a kérdést új nézőpontba helyezi: hogy az Úr megbocsátott nekünk, példát adva számunkra, hogy mi is meg tudjunk bocsátani? Hogy mi is meg tudjuk tenni azt, amit ő már megtett értünk.

Hétfő (május 25.) *Hallgasd meg szavamat reggel, Uram, reggel eléd készülök, és várlak.* Zsolt 5,4 (Ef 6,18; Ez 11,14–20; 1Tim 6,11–16) Isten kezébe letenni mindazt, ami előttem van, ami vár rám. Vajon meg tudjuk-e tenni? Vajon van-e rá „időnk”, tud-e ez a zsoltárvers imává lenni a hétköznapok reggelein? Még csak éppen felkeltünk, mindent igyekszünk végiggondolni, de már ekkor késésben vagyunk – vagy legalábbis így érezzük. Ebben a nagy kezdetben, ebben a nagy hajrában tudunk-e helyet adni az Istennek? Megélni annak az ajándékát, hogy őrá helyezem a nap terhét, elé viszem a nap áldásait, és minden közepette őt hívom segítségül? Adja Isten, hogy mindennap meg tudjuk ezt tapasztalni.

Kedd (május 26.) *Ne igazodjatok e világhoz, hanem változzatok meg értelmetek megújulásával, hogy megítélhessétek, mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes.* Róm 12,2 (Zsolt 14,2; 1Jn 4,1–6; 1Tim 6,17–21) Vajon maradhatunk-e mozdulatlanok akkor, amikor minden megmozdul körülöttünk? Vajon maradhatunk-e változatlanok, ha minden megváltozik? Mint ahogyan ez történt nem is olyan régen szinte mindenkinek az életében. Ebben a hirtelen jött változásban – és talán nemcsak ebben, hanem a folyamatos változásban is – meg tudjuk-e látni azt, ami örök és változatlan? Isten szeretetének megnyilvánulása Jézus Krisztusban örök és változatlan. És ha minden más változik is, ha minden más átalakul, de képesek vagyunk életünket erre építeni, akkor soha nem veszítjük őt szem elől.

Szerda (május 27.) *Pál írja: Éppen ezért meg vagyok győződve arról, hogy aki elkezdte bennetek a jó munkát, elvégezi Krisztus Jézus napjára.* Fil 1,6 (Zsolt 138,8a; Ézs 32,11–18; 2Tim 1,1–12) Hányszor tehetjük fel magunknak a kérdést, hogy „vajon most elvégzek mindent időben”? Vajon elkészülök-e minden teen-

dómmal? Vagy újabb és újabb feladatok sorát találom magam előtt, egymás után újra és újra? Pál sorai erőt adhatnak abban a tekintetben, hogy ki az, aki a legfontosabb kérdésben munkálkodik az életünkben. Gyorsan folyó időnk sodrásában merítkezhetünk abból, amit Pál nekünk is üzen. Segít abban, hogy észrevegyük és meglássuk azt, aki a legfontosabbat már elvégezte értünk.

Csütörtök (május 28.) *Fordulj felém, és könnyörülj rajtam, mert magányos és nyomorult vagyok.* Zsolt 25,16 (Jn 5,7–8; ApCsel 1,12–26; 2Tim 1,13–18) „Mélységeknek mélységéből kiáltok hozzád, halld meg, Uram, hangomat...” – énekeljük a gyülekezetben, énekeljük áhítaton, énekeljük akkor, amikor Istenhez fordulunk megszorodott szívvel. Amikor őt hívjuk segítségül, mert felismerjük, hogy egyedül nála van a vigasztalás. Amikor megértjük, hogy egyedül ő képes meghallani most a szavainkat, egyedül ő képes arra, hogy felemeljen bennünket. Egyedül nála van az irgalom, az ő kezében van az életünk. Merjünk hozzá fordulni, merjük őt segítségül hívni akkor, amikor a mélységben vagyunk, és adjunk neki hálát akkor, amikor kiemel onnan!

Péntek (május 29.) *Nyelvem hirdeti igazságodat és dicséretedet mindennap.* Zsolt 35,28. (Lk 24,52–53; Ef 1,15–23; 2Tim 2,1–13) Vajon mi az, ami elengedhetetlenül hozzátartozik egy napunkhoz? Mi az, amit rutinszerűen megteszünk? Amikor reggel, délután és este csak saját magunk és családjunk tennivalói járnak az eszünkben, van-e helye az Istenhez fordulásunknak, Isten dicséretének? Tud-e az ő dicsérete is olyan fontos lenni, mint minden más az életünkben? Sokszor akkor kerülnek mindennapi rutinaink is jó mederbe, ha Isten tisztelete és dicsérete aktívan helyet kap bennük.

Szombat (május 30.) *Mi nem olyanok vagyunk, mint sokan, akik nyereszkednek Isten igéjével, hanem mint akik tiszta szívből, sőt Istenből szólunk Isten előtt Krisztusban.* 2Kor 2,17 (4 Móz 22,18; Jn 16,5–15; 2Tim 2,14–26) Milyen gyarló az ember! Sokszor azt gondolja, nála van „a bölcsek köve”, nála van a bölcsesség forrása. Hogyan is beszélhetnénk Istenről tisztán, igaz, hozzá méltó szavakkal? Lehetséges ez? Talán úgy igen, ha vélt okoskodásaink helyett az ő Szentlelkére hagyatkozunk, ha az ő útmutatásait követjük. Ha minél jobban megismerjük a Szentírást, és imádságos életet élünk. Így meg tudjuk, ki Isten, ki Krisztus, és kik vagyunk mi, akik róla beszélünk.

■ PFEIFER OTTÓ

EVANGÉLIKUS Élet | FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!
megrendelheti online is: evangelikuselet.hu/elofizetes

Továbbra is online tartandók meg az istentiszteletek

A püspöki tanács újabb pásztorlevele

Magától értődő, hogy az Evangélikus Élet időről időre közli a Magyarországi Evangélikus Egyház vezetőinek, vezető testületeinek közleményeit. Kéthetenként megjelenő magazinunk esetében azonban az „időről időre” legalább tizennégy napot jelent – márpedig a járványhelyzet kiszámíthatatlansága ennél akár sűrűbb megnyilatkozásokra is készítheti az illetékeseket. Bár magazinunk Krónika rovatában – az időtállóan figyelemre érdemesíthető információk szemlézése mellett – mindig a lapzárta napján releváns híryanagokat igyekszünk közölni, tisztelettel kérjük olvasóinkat, hogy lehetőség szerint kísérjék figyelemmel (vagy fiatalabb családtagjaikkal, ismerőseikkel „figyeltessék”) egyházunknak a vezetői megnyilatkozások azonnali publikálására is lehetőséget nyújtó központi internetes honlapját (Evangélikus.hu). A Magyarországi Evangélikus Egyház püspöki tanácsa az alábbi levéllel május 4-én fordult a lelkészekhez és a gyülekezeti tagokhoz.

Kedves Testvérek!

Immár hét hete, hogy arra kellett kérnünk gyülekezeteinket, hogy a Covid-19 koronavírus-járványra tekintettel ne tartsanak nyilvános istentiszteleteket és egyéb alkalmakat. Köszönjük, hogy komolyan vettétek akkori útmutatásunkat és folyamatos tájékoztatásunkat. Annak is szívből örülünk, és azért is köszönetet mondunk, hogy lelkipásztoraink az elmúlt időszakban milyen odaadóan és innovatív módon keresték az ige hirdetésének és a hívek lelkigondozásának hatékony formáit. Meggyőződésünk, hogy olyan tudás birtokába kerültünk, amellyel a járvány reménybeli elmúltával is élni tudunk majd, és ezáltal is mind több embert meg tudunk nyerni Isten országa ügyének.

Természetesen mindnyájan nagyon vágyódunk már a személyes találkozásra és arra, hogy híveinkkel templomi közösségben is együtt legyünk. Urunknak kell hálát adnunk, hogy ő az ilyen próbás körülmények között is gondoskodik a legfontosabbról, az igeszolgáltatásról. Változatlanul érvényes az apostoli buzdítás: „...hirdesd az igét, állj elő vele, akár alkalmas, akár alkalmatlan az idő...” (2Tim 4,2) Most az alkalmatlan időkben kell ezt a szolgálatunkat betölteni, ám oly módon, hogy „az erőtlenekek gyengeségeit hordozzuk...” (Róm 15,1).

Hitünk lényegéhez tartozik felebarátaink egészségének óvása. Isten nem vakhítt ad nekünk, hanem azt a meggyőződést, hogy küldetésünket felelősen kell betölteni. Ha egyházi gyakorlatunkból sok mindent csak bizonyos önkorlátozással és fájdalmas lemondással tudunk is megélni, ezt mások életének védelmében vállalni kell.

Az egészségügyi szakemberek szerint a veszély még korántsem múlt el, sőt a sok embert megmozgató nyilvános alkalmak révén csak növekedhet. Ezért arra kérjük híveinket, változatlanul tekintsék érvényesnek március 14-i kérésünket arra vonatkozóan, hogy az evangélikus gyülekezetekben ne tartsanak templomi istentiszteleteket és egyéb, hétközi alkalmakat a gyülekezeti tagok fizikai jelenlétével. Legyen egyértelmű: ezzel a fájdalmas lemondással életüket menthetünk! A történelem folyamatosan nyomon követjük, és amint a közösségi kapcsolattartás biztonságosabbá válik, annak megfelelő útmutatást fogunk adni.

A korábbihoz hasonlóan azt kérjük, hogy a konfirmációi alkalmakat későbbi időre, jó eséllyel őszre halasszák, illetve kérjük a nyárra tervezett ifjúsági és gyermektáborok lemondását is.

Továbbra is segítsük egymást! A lelkészek a nekik adott kegyelem mértéke szerint a híveket, egyik gyülekezet a

másikat. Osszuk meg egymással a jó tapasztalatokat! Ne engedjük, hogy Isten igéje és a vigasztalás szava elnémuljon gyülekezeteinkben és evangélikus intézményeinkben! Erősödjön bennünk a vágy az úrvacsorai közösségre, hogy amikor majd lehetővé válik, akkor annál nagyobb örömmel éljünk a szentséggel! Tartsuk fenn azokat a digitális és hagyományos formákat, amelyekkel meg tudjuk szólaltani az igét! Május 10-től, Cantate vasárnapjától kezdve országos egyházi szerkesztésben további istentiszteleteket és hétközi alkalmakat sugárzunk különböző médiafelületeken.

Kérünk mindenkit, hogy továbbra is hordozza imádságban a betegeket, az orvosokat és az ápolókat. Ne feledkezzünk meg azokról, akik szociális otthonokban vagy egyházunk diakóniai intézményeiben vannak ellátottként vagy dolgozóként! Fáradozzunk annak érdekében, hogy a társadalmi olló ne nyíljon tovább, fokozva a különbséget gazdagok és szegények között! Imádkozzunk a felelős döntéshozókért és a jó rend fenntartóiért az országban és az egyes településeken!

„Ne legyen meghasonlás a testben, hanem kölcsönösen gondoskodjanak egymásról a tagok. És így ha szenved az egyik tag, vele együtt szenved valamennyi...” (1Kor 12,25–26)

Erős vár a mi Istenünk!

Budapest–Győr, 2020. május 4.

Testvéri köszöntéssel:

DR. FABINY TAMÁS *elnök-püspök*
KONDOR PÉTER *püspök*
SZEMEREI JÁNOS *püspök*

Az egyház a koronavírus idején

A Lutheránus Világszövetség vezetőinek pásztorlevele

„Újra pásztorlevelet írunk, mivel továbbra is figyelemmel követjük a Lutheránus Világszövetség tagegyházainak visszajelzéseit és tanúságtételét a Covid-19 járvánnyal kapcsolatban. Ismét szeretnénk perspektívát mutatni, bátorságot nyújtani, és reméljük, hogy ezzel támogatni tudjuk mind tagegyházaink helyi szolgálatát, mind egyházközösségünk közös tanúságtételét” – írták a Lutheránus Világszövetség vezetői, Panti Filibus Musa érsek, elnök és Martin Junge főtitkár a tagegyházaknak küldött újabb, április 29-i keltezésű levelükben.

„...legyetek készen mindenkor számat adni mindenkinek, aki számonkéri tőletek a benetek élő reménységét.” (1Pt 3,15)

Krisztus feltámadásának ünnepét tudjuk magunk mögött, és ez megerősített hitünkben. A sír üres, Krisztus él! Ezekben az időkben, amikor sok ember életét a félelem és az aggodalom hatja át, a mi üzenetünk még mindig ugyanaz: Krisztus feltámadt! Bízunk benne, hogy a Szentlélek teremtőereje újat hoz, és az egyházat is megújítja.

Továbbra is elhivatottak vagyunk a reménységről való bizonyágtételre. Hála köszönetünket fejezzük ki a tagegyházaknak az emberek mozgósításáért, azért, hogy a nehézségek ellenére számos utat és lehetőséget találtak a közös imádságra, az istentiszteletek megtartására, egymás szolgálatára, a béke és az igazságosság védelmére a fizikai távolságtartás ellenére is. A világ minden tájáról számos tagegyházból kaptunk lelkesítő híreket, amelyek bátorító példát mutatnak az evangélium állhatatos hirdetésére. Kérjük tagegyházainkat, hogy továbbra is terjesszék a biztos reménységet, amely mindannyiunkban ott lakozik. Krisztus valóban feltámadt!

Kérjük, támogassák a vírus terjedését akadályozó intézkedéseket. Minden tagegyháznak nagyon köszönjük, hogy támogatják a helyi hatóságok intézkedéseit, még akkor is, ha azok az egyház életére és tanúságtételére is kihatással vannak. A fizikai távolságtartás az emberek között, a nagyobb létszámú rendezvények mellőzése, az otthon mara-

dás, a rendszeres kézmosás mind olyan hatékony intézkedés, amely akadályozza a vírus terjedését. Továbbra is kérjük a világszövetség tagegyházait, azok vezetőit, lelkészeit és minden tagját az illetékes nemzeti, regionális vagy szövetségi hatóságok utasításainak a betartására és az ezzel kapcsolatos korlátozások, intézkedések követésére.

Szolidaritás a szenvedőkkel. A vírus felszínre hozta, hogy milyen komoly mértékű egyenlőtlenség és igazságtalanság van a világban, a társadalmakban és a közösségekben. Nagyon fájdalmas híreket kapunk arról, hogy emberek és egész közösségek éhínséggel küzdenek. Sok helyen a helyi gazdaság úgy épül fel, hogy az emberek naponta az utcán és piacokon keresik meg a mindennapi betevőjüket. A kijárási korlátozások miatt ezek az emberek nem tudják a napi kenyérrelalót hazavinni.

Kérjük a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) tagegyházait, hogy továbbra is maradjanak nyitottak embertársaink felé, osztozzanak a gyengék és sérültek fájdalmában és szenvedésében. Jézus azt tanította nekünk, hogy az ő arcát ismerjük fel mindazokban, akik ételért, vízért, ruházatért vagy szállásért fordulnak felénk (Mt 25,37-41).

Az egyházaknak különösen jelentős a szerepük az azonnali segítségnyújtásban. Ezért az LVSZ Covid-19 segélyalapot hozott létre, hogy támogassa az egyházak lelkipásztori és diakóniai munkáját a járvány idején. Felkérjük az LVSZ-tagegyházakat és az LVSZ partnerszervezeteit, hogy ezen alap támogatásával adják jelét nemzetközi

szolidaritásunknak, az összefogásnak és a felebarátért végzett szolgálatnak.

Az LVSZ az egész világra kiterjedő egyházközösség nevében 2,5 millió menekültnek, üldözöttnek és az őket befogadó közösségeknek nyújt segítséget. Ezek az embertársaink a leggyengébbek és a leginkább védelemre szorulók. Kérjük, gondoljanak imádságban arra a több mint kilencezer segélyszervezeti munkatársra, akik extrém körülmények között szolgálnak, és kérjük, segítsék őket.

„Boldogok, akik békét teremtenek, mert ők Isten fiainak nevezetnek.” (Mt 5,9)

A növekvő erőszakról szóló beszámolók mélységesen nyugtalanítanak bennünket. Megrázók az idegengyűlöletből fakadó támadások a külföldiek, vendégmunkások, felsőoktatási hallgatók és migránsok ellen. Különösen elszomorító az az ellenséges megnyilvánulások, amelyek Kínában az afrikaiakat érik, valamint a külföldiek és kisebbségek elleni támadások az egész világon.

Aggodalommal tölt el bennünket, hogy egyes helyeken elnyomás is tapasztalható. Arra is van példa, hogy szomszédok egymásnak esnek amiatt, ha valakiről elterjed az a hír, hogy elkapta a vírusfertőzést. Ápolókat, orvosokat ellenségesen kezelnek, mert néhányan attól tartanak, hogy tőlük megfertőződnek.

A félelem erőszakhoz vezethet, és erősíti is azt. A stressz és a szorongás is növeli a tettegesség veszélyét. Kérjük az LVSZ tagegyházait, hogy figyeljenek oda az idegengyűlöletre, idejében ismerjék fel a jeleit, és bátran tegyenek lépéseket ellene. Kérjük, soha ne felejtsek el, hogy ahol a negatív jellegű megnyilatkozásokat vagy a gyűlöletbeszédet tolerálják, ott hamar felüti a fejét az erőszak is. Ezért ne engedjék meg, hogy a másik emberről negatívan vagy gyűlölködve beszéljenek, az ilyen cselekedet ellen rögtön határozottan lépjenek fel. Gondoskodjanak róla, hogy az egyház üzenete mindig a béke üzenete legyen.

A nők elleni erőszak elutasítása és fellépés ellene. A bántalmazó kapcsolatban élő nők helyzetére is fel szeretnénk hívni a figyelmet. Hálásan köszönjük azoknak az egyházvezetőknek a visszajelzéseit, akik felhívták az LVSZ-iroda figyelmét erre a problémára. A meggyilkolt nők száma világszinten aggodalomra okot adó mértékben megemelkedett. A nemi erőszakkal kapcsolatos esetek száma néhány rendelkezésre álló statisztika szerint akár harminc százalékkal is növekedett.

Az LVSZ már régóta elhivatott küzdelmet folytat a nők elleni erőszakkal szemben, és egyértelműen bűnnek nyilvánítja. Az egyházak nemet mondanak a nők elleni erőszakra. Kérjük, hogy az LVSZ-tagegyházak továbbra is folytassák az érzékenyítő munkát a nők elleni erőszak témakörében. Ha nevén tudjuk nevezni a problémát, megtettük az első lépést a megoldás felé. Sok országban működik női segélyvonal, amelyet a bántalmazott nők fel tudnak hívni, ha védelemre és segítségre van szükségük. Kérjük, tegyék nyilvánossá ezeket a telefonszámokat, és értesítsék a gyülekezeteket és a női köröket erről. Folytassuk a felvilágosító munkát, biztosítsuk a megfelelő információkat.

Isten terve folytatódik. Ezekben a nehéz időkben nem tudjuk pontosan, mit fog hozni a jövő. De tudjuk, kinek a kezében van. Ezért maradjunk hűek elhívásunkhoz. Isten terve folytatódik. Ezért kell továbbra is tanúságot tennünk. Ennek reményében szeretnénk bátorítani tagegyházainkat a további tanúságtételre, Jézus Krisztus örömteli üzenetének a hirdetésére, embertársaink szolgálatára, és kívánjuk, hogy úgy áradjon az igazság, mint a bővizű patak (Ám 5,24).

*Forrás: Lutheranworld.org
Fordítás: MEE Országos Iroda
Ökumenikus és Külügyi Osztály*

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

Közlemény a nyári országos evangélikus rendezvényekről és táborokról

Egyetértésben egyházunk vezetőivel úgy ítéljük meg a kialakult helyzetet, hogy a jelentkezésre váró résztvevőkre, valamint munkatársainkra való tekintettel a különböző országos nyári programok és rendezvények elmaradása számunkra is szomorú hírének bejelentésével nem várunk tovább. Még abban az esetben is, ha néhány héten belül enyhülni látszana a járványügyi helyzet, felelőtlen és meggondolatlan gyakorlatnak ítéljük meg nemcsak több száz, illetve ezer fiatalnak az ország különböző pontjairól történő összehívását és utaztatását az elkövetkező hónapokban, hanem még az erre vonatkozó döntés halogatását és az utolsó pillanatig történő kivárást is.

A döntés a Magyarországi Evangélikus Egyház Országis Irodájának Gyülekezeti és Missziói Osztálya által szervezett országos rendezvényekre vonatkozik jelen bejelentéstől számítva augusztus 31-ig. Nevezetesen: országos evangélikus ifjúsági tábor – Bánk; országos evangélikus konfirmandus- és ifjúsági tábor – Bonyhád; országos evangélikus focitábor

– Nagyveleg; országos evangélikus zenei tábor – Aszód; országos evangélikus családos tábor – Balatonszárszó; Természétféve – Mátra; 13. Szélrózsza országos ifjúsági találkozó – Gyula.

A felsorolt táborok és rendezvények munkatársaival az elkövetkező napokban sorozatos egyeztetések keretében fogjuk megbeszélni, hogy milyen online alternatívát tudunk kínálni a fiataloknak az elmaradó programokkal egy időben vagy későbbi találkozási lehetőséget a nyarat, illetve a veszélyhelyzetet követően.

A mindenható Isten oltalmazzon mindannyiunkat, és őrizzen meg minket e próbatételt jelentő időszak elmúltával a viszontlátás, az egymással való találkozás örömeire!

Erős vár a mi Istenünk!

Budapest, 2020. április 28.

GRENDORF-BALOGH MELINDA,
a gyermek- és ifjúsági bizottság elnöke
NÉMETH ZOLTÁN,
a gyülekezeti és missziói osztály vezetője

Összefogással a rászorulókért

Sok család fordul az Ökumenikus Segélyszervezethez

Akár száz-százötven újabb segélykérés is érkezik naponta az Ökumenikus Segélyszervezet országos segélyközpontjához a koronavírus miatt nehéz helyzetbe került családoktól. Van olyan eset, amely csupán tanácsadást igényel, de a legtöbbször komoly segítségre van szükség. Nagy gondot okoz a járványhelyzet miatt elvesztett munkahelyről kieső fizetés, a bevétel híján megfogyatkozó ételmiszerkészlet, a fennálló vagy éppen most jelentkező egészségi problémák, s vannak, akik gyermekeik otthoni oktatásának biztosításához kérnek segítséget.

Az országos segélyközpontban a rendkívüli helyzet miatt megfeszített erővel folyik a munka. Önkéntesek segítségével készülnek azok az ételmiszer- és higiénés csomagok, amelyekkel a leginkább rászorultakat segítik. Eddig mintegy ötezer embert láttak el, jellemzően ételmiszerekből és higiénés cikkekből álló segélycsomagokkal.

Április 28-án Soltész Miklós, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára, a Nemzeti Humanitárius Koordinációs Tanács (NHKT) elnöke tett látogatást az Ökumenikus Segélyszervezet országos segélyközpontjában. Miután megismerkedett az intézmény működésével, illetve az itt végzett rendkívüli feladatokkal, személyesen is bekapcsolódott az eddigi adományokból beszerzett ételmiszer-csomagok összeállításába.

Az NHKT elnöke nem jött üres kézzel: a rendkívüli helyzetben leginkább szükséges, ötmillió forint értékű ételmiszer- és higiénés adományt adott át az Ökumenikus Segélyszervezetnek, amelyet

a Pharmacenter Hungary Kft. ajánlott föl a rászorulóknak megsegítésére. Az adományokat Lehel László, az Ökumenikus Segélyszervezet elnök-igazgatója vette át

FOTÓ: MÓR

a Pharmacenter Hungary Kft. képviselőjében jelen lévő Czinege Imre ügyvezető igazgatótól. A segélyszervezet országos segélyközpontjának munkatársai azonnal megkezdték a segélycsomagok kiszállítását is rászoruló családokhoz.

A szervezet a járványhelyzetben sem engedi el a rászorulóknak kezét, sőt számos rendkívüli feladatot is ellát. Biztosítja a járási korlátozással sújtott átmeneti otthonokban élő családok ellátását, a gyermekek részvételét a digitális oktatásban. Ellátja hajléktalanokat támogató központjait a higiénés feltételeknek való megfeleléshez, illetve a védekezéshez szükséges eszközökkel. Online tanácsadást nyújt a bezártság miatt fokozottabban megélt kapcsolati erőszak érintettjei számára. Továbbra is segítséget nyújt azokon a

helyszíneken is, ahol a közösségi programokat (tanoda, Biztos Kezdet Gyerekház, közösségi terek) eredeti formájukban fel kellett függeszteni: sok esetben online és telefonon tartva kapcsolatot a korábban az intézménybe járó családokkal vagy akár érintkezésmentes adományátadással támogatva a nélkülözőket. Immunerősítőket és vitaminokkal segít idősök otthonaiban és szociális intézményekben, továbbá maszkokat, kéz- és felületfertőtlenítő szereket szerez be és oszt ki.

A segélyszervezet járványhelyzetben is zajló munkáját, illetve rendkívüli feladatait otthonról is lehet támogatni: bankkártyás adományozással a Segelyszervezet.hu oldalon, illetve online banki átutalással a 11705008-20464565-ös számlaszámra, „koronavírus” megjelöléssel. A 1357-es adományvonal társzásásával hívásonként ötszáz forinttal a Nemzeti Humanitárius Koordinációs Tanácsba tartozó hat nagy magyarországi karitatív szervezet munkáját lehet támogatni.

Forrás: Segelyszervezet.hu

Nemzeti Humanitárius Koordinációs Tanács. A hat legnagyobb hazai karitatív szervezet – a Katolikus Karitás, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, a Magyar Vöröskereszt, a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet, a Magyar Református Szeretetszolgálat és a Baptista Szeretetszolgálat – alkotja a Karitatív Tanácsot. A tanács veszélyhelyzet esetén Nemzeti Humanitárius Koordinációs Tanácsként végzi a munkáját – kiegészülve a Belügyminisztérium, az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a katasztrófavédelem képviselőivel.

A tanács feladata a karitatív segítségnyújtás koordinációja, amelyet az elmúlt évek különböző krízishelyzetei – például árvizek – során eredményesen látott el. Az NHKT dönt a 1357-es hívószámú, nemzeti összefogás vonala elnevezésű adományvonalra és a hozzákapcsolódó, 11711711-22222222-es számlaszámra érkezett felajánlásokról.

A veszélyhelyzet kihirdetése óta számos magánszemély hívta az adományvonalat, vagy utalt a számlaszámra, illetve komoly céges felajánlások érkeztek az NHKT részére. Az adományokat a karitatív szervezetek juttatják el az érintettekhez.

Protestáns tisztelendők bajai tereferéje

Videóra rögzített beszélgetéssorozatot kezdett április 28-án Baján Bán Béla református esperes és Kovács László evangélikus lelkész. A tervek szerint heti rendszerességgel jelentkező Tércsere-terefere című sorozat epizódjai az interneten, a YouTube-on is megtekinthetők.

„Nekünk, lelkészeknek hivatásunkból fakadóan más a nézőpontunk, rálátásunk a hétköznapi »kis« dolgokra és a nagy ívű eseményekre egyaránt – írta Kovács László evangélikus lelkész a műsor felvezetésé-ként. – Nem jobb, nem értékeesebb, mint bárkié, aki nem ebben a szolgálatban éli keresztény (vagy nem keresztény) életét, hanem egyszerűen más.

Most arra hívjuk az érdeklődőket, hogy nézzenek körül a mi térfelünkön. Biztos, hogy a józan, logikus és felelősség-teljes helyzetelemzésben és útkeresésben látunk olyan szempontokat, amelyek bár sajátosan a mieink, de szélesíthetik a látókört. Eközben mi magunk is megéljük, hordozzuk, kezelni igyekezünk a magunk és a ránk bízottak számára egyaránt furcsa élethelyzetet, mert hát nemcsak a vírus, amit most tanul az emberek immunrendszere, hanem a helyzet is teljesen új – igazi krízishelyzet, aminek, mint minden krízisnek, lehet leépítő vagy iránymódosítással továbblendítő szerepe is.”

„Napjaink általános igazsága, hogy a járványhelyzet reménybeli megszűnése után világunk nem lesz már olyan, mint azt megelőzően – írta Bán Béla reformá-

tus lelkipásztor. – Különösen is igaz ez a digitális eszköztár használatára nézve. Amikor a közvetlen, személyes kapcsolatok lehetősége minimalizálódik, akkor értelemszerűen fölerősödik az elektronikus közvetítőcsatornák szerepe. Ez alól a hatás alól az egyház sem vonhatja ki önmagát.

Evangélikus lelkész kollégám, Kovács László kezdeményezésére egy »kísérleti terepre« lépünk. Két lelkipásztor egy adott téma melletti beszélgetésébe szeretnénk

behívni minden szíves érdeklődőt. Maga a műfaj bizonyosan nem ismeretlen, hiszen a média sugároz ilyen adásokat. Ami más és számunkra új, hogy ez most helyi szinten, két testvérgyülekezet lelkipásztora között történik. Természetesen gyülekezeti lelkészek, hívó emberek perspektívájából és mindennapjaiból fakadnak a meglátások és gondolatok. Reménység szerint nem a valóságtól elrugaskodottak, de Isten Igéjéhez kötöttek. Szeretettel ajánlom ezt a kísérletet, próbálkozást minden érdeklődést mutató testvér számára. Az esetleges visszajelzések segítséget jelentenek. Isten áldása kísérje minden hagyományos és a mostani új formánkat!”

Forrás: Evangélikus.hu

FOTÓ: FÜZESI NÓRA

Segélyakció Irak veszélyes övezetében

Sikeres egészségügyi segélyakciót hajtottak végre az Ökumenikus Segélyszervezet iraki irodájának munkatársai április 26-án az iraki Ninivefensíkon. Az összesen ötmillió forint értékű segélyakció a Külgazdasági és Külügyminisztérium által támogatott „Iraki menekültek visszatelepülésének, helyben maradásának támogatása” elnevezésű program és a Hungary Helps program keretében valósult meg.

Az Ökumenikus Segélyszervezet két, a koronavírus elleni küzdelemben kulcs-szerepet játszó járványkórháztól kapott megkeresésre reagálva szerzett be orvosi segédeszközöket. Kórházanként többek között ötezer orvosi maszkot, tízezer pár gumikesztyűt, kétezer izolációs köpenyt,

száz liter kézfertőtlenítő koncentrátumot, ötven oxigénmaszkot, valamint oxigén szabályozókat, gégetükörszetteket, lézeres hőmérőket adott át.

A segélyszervezet a kijárási korlátozásokat figyelembe véve, a helyi kormányzattal szorosan együttműködve

hajtotta végre az eszközök beszerzését és átadását két kórháznak; az egyikkel, az al-hamdaniyaival a szervezet már egy korábbi projektjében is együttműködött.

Mivel jelenleg a szövetségi területek és a kurdisztáni régió között határzár van érvényben, az eszközök átadására az iraki szövetségi területek és a kurdisztáni régió határán került sor: az al-hamdaniyai kórház vezetése és gépjárműve vette át a több száz doboznyi segélyárut, vállalva, hogy segítségével az adomány eljut a moszuli járványkórházhoz is.

Forrás: Segelyszervezet.hu

Digitalizálódott debreceni gyülekezet

Már az idősek is használják a közösségi médiát

A március 15-én tartott utolsó nyilvános alkalomkor fogalmazódott meg a Debreceni Evangélikus Egyházközség elnökségében, hogy ebben a mindenkit megpróbáló új helyzetben nem hagyhatják magukra gyülekezeti tagjaikat, s nem maradhatnak lelki táplálék nélkül, hiszen ilyenkor még nagyobb a szükség, így még nagyobb az irántuk való felelősség is. Ezért aztán napi áhítatok és istentisztelet-közvetítéseket adnak közre online. Ezek háttéréről kérdeztük Asztalos Richárd lelkészt.

rendkívüli helyzet kezdete óta – mondta Asztalos Richárd. – A naponta közzétett áhítatokat átlagosan száz ember tekinti meg, míg az istentiszteleteket átlagosan hétszáz-nyolcszáz fő. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy ennyien végig is nézik, de ennyi ember kattint rá a videóra, és nézi bizonyos ideig. Ezt a számot elérni személyesen képtelenség volna, tehát jól látható, milyen potenciál van az online megjelenésekben.”

„A napi áhítatainkat mindennap délelőtt 10 órakor tesszük közé. Ezek nem az Útmutató igéin alapulnak, hanem a *Jer, örvendjünk, keresztyének* című kiadványt használjuk, ami kevésbé ismert. A könyv Luther Márton egy-egy igeszakasszal kapcsolatos gondolatait hozza elénk napról napra – magyarázta a lelkész. – Emellett írott formájú anyagot is közreadunk délutánonként. Ha jól emlékszem, egykori nyíregyházi lelkészem diameditációknak hívta ezeket.”

A vasárnapi és ünnepi istentiszteleteket a hét korábbi napjainak valamelyikén veszik fel: „Kezdetben egy tükörreflexes fényképezőgéppel, jelenleg a *Szólj be a papnak* vítaestek rögzítéséhez vásárolt videokamerával rögzíti Lancz Dániel hivatali asszisztensünk a liturgiát és az igehirdetést, majd a kántorunk, Bánszky János által külön fölvetett énekeket és hanganyagot utólag szerkeszti egybe. Igen időigényes folyamat ez. Ahhoz, hogy

kiváló minőségű kép- és hanganyagot tudjunk feltölteni YouTube-csatornánkra és Facebook-profilunkra, többórányi utómunka szükséges. – ismeri el a lelkész. – Bár a Facebook-profilunkat elég sokan ismerik, és azon keresztül igyekeztünk eddig is hírt adni magunkról és eseményeinkről, ugyanakkor a teljes digitális átállás kezdetén kissé aggódtam, hogy az idősebb gyülekezeti tagjainkat vajon hogyan fogjuk tudni elérni. Örömteli volt hallani egy testvértől, hogy bár már túl van a nyolcadik X-en, nemrég regisztrált a *Facebookra*, hogy ilyenformán is tartassa a kapcsolatot a gyülekezetével.”

Örvendtes az is, hogy az elmúlt hetekben látványosan megnövekedett az egyházközséget *Facebookon* követők száma, ez pedig ennek az intenzív online jelenlétnek köszönhető: „Jelenleg hatszázhetvennyolcan követik az oldalunkat, azaz nagyjából hetven fő csatlakozott újonnan az oldalunkhoz a

Még a koronavírus miatti vészhelyzet előtt az egyházközség elnöksége javasolta a debreceni evangélikus templom audiovizuális eszközökkel való felszerelését: projektort és vetítővásznat szerettek volna elhelyezni a templomtérben, hogy az énekszövegeket, a felolvasott igeszakaszokat, illetőleg az igehirdetéshez kapcsolódó illusztrációkat kivetítsék.

„Most látva, hogy hány embert tudunk elérni közvetítéseinkkel, illetve annak ismeretében, hogy ha valaki nem tud részt venni a szokásos időpontokban tartott alkalmainkon, akkor később visszanezézheti őket, megfogalmazódott bennünk: kamerarendszert is telepítenünk kell ahhoz, hogy az istentiszteleteinket és alkalmainkat közvetíteni tudjuk majd akkor is, miután feloldották a veszélyhelyzetet” – teszi hozzá a jövőbe tekintve Asztalos Richárd.

Evangélikus.hu

Fóti kerítésüzenetek

Németországi példán felbuzdulva köré-mailben kérték testvéreiket a Fóti Evangélikus Egyházközség tagjai: küldjenek a maguk számára kedves vagy megszólító igeszakaszt, imádságot, verset és gondolatot, amelyből a járvány, a kijárási korlátozások idején mások is erőt meríthetnek.

Sokan megörültek az ötletnek, szép számban érkeztek válaszok. Innentől kezdve nem is volt más teendő, mint az üzenetek kinyomtatása és a templomkerítésre való „kicsípeszelésük”. A gyülekezet lelkésznoyének, dr. Cserhátiné Szabó Izabellának a vezetésével egy kis csapat

– természetesen betartva az egészségügyi ajánlásokat – pár óra alatt végzett is a feladattal. Bízna benne, hogy a járóelők nemcsak elolvassák, hanem – ahogy bátorították is őket – lelki táplálékként haza is viszik majd a színes lapokat.

Az akkor még az érettségi vizsga előtt álló diákokat imádságos szeretetéről biztosító presbitérium és dr. Cserhátiné Szabó Izabella külön levélben is a diákok figyelmébe ajánlotta az evangélikus templomot körülvevő kerítés üzeneteit, bátorítva őket saját, illetve egymásnak szóló üzeneteik kitűzésére.

Forrás: Evangélikus.hu

FOTÓ FORRÁSA: EVANGÉLIKUS.HU

Az adakozás új módja

Perselypenz.hu – a digitálisan gyűlő offertórium

A Kossuth rádió Hallhatóan evangélikus című félórájának április 27-i adásában Pröhle Gergely országos felügyelőt kérdezték az április 25-26-i hétvégétől már elérhető új, garantáltan érintésmentes gyülekezettámogatási lehetőségről. Hajdú Tibor szerkesztő először a döntés háttéréről érdeklődött a Magyarországi Evangélikus Egyház világi vezetőjétől.

– Az istentiszteletek elmaradásával annak lehetősége is kizárt, hogy a hívek helyben adakozzanak. Pedig tudjuk, hogy az evangélikus egyházban ez nem pusztán anyagi kérdés. Mély teológiai tartalma van annak, hogy a hívek saját maguk tesznek azért, hogy a gyülekezetek fenntarthatóak legyenek. Még ha ritkán is beszélünk erről, akkor is tény, hogy az egyház-finanszírozásnak ebben a vonatkozásban komoly teológiai összefüggései vannak. A koronavírus-járvány miatt kialakult helyzetben – nevezetesen, hogy március közepe óta nem tarthatunk templomi istentiszteleteket – a gyakorlati problémákról van szó, ezért kell az országos egyháznak mindent megtennie annak érdekében, hogy a híveknek lehetőségük legyen a gyülekezetük számára való adakozásra. Ezért jött létre a *Perselypenz.hu* internetes oldal: ezen keresztül lehet adományokat eljuttatni kinek-kinek a saját gyülekezte részére.

– Mi ennek a metódusnak a technológiai háttere?

– Hangsúlyozni szeretném, hogy minden pénzügyi és adatvédelmi biztonsági

szempontnak megfelel ez az oldal, amelyet komoly banki szakemberekkel együtt dolgozott ki a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája. Lényege, hogy megjelölhető az adakozó neve, e-mail-címe, egy legördülő listából pedig kiválasztható az ország összes evangélikus gyülekezte közül az, amelyiket az illető támogatni szeretné, és ki-kí a hitelkártyájával végezheti el az utalást. Egy internetes vásárlás során – ami ma már mindennapos gyakorlat – ugyanilyen eljárást követünk. Jelen esetben egy központi számra fut be az összeg, és onnan az országos egyház utalja tovább annak a gyülekezetnek, amelyet az adakozó megjelölt a felületen.

– Sok megbeszélés előzhetette meg ennek a rendszernek a kialakítását. De vajon arról esett-e szó, hogy vannak olyan híveink is, akik nem jártasak az internetes utalások világában? Akár még akár bankkártyájuk sincsen, mert a postás viszi ki nekik a nyugdíjat.

– Nagyon remélem, hogy azok az idősebb testvéreinkkel, akik ilyen helyzetben vannak, és a technológiai fejlettségnek ezt a fokát valóban nem ismerik, a saját lel-

készük és a saját gyülekezetük van olyan személyes kapcsolatban, hogy erről őszintén tudnak egymással beszélni. Más lehetőséget nem látok erre, hiszen a személyesség természetesen nem pótolható az elektronikus megoldások által. Mint ahogy a tévében vagy az interneten nézett istentisztelet sem ugyanaz, mint amikor testvéri közösségben együtt vagyunk. De azért ne felejtsük el, hogy a személyesség, a sze-

KEPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ

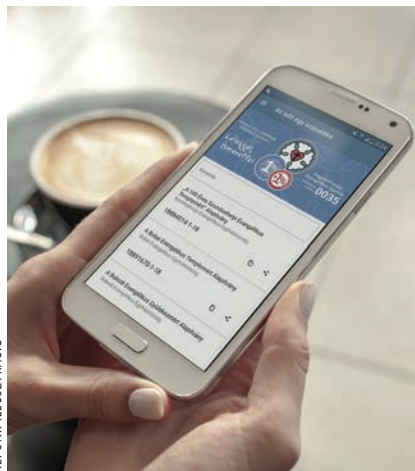
mélyes felelősség minden vonatkozásban nagyon fontos! Tehát akik nem tudnak élni ezekkel a technikai lehetőségekkel, azokhoz is próbálunk szólni, és arra kérjük a gyülekezeteinket, hogy ezeket a személyes kapcsolatokat továbbra is minél intenzívebben ápolják.

■ S.-K. D.

Evangélikus applikáció készült

A személyi jövedelemadó egy százaléknak felajánlására buzdító idei kampány keretében készült el Android operációs rendszerrel működő mobiltelefon-készülékekre az az *Evangelikus.hu* nevű applikáció, amely letölthető a Google Play áruházból. A főként felekezeteinkhöz kötődő tartalmakat integráló app a (közel)jövőben vélhetően fontos identitásépítő eleme lesz a Magyarországi Evangélikus Egyház digitális kommunikációjának.

Az alkalmazásban el lehet olvasni az *Útmutató* asz napi igéjét a kapcsolódó olvasmányokkal együtt, emellett böngészhetők az *Evangelikus.hu*-n megjelenő

KEPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ

hírek, a *Kötőszó* evangélikus blog cikkei, illetve ízelítőt kapunk a Luther Kiadó könyvajánlatából is.

Integrálódott a programba – egyebek mellett – az *Evangelikus énekeskönyv* is, így az alkalmazás az istentisztelet alatt is praktikus segítséget nyújthat. Az applikációból elérhető egyházunk honlapra fejlesztett új perselypenz-szolgáltatása, valamint a Magyarországi Evangélikus Egyház olyan közösségi médiafelületei, mint a *Lutheranhu* nevű YouTube-csatorna, az egyház Facebook-és Instagram-oldala, valamint a *Spotify*on az evangélikus dallista.

Forrás: *Evangelikus.hu*

Hitélet járvány idején

Felmérést készít egy kutatócsoport

Hogyan hatott a járvány a hitéletre? Szükség volt-e a hitközösségeket érintő intézkedésekre? Milyen tanácsokat adnak a vezetők hívőiknek? Az MTA-ELTE Lendület Történeti Folklorisztikai Kutatócsoport egyik szakszemináriuma a koronavírus-járványnak a hitéletre tett hatását vizsgálja. Mi is válaszolhatunk a kérdésekre!

Az MTA-ELTE Lendület Történeti Folklorisztikai Kutatócsoport célja alapvetően a lokális közösségekben élő keresztény alsópapság kultúrák közvetítő szerepének vizsgálata a 18–20. századi Magyarországon és Erdélyben. Bár a kutatócsoport tagjai az ötéves projektben kizárólag történeti forrásokkal dolgoznak, a koronavírus miatt kialakult helyzet dokumentációját is fontosnak tartják most. A járvány miatt megváltoztak az emberek mindennapjai, így vallásos élete is – a kutatócsoport pedig pont ennek a hatását méri fel egy kutatásban.

Online kérdőívek segítségével vizsgálják, a vallási közösségek tagjai hogyan élik meg a járvány következtében kialakult helyzetet. A kérdőív anonim, feleke-

zettől, kortól és nemtől független, a témából készülő dolgozatot pedig sikeressége esetén (azaz ha kellő számú válasz összegyűlik) a csapat tagjai az egyetemi tanulmányaikhoz használják fel.

Az online felméréssel vizsgálják majd azt is, hogy például az evangélikusok közössége milyen módon éli meg a járványhelyzetet. Céljuk, hogy minél teljesebb képet kapjanak a keresztény vallásgyakorlás jelenlegi lehetőségeiről, ezért egyházunk központi honlapját (Evangélikus.hu) is megkeresték. A honlapról bárki rákattinthat a gyülekezeti tagok és a gyülekezeti vezetők részére külön-külön összeállított kérdőív-re. Kitöltése mintegy harminc percet vesz igénybe.

Forrás: Evangélikus.hu

Online koncert a századik születésnapra

Már lassan két hónapja tart a látogatási tilalom a Szombathelyi Evangélikus Diakóniai Központ intézményeiben. Sorra maradnak el a tervezett programok, a közös foglalkozások, és az idős és fogyatékkal élő lakóknak egyre jobban hiányoznak a családtagjaik. Éppen ezért mindkét szombathelyi intézményben szerveznek online videós találkozásokat a családok számára. A dolgozók igyekeznek különleges élményekkel gazdagítani a lakók mindennapjait.

Olyan századik születésnapja még bizonyosan nem volt másnak, mint amilyet Irénke néni élhetett át május első hetében. Nehéz a születésnapot családtagok nélkül megünnepelni, így Irénke néni online meglepetéssel igyekeztek felvidítani az őt körülvevő gondozók. Kiss Márton zongoraművész, a Szombathelyi Evangélikus Egyházközség tagja az üres szombathelyi evangélikus templomban élő

FOTÓ FORRÁSA: EVANGÉLIKUS.HU

minikoncertet adott, amelyet a technika segítségével a szomszédos Túróczy Zoltán Szeretettthon minden idős lakója – így a születésnapos is – hallhatott. (A koncertet a Facebookon közvetítették élőben.)

■ ÁDÁM ESZTER

Blaszfemikus karikatúrát közölt a Népszava

Jézus keresztre feszítését gúnyosan ábrázoló karikatúrát közölt a *Népszava*. A rajzot Pápai Gábor karikaturista készítette, és az alkotás a személyes blogján és a balliberális napilap április 28-i számában is megjelent. A kép bal oldalán Müller Cecília országos tisztifőorvos látható, a másik oldalon Jézus keresztre feszítve. A képen az „Alapbetegsége függőséget okozhat” felirat olvasható.

A Kereszténydemokrata Néppárt (KDNP) tiltakozó nyilatkozatot adott ki, amelyben elfogadhatatlannak nevezte a karikatúrát. „A Krisztus szenvedésén gúnyolódo grafika nemcsak hívő keresztények számára fájdalmas és megbotránkoztató, hanem minden jóérzésű honfitársunk számára sértő. Határozottan elutasítjuk, hogy a baloldali sajtóban a kommunizmus legrosszabb időszakát idéző provokatív gyalázkodás jelenhet meg. Különösen tűrhetetlennek tartjuk a frontvonalban helytálló vezető szakemberek kigúnyolását ebben a nehéz időszakban, amikor rendkívül fontos az összefogás és a nemzet egysége. Felszólítjuk a *Népszava* szerkesztőségét, hogy haladéktalanul vonja vissza a karikatúrát, és kérjen bocsánatot. Ellenkező esetben meg kell tenni a lehetséges jogi lépéseket” – írta a KDNP a nyilatkozatában.

Azbej Tristan, az üldözött keresztények megsegítéséért és a *Hungary Helps* program megvalósításáért felelős államtitkár is reagált a karikatúrára a Facebook-oldalán: „A szélsőséges liberalizmus mellett a kommunista pártállami reflexek is tovább élnek. Tudom jól, hogy igazából »csak« egy primitív és aljas provokáció a *Népszava* grafikai »alkotása«, de azt is tudom, hogy amögött olyan szélsőséges ideológia húzódik meg, amely kész lenne akár tettekben is kifejezni gyűlöletét, ha tehetné. Ezért a hallgatás felelőtlenség. És mi ezért nem is fogunk senkinek a kedvéért és senkinek a nyomására sem meghunyászkodni a továbbiakban sem a keresztényüldözéssel és a keresztényellenességgel szembeni küldetésünkben.”

A karikatúra visszavonásért aláírásgyűjtés is indult.

Forrás: MTI

Teletemplom a közösségerősítésért

Avagy távolról, digitálisan is együtt

A Magyarországi Evangélikus Egyház két új műfajjal jelentkezik a „digitális templomhasználatot” kínáló programjai között Szentháromság ünnepeig. Az örvendetesen sok gyülekezeti kezdeményezés mellett – azokat tovább ösztönözve – ezek a programok a professzionális televíziós technika lehetőségeit bevonva közös alkalmakat kínálnak az igehallgatásra, az együtt gondolkodásra a magyar evangélikusság számára.

Az *Evangélikus igehirdetés* című tizenkét perces program a hagyományos igehirdetéseket ötvözi egymondatos üzenettel, hétköznapokba átvezető, útnak indító mondatokkal, zenei élményt nyújtó közjátékokkal, amelyek egyben akár a közös, képernyő melletti éneklést is lehetővé teszik. Deák László, Horváth-Hegyí Áron, Bencze András, Ribárszki Ákos, Kondor Péter, Pángyánszky Ágnes, Fabiny Tamás igehirdetéseit Cantate vasárnapjától Szentháromság ünnepeig követhetjük majd nyomon a Magyarországi Evangélikus Egyház honlapján, YouTube-csatornáján és Facebook-oldalán is minden vasárnap 16 órakor.

Szerdánként 18 órakor az *Evangélikus percek* című kilencperces programban az egyház életét érintő fontos témákról biblikus nézőpontból elmélkedik egy-egy lelkes vagy világi szolgálattevő. Az alkalmon összefonódik a csendes meditáció, az együtt gondolkodásra, sőt az imádságra hívó bátorítás és az azt kiegészítő, esztétikus képi és élményt adó zenei megfogalmazás. Az egyes epizódokban egyháznak különböző munkáiban tevékenykedőket hallgathatunk különböző témákról. Többek között szó lesz majd az úrvacsoráról, diakóniai, iskolai szolgálatról, ifjúsági munkáról Gáncs Péter, Kendeh K. Péter, Molnár Lilla, Grendorf-Balogh Melinda,

Gregersen-Labossa György, Pröhle Ger-gely és Mesterházy Balázs felvezetésében.

Ezeknek az alkalmaknak a célja evangélikus keresztény közösségünk erősítése. Az összetartozás megélése pedig nem ér véget a műsor befejeződésével: a készítő-k arra hívják a nézőket, hogy az adások közösségi felületein osszák meg válaszu-kat egy-egy bibliai mondat, a *Napi ige* egy része vagy a gyülekezeti igehirdetésekből származó gondolatok idézésével; mondják el, miként gondolták tovább a műsorban elhangzottakat. Ezekből a kommentekből Szentháromság ünnepe után tematikus körképet adó összeállítás készül.

Kövessék egyházunk honlapját, Youtube- és Facebook-oldalát!

A filmeket a Magyarországi Evangélikus Egyház megbízásából készítette Erős Barna, Fehér Péter, Gesztesi Beatrix, Kőrösi András, Láposi Zoltán, Schwindl Endre és Tréfás Sándor.

Forrás: Evangélikus.hu

Megújul a békéscsabai evangélikus Kistemplom

„Megszületett a kormánydöntés, amelynek értelmében 632 millió forintból újulhat meg a békéscsabai evangélikus Kistemplom” – közölte Herczeg Tamás

országgyűlési képviselő a közösségi oldalán.

Az evangélikus Nagytemplom és a jaminai evangélikus templom a korábbi években a *Reformáció 500* programban már átesett a renováláson, de a Kistemplomra nem jutott pénz, holott – ahogy az országgyűlési képviselő írja – épp ez az épület van a legrosszabb állapotban. A tervek szerint tetőhéjazat-, aljzat- és nyílászárócsere után a templom, külső és belső szigetelést kap, teljesen megújul a villamos hálózat, és megtörténik a külső-belső festés és mázolás.

Herczeg Tamás Kutyej Pállal, a Békéscsabai Evangélikus Egyházközség lelkesével a napokban bejárta a felújítás előtt álló épületet és az azt övező kertet. A rossz tetőszerkezet miatti beázások, a málló vakolat, valamint a lábazat vízsedése bizonyítja, hogy a munkák nem odázhatók tovább.

Forrás: Behir.hu

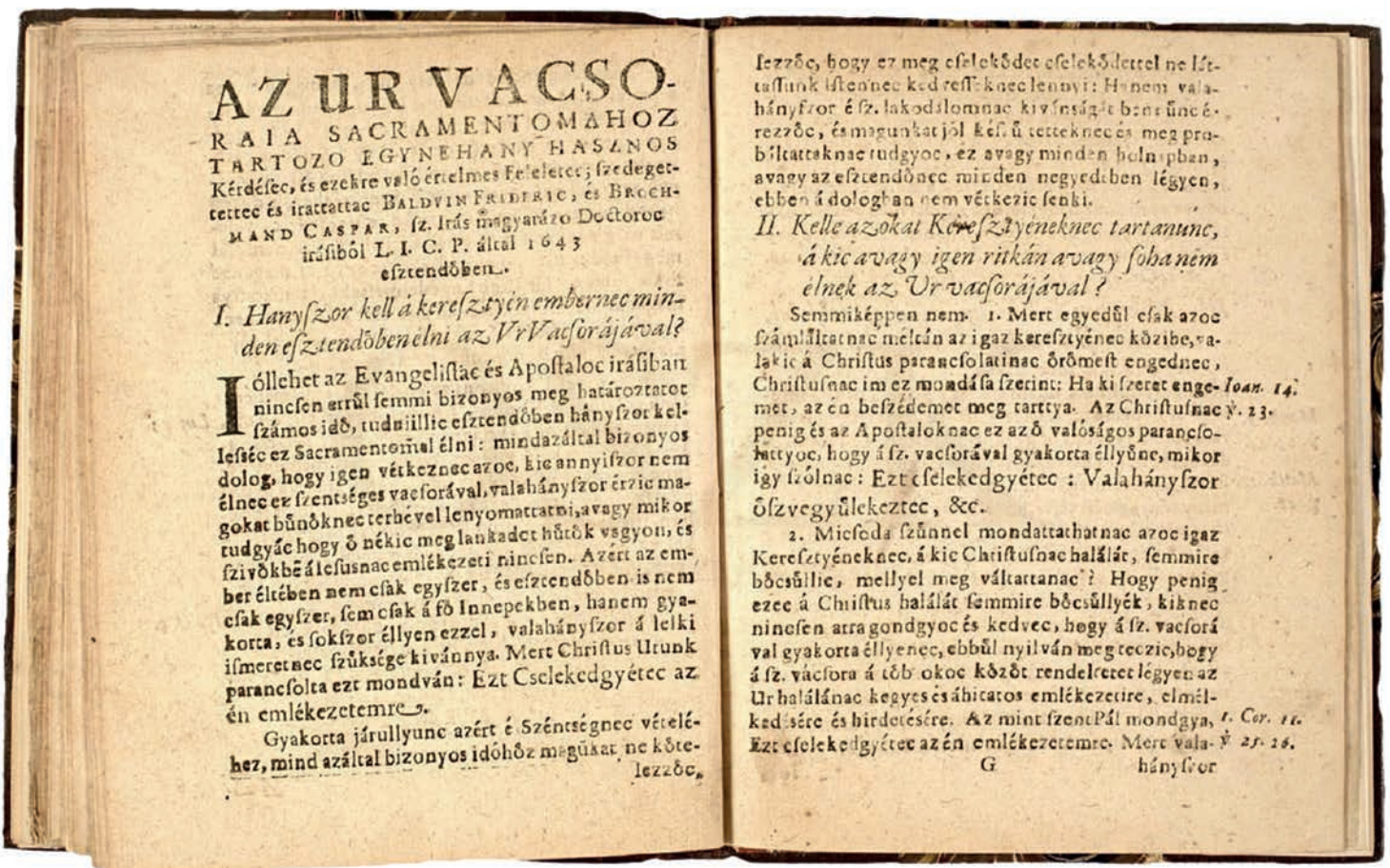
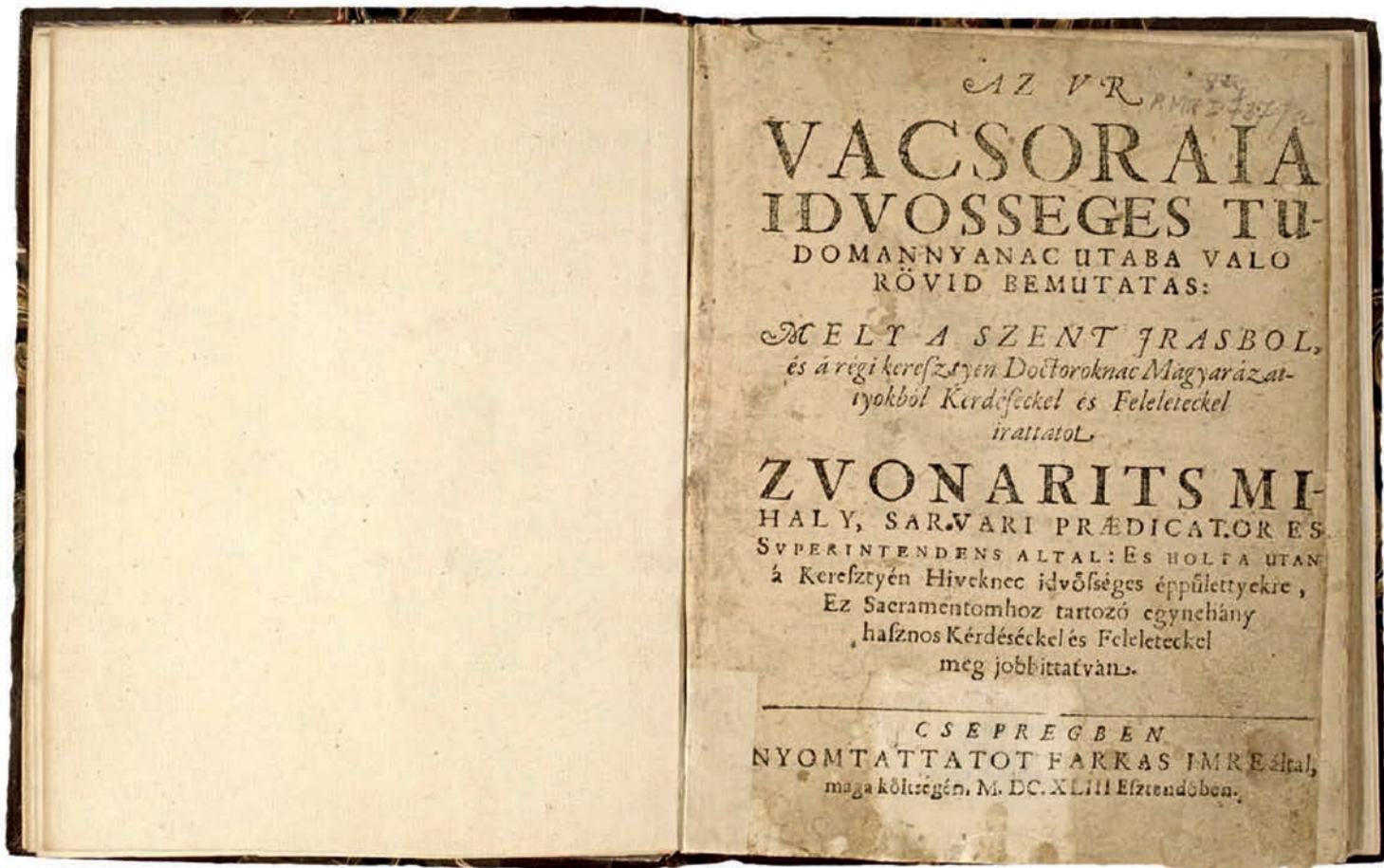

Online lesz követhető az Ez az a nap! rendezvény. A kialakult járványhelyzet miatt a Puskás Arénába július 18-ára meghirdetett *Ez az a nap!* elnevezésű felekezeti keresztény zenei eseményt csak online követheti a közönség. Az ez évre megváltott jegyek a 2021. július 24-i eseményre lesznek érvényesek – közzétették a szervezők május 7-én. Az idén húszéves fennállását ünneplő rendezvényre a legismertebb hazai és külföldi modern gospel- és kortárs keresztény könnyűzenei előadók, köztük több Grammy-díjas művész kapott meghívást. A tájékoztatás szerint a meghirdetett időpontban, július 18-án délután élő közvetítéssel várják a közönséget a Puskás Arénából. A közvetítés során az eredetileg meghívott előadók szólalnak majd meg.

■ MTI

FOTÓ FORRÁS: CSABAIHIAZAK.BLOG.HU

AZ UR VACSORAIA SACRAMENTOMHOZ TARTOZO EGYNEHANY HASZNOS KÉRDÉSÉK, és ezekre való értelmes Feleletek; szedegette és irattattat BALDVIN FRIDERIC, és BROCHMAND CASPAR, sz. Irás magyarázó Doctornak irásból L. I. C. P. által 1643 esztendőben.

I. Hányszor kell a keresztyén embernek minden esztendőben élni az Ur vacsorájával?

Ióllehet az Evangelistáé és Apostolok irásiban nincsen arról semmi bizonyos meg határozottat számos idő, tudniillie esztendőben hányszor kellessé ez Sacramentommal élni: mindazáltal bizonyos dolog, hogy igen vétkeznec azoc, kie annyiszor nem élne ez szentséges vacsorával, valahányszor érte magokat bűndöktől terhével lenyomattatni, avagy mikor tudgyác hogy ő nékic meg lankadat hűtök vsyon, és szívökbe álcusnac emlékezeti nincsen. Azert az ember életében nem csak egyszer, és esztendőben is nem csak egyszer, sem csak a fő Innepekben, hanem gyakorta, és sokszor éllyen ezzel, valahányszor a lelki ismeretnec szükségé kívánnya. Mert Christus Urunk parancsolta ezt mondván: Ezt Cselekedgyéte az én emlékezetemre.

Gyakorta járullyunc azért é Szentségnek vételéhez, mind azáltal bizonyos időhöz magukat, ne kötelezzé,

lezzé, hogy ez meg cselekedet cselekedettel ne létsünk istennek kedvessé lenni: H nem valahányszor é sz. lakodlomnac kivánságát bontó üncc-rezzé, és magunkat jól készü tetteknec és megprobáltatnec tudgyoc, ez avagy minden helyen, avagy az esztendőben minden negyedben légyen, ebben a dologban nem vétkezik senki.

II. Kelle azokat Keresztyéneknek tartanunc, a kic avagy igen rúkn avagy soha nem élnek az Ur vacsorájával?

Semmiképpen nem: 1. Mert egyedül csak azoc fráfálltatnec méltán az igaz keresztyének közbé, a lakie á Christus parancsolatnac őrdmest engednec, Christusnac im ez mondása szerint: Ha ki szeret engé-*Ioan. 14.* met, az én beszédemet meg tarttya. Az Christusnac *1. 23.* penig és az Apostoloknac ez az ő valóóságos parancsolattyoc, hogy a sz. vacsorával gyakorta éllyne, mikor így szólnc: Ezt cselekedgyéte: Valahányszor őszvegyülekeztec, &c.

2. Micsoda szünnel mondattathatnac azoc igaz Keresztyéneknec, a kic Christusnac halálát, semmire bősüllie, mellyel meg váltattanac? Hogy penig ezec á Christus halálát semmire bősülliek, kik nec ninosen arra gondgyoc és kedvec, hogy a sz. vacsorával gyakorta éllynec, ebből nyilván megteccie, hogy a sz. vacsora a több okoc közdé rendelkezec légyen az Ur halálának hegyes és áhíttos emlékezetire, emlékedésére és hirdetésére. Az mint szent Pál mondgya, *1. Cor. 11.* Ezt cselekedgyéte az én emlékezetemre. Mert vala- *1. 25. 26.*

G hányszor

Úrvacsora – régen és ma

Szemerei János püspök
Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Rendkívül érdekes könyvecskét ajánlok kedves olvasóim figyelmébe. A hazai magyar evangélikusság különleges történelmi örökségéről van szó, amelyet alig ismernek még a bennfentesek is. A könyvecske egy úrvacsorai káté Zvonarics Mihály tollából, *Az Úrvacsorája idvösséges tudományának útába való rövid bemutatás* címmel jelent meg 1643-ban Csepregen.

Két nyomós okunk is van rá, hogy megismerkedjünk vele. Az első az, hogy az idei évet az úrvacsora évének szántuk, ez a könyvecske pedig a hazai evangélikusság legrégebbi magyar nyelvű, e témában írt, nyomtatásban kiadott és fennmaradt úrvacsorai tanítása. A téma fontosságát jól mutatja, hogy Luther és Zwingli 1529-ben a marburgi kollokviumon próbálták összehangolni a tanításukat, az úrvacsora kérdésében viszont nem találták meg a közös nevezőt. A magyarországi reformációban ugyancsak az úrvacsora értelmezése vált forró témává. A 16. század végén a Dunántúlon éppen az e témában támadt nézetkülönbségek vezettek el az 1595-ös szakadáshoz. Az 1600-as évek elején az evangélikusoknál Zvonarics Mihály lett az úrvacsora témájának a szakértője.

A második nyomós ok, hogy az említett káté szerzőjének idén két kerek évszámú jubileuma is van: négyszázötven éve, 1570-ben született, és éppen négyszáz évvel ezelőtt, 1620-ban választották a dunántúli evangélikusok püspökévé. Iskoláit Sárváron, Csepregen, Komáromban és Nagyörben [*ma a szlovákiai Szepesbela településrésze – a szerk.*] végezte. Sopronkeresztúron [*ma Ausztria, Deutschkreutz – a szerk.*] kezdte egyházi szolgálatát tanítóként (rector), Szakonyban ordinálták 1599-ben. Lelkészi szolgálati útja Hegyfaluról Cenkre vezetett, ahol 1610-től Nádasdy Pál udvari papja is volt. Innen Sárvárra került, ahol előbb esperessé választották, 1620-ban pedig püspökké.

A hitviták idejének meghatározó alakjaként őrizte meg nevét az egyháztörténelem. Az evangélikusok legtöbbször „tudós papként” emlegették. Payr Sándor egyháztörténészünk ezt írja róla: „Heves hitvitázó és a Confessio Augustana rendíthetetlen híve.” Ellenfelei viszont lesajnálóan, az apja foglalkozására és egyszerű származására utalva, „vargának” csúfolták.

Sok érdekességet lehetne elmesélni az életéről, püspökségének nehéz időszakáról, de fordítsuk figyelmünket inkább az úrvacsorai kátéja felé. Az anyagot még az 1610-

es években, tehát jóval a püspöksége előtt írta. Minden bizonnyal több kiadást is megélt, de biztosan az utolsó az Országos Széchényi Könyvtár szigorú őrzetében lévő két fennmaradt példány, amelyeket Csepregen adtak ki 1643 szeptemberében.

Ez a kiadvány néhány héttel Nádasdy Ferenc katolizálása előtt jött ki a nyomdából (feltételezhetően az ő jelentős támogatásával), és még neki ajánlották. Pár héttel később Nádasdy áttérése azt jelentette, hogy a birtokain lévő minden ingatlant (köztük az evangélikusként működő templomokat), minden eszközt (köztük a most említett könyvet is készítő nyomdát) és az ott élő evangélikus embereket is átkényszerítették a római katolikus egyházba.

Maga a káté ötvenhét cikkben, kérdés-felelet formában járja körül az úrvacsoráról szóló tanítást, majd ugyanilyen formában tíz gyakorlati kérdést vet fel. Anélkül, hogy a részletekbe belemennék, a gyakorlati felvetések közül osztok meg néhányat, amelyekből az is látszik, hogy négy évszázad távolából bizonyos kérdések ma is aktuálisak. Például: „Hányszor kell a keresztyén embernek minden esztendőben élni az Úrvacsorájával?” „Kell-e azokat keresztyéneknek tartanunk, akik avagy igen ritkán, avagy soha nem élnek az Úrvacsorájával?” „Az egyházi szolgák, a prédikátorok magoknak osztogathatják-e az Úrvacsoráját?” „Az süketeket és némákat kell-e az Úrvacsorájának vételére bocsátani?” „Kell-e adnyi az Úrvacsoráját az ördögösöknek (ördögtül elfoglaltattaknak), és az dühösöknek (eszteleneknek) adnyi?”

A könyvecske egy szép imádsággal zárul: „Az Jézus Krisztusnak szentséges teste étessen engemet; az ő drágalatos vére itasson engemet; az ő keserves szenvedése és halála erősítsen engemet. Uram Jézus Krisztus, hallgass meg engemet; a te öt szent sebeidbe röjts el engemet; ne hagj soha engemet tetőled elszakasztani; az hamis ellenségtől szabadíts meg engemet, hogy minden választottakkal tégedet mindörökké dicsérjelek és dicsőítselek. Ámen.”

Ezen írással egyrészt hírt szeretnék adni erről az unikális, de alig ismert magyar nyelvű evangélikus kátéről, hogy felkeltsem az érdeklődést iránta. Másrészt jelezni szeretném, hogy idén közkinccsé kívánjuk tenni olyan formában, hogy megismerhetővé váljon az eredeti kiadvány, ugyanakkor segítsen nekünk, ma élő evangélikusoknak is felfedezni az úrvacsorában kapott ajándék mélyebb titkait.

Széljegyzet egy elhalasztott könyvbemutatóhoz

Interjúkötet Novotny Zoltán sportriporterrel

Talán nem rónak meg magazinunk szerkesztői, ha elárulok egy munkahelyi titkot. Amikor még január végén elkezdték tervezgetni egyházunk ingyenes kiadványát, a *Mi, evangélikusok* címmel azóta megjelent „reklámújságot”, többek között azon gondolkodtak, kik azok a közismert, a maguk szakterületén meghatározó világi személyiségek, akikről az átlagemberek nem feltétlenül tudják, hogy evangélikusok. Épp ilyeneket szerettek volna ugyanis megkérni arra, hogy írjanak egy rövid vallomást, mit jelent számunkra lutheránus voltuk. S itt jön a munkahelyi titok: az elsőők között került a listára Novotny Zoltán újságíró, sportriporter, Deák téri presbiter neve.

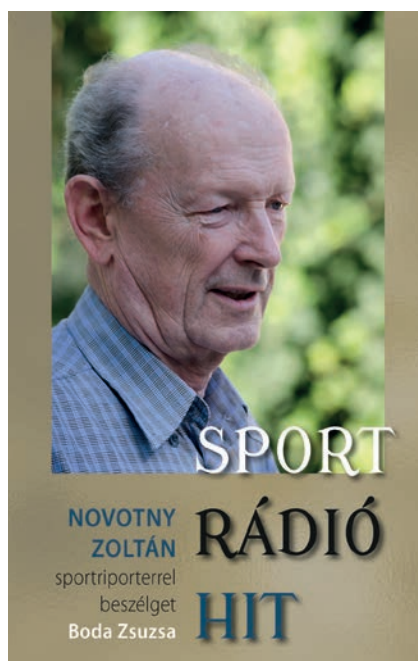
Generációk nőttek fel úgy, hogy hallhatták a jellegzetes Novotny-orgánumot a rádió vagy a tévé számos műsorában; a Deák téri evangélikus közösség szolgálattevőjeként pedig sokak „családtagjának” is számít a hang tulajdonosa. „Az ország templomában” a vasárnapi és ünnepi istentiszteleteken hagyományosan laikusok olvassák az oltár előtti ígét. Az ezzel kapcsolatos beosztás elkészítését több évtizede vette át és azóta is hűségesen végzi a nem mellesleg tizenhárom nyári olimpiáról tudósító, közkedvelt sportriporter.

Amikor 2004-ben megalakult a Protestáns Újságírók Szövetsége (Prúsz), a tagok – felekezettől függetlenül – örömmel választották meg őt elnöküknek. Novotny Zoltán tizenöt éven keresztül a maga precíz módján látta el a feladatokat; 2019 óta tiszteletbeli elnökként vesz részt a Prúsz munkájában. Egyházunk sajtóbizottságának elnöki tisztét két cikluson át töltötte be.

A neves sportriporter május 19-én töltötte be nyolcvanadik életévét. A Luther Kiadó ez alkalomból interjúkötetet jelentetett meg vele *Sport – rádió – hit* címmel. A kiadói kérésre örömmel vállaltam a közreműködést a kötet elkészítésében, megtiszteltetés volt számomra a lehetőség, hogy az életéről és több évtizedes szakmai pályafutásáról beszélgethetek Novotny Zoltánnal.

A könyvbemutatót a Déli Evangélikus Egyházkerület május 23-i misszió napjára terveztük, ám a járványhelyzetre tekintettel későbbi időpontra kellett halasztanunk. A kötet azonban május végétől kapható lesz a Luther Kiadó webáruházában.

■ BODA ZSUZSA

Részlet a könyvből

– Ön kisgyermekként élte át Budapest második világháborús ostromát. Van emléke ebből az időszakból?

– Az ostrom alatt számarköhögős lettem. Mivel közvetlenül a Fehér Kereszt Gyermekekórház mellett laktunk, ami ma a Tűzoltó utcai gyermekklinika, oda jártunk át injekciókezelésre. Az egyik ilyen alkalommal hirtelen megszólaltak a szirénák, jöttek ugyanis a bombázó repülőgépek. Az ijedelemben az orvos azt javasolta, hogy menjünk át a mellettünk levő, szintén a kórházhoz tartozó háromemeletes épület pincéjébe, ott mégiscsak három emelet lesz fölöttünk. Valami csoda folytán azonban épp akkor jelent meg az ajtóban az apám, hogy

hazavigyen bennünket, a mi pincénkbe. Arra emlékszem, hogy nekem, kisgyerekeknek nagyon tetszett, ahogy felettünk a repülőkből fekete valamik potyognak ki. Szájtátva bámultam, a szüleimnek úgy kellett magukkal rángatniuk. Még a pincelejáróban voltunk, amikor a hatalmas dörgések elkezdődtek. Egy óra elteltével előmerészkedtek a férfiak, és azt látták, hogy a háromemeletes gyerekórházat a pincéig lebombázták. Harminckét halott volt, közöttük az engem kezelő orvos. Az Isten valószínűleg úgy gondolta akkor, hogy a mi családukkal még dolga van.

– Azt feltételezem, a későbbiekben azt a napot mindannyian a második születésnapjukként tartották számon. De nem irigylem az édesanyját sem, akinek egy beteg kisgyerekekkel kellett a háborús heteket, hónapokat végigélnie.

– És utána sem volt könnyebb helyzetben, mert a számarköhögés után hastífuszos, majd skarlátos lettem. Ez persze nem csoda a világháborút követő rossz higiéniai körülményeket tekintve. A többhetes betegség és lábadozás után alaposan lefogytam, járni sem tudtam. Egyik nap a vizsgálat végén azt mondta az orvos:

– Na, Zolika, holnap már azt ehetsz, amit csak akarsz.

– Grenadírmarsot kérek! – vágtam rá azonnal. Ennek pedig az a története, hogy édesapámmal sokszor elmentünk a nagymamámhoz, aki gyakran gránátos kockával, azaz krumpolis tésztával várt minket. Nagyon szerettem, valószínűleg ezért kértem ezt, nem valami húsfélét. Nemcsak az orvos, de a szüleim is elcsodálóztak a menürendelésemen. A doktor bácsi pedig hozzátette: „Jó, de csak akkor kaphatsz grenadírmarsot, ha megígéred, hogy hetvenhétszer megrágod!” Én pedig betartottam az utasítást, és minden alapos megrágás után megkérdeztem, hogy most már lenyelhetem-e. Másnap azután már az ágyból is kikelhettem, és meg voltam győződve arról, hogy a grenadírmarstól tanultam meg újra járni. ■

Mi lesz veled, Európa?

Krisztus egyháza a keresztény gyökereket megkérdőjelező európai társadalomban

A történelmi keresztény felekezetekhez tartozók száma Nyugaton masszív fogyást mutat. Mi lesz Európából, ha az európaiságukra oly büszke emberek lassan már azt sem nem tudják, hogy ki az, aki a keresztén függ? A probléma nagyon is aktuális, és számos társadalmopolitikai vetülete van.

Karl Theodor Jaspers orvos, pszichiáter, filozófus megfogalmazásában a világot négy mértékadó gondolkodó – Buddha, Konfucius, Szókratész és Jézus – alakította legmarkánsabban; Theodor Heuss német liberális politikus (a Né-

met Szövetségi Köztársaság első elnöke 1949–1959 között) szerint az emberek közötti szolidaritás legfelsőbb normáját Jézus Krisztus hirdette meg.

Ezért is szomorú, hogy a hozzáférhető tanulmányok, adatok szerint Európá-

ban a megkereszteltek száma gyorsuló tempóban csökken. Ez felveti annak kérdését is, hogy mennyire befolyásolja ez Európa politikai arculatát. A válasz bizony eléggé egyértelmű: nagyon is! Az igazi teológiai kérdés persze az, miért éppen a Jézus Krisztusban való hit letéteményeseinek száma zsugorodik földrészünkön ilyen rapid módon.

Közelgő templombezárási hullám?

Apósom – aki a Vesztfáliai Tartományi Egyház magyarországi „kontaktembere” volt évtizedeken át – hirtelen halála (1993) óta jobban odafigyelek a vesztfáliai eseményekre, amit az is erősít, hogy 1991–1992-ben Bielefeldben voltam teológiai ösztöndíjas.

Az első sokkélmenyen – amely az új évezred első felében érte a médián keresztül is a keresztény híveket – már túl vannak német testvéreink, jóllehet a hiteles prognózis szerint az igazi templombezárási hullám még el sem kezdődött. Ez azt jelentené, hogy csak Észak-Rajna-Vesztfália területén mintegy kétezer (!) templomot zárnának be. Tim Rieniets, a hannoveri Leibniz Egyetem professzora és a *Future Church Spaces* projekt kezdeményezője szerint az első néhány tucat gyülekezet bezárásához – olykor a templomok lebontásához is – már hozzászólt a társadalom hívó része, de az igazi kihívások még csak ezután következnek.

Kívánatos lenne, ha az építészeti jellegüket legalább részben megtartanák a templomok – elvégre az építészeti örökség kulturális emlékei ezek az épületek –, de jobb esetben csak a gasztronómiai ágazatban fungálnak tovább. Egyik hívem számolt be nemrég angliai élményéről: a vendéglővé átalakított egykori templomban kóstolta meg a helyi sörkülönlegességet. Idézem: „Furcsán éreztem magam ebben a »templomi« környezetben, még a sörnek is más íze volt!” ▶

FOTÓK FORRÁSA: LUTHERÓZSA – A TATAI EVANGÉLIKUS EGYZHÁZKÖZSÉG HÍRLEVELE

Templombezárások mindig történtek, ezek azonban ideiglenesek voltak. Különösen a nagyobb háborús események közepette történt ilyen: szükségkórházakká, olykor lóistállóvá és egyéb kiszolgálóépületekké alakították át a templomokat. Külön fejezetet érdemelne a muszlim hódítás; annyit azért említsünk meg, hogy az iszlám terjeszkedés a keresztény uralom végét jelentette Észak-Afrikában, a Közel-Keleten és részben Spanyolországban.

A vallási szférában az arabok viszonylag toleránsak voltak, ha a zsidók és a keresztények rendszeresen megfizették a szabad vallásgyakorlásért járó különadót. De állami hivatalt nem tölthettek be, nem viselhetek fegyvert, és katonai szolgálatot sem teljesíthettek.

Mindent nem lehet azonban az iszlamizáció számlájára írni. Más erők is szerepet játszottak.

Reformáció és szekularizáció

A reformáció számos katolikus templom bezárásához vezetett; többnyire kisebb-nagyobb kápolnákat bontottak el, s az anyagukat más építkezéseken alapanyagként használták fel. A vallási közösségek legújabb kori üldözése a Szovjetunióban – és persze nálunk, a „keleti blokkban” is – sok templom bezárását eredményezte. Jóllehet „a szabad Nyugat” folyamatos támogatást nyújtott a keleti egyházak

fenntartásához, de minden terhet ők sem tudtak átvállalni.

Ugyanakkor – erről német lelkész-kollégáim számoltak be részletesen – a háború után, az 1950-es és 1960-as években számos templom újjáépült Nyugat-Németországban. Sok új templomot is építettek, többnyire feleslegesen. Rövid ideig mutatkozott rájuk igény, hiszen sok német nemzetiségű érkezett, akiket kitelepítettek – a kollektív bűnösség elve alapján – a szovjet érdekszférává vált keleti területekről.

Az 1980-as évek óta a még hitüket tartó – és közben elöregedő – egyháztagok már ritkábban jártak istentiszteletekre, misékre, ugyanakkor kevesebb fiatal is választotta a papi hivatást. A lekipásztori funkciókat ezért összevonták, jelentős személyi és anyagi költségeket megtakarítva ezzel. Komoly gondot jelentett az ezredforduló végére a háború utáni időszak nagyszámú, vasbetonból készült egyházi épületének fenntartása, felújítása.

Szintén külön fejezetet érdemelne a kolostortemplomok sorozatos bezárása, hiszen szinte minden szerzetesrend súlyos elöregedéssel küzd. De söprögesünk inkább a mi evangélikus portánk előtt!

A Németországi Protestáns Egyház (EKD) szerint Németországban 1990 és 2014 között összesen 102 istentiszteleti helyet bontottak le. További 262-t eladtak ebben az időszakban. Az EKD szerint

ugyanakkor 387 új istentiszteleti helyet, templomot alakítottak ki, és 160 felvásárlás is történt ez idő tájt.

A Német Püspöki Konferencia kommunikéje szerint a katolikus egyházban a 20. század eleje óta 366 templomot szenteltek szerte az országban, de ezek közül 84-et már eladtak, és 88-at lebontottak...

Hogyan tovább?

Ezt jó lenne tudni, de sajnos az egyházak – bár mindig nagyobb távlatokban gondolkodnak, mint a kortárs politika reprezentásai – biztos garancia híján szintén csak aktuálpolitizálnak, és közben keresik a kitörési pontokat. (Az Európai Unióban jelenleg 151 különféle keresztény felekezet működik, de csak négynek van „kapcsolattartó hivatala” [értsd: lobbierje] Brüsszelben – ezekből az egyik a Németországi Protestáns Egyház.)

Azt már mindenki látja, hogy a keresztény kultúrának a megőrzése jelentős állami támogatásra szorul, de ne felejtjük el, hogy az EU területén „virágzó” muszlim hitélet mögött is iszonyatos mértékű pénzügyi támogatások vannak!

A keresztény kultúra megőrzésének fontosságára hívta fel a figyelmet tavaly augusztusban egy németországi kampány, amikor is minden keresztény felekezetet és haranggal bírósági intézményt arra buzdítottak, hogy tizenöt percen át egyszerre harangozzanak.

Sajnos a jelen helyzetben a nyugati keresztény felekezetek csak kullognak az aktuálpolitikai témák után, s alig marad energiájuk a hosszú távú stratégia kidolgozására. Ehelyett olyasmire reflektálnak, ami nem erősíti, inkább gyengíti tevékenységüket. Jó példa erre a digitális adatok védelme. Bár a nemzetállamok hatáskörébe tartozik a digitális jogok védelmének a kikényszerítése, ezek között egyre nagyobb hangsúlyt kap a személyekhez köthető adatok védelme, olykor kevésbé indokolt esetben is. Egy példa: egyházi eseményről készült fotókat nyomtatott formátumban közzé lehet tenni, de ha már honlapon, pdf-formátumban akarja valaki publikálni őket, akkor ehhez a fényképen szereplő minden személy írásbeli hozzájárulása szükséges. A tizenhat év alattiak képmásának online megjelentetéséhez a gondviselő írásbeli beleegyezése szükséges.

Kisebbségbe szorultunk?

Egyelőre még nem, de ennek a századnak a végére ez már valósággá válik, ha nem történik alapvető változás a keresztény felekezetekben. Sokszor bírálják a katolikus egyházat a cölibátus miatt, de nem ez a legnagyobb probléma. Még csak az sem, hogy nők nem láthatnak el klerikális feladatokat. Ezeknél sokkal súlyosabb, hogy az egyháziak az utóbbi időben igen komoly tekintélycsorbulást szenvedtek el, hogy csak a média által legkiemeltebbet említsem: a szexuális visszaéléseket.

Az igazi probléma az, hogy Európában a Jóisten egyre inkább visszaszorult a hétköznapokban. Ha ehhez hozzávesszük, hogy az egyházaknak a digitális világban való aktív jelenléte is komoly belső erőforrásokat emészt fel minden felekezetben – ez jelen körülmények között kikerülhetetlen feladat –, akkor sürgősen „operatív bizottságot” kellene felállítani minden egyházban.

Az, hogy ki mit gondol az Istenről, mindenkinek a magánügye. Az azonban,

Ha egy vallásban, világnézetben nincs meg a másik ember respektálása, ha a másikat alacsonyabbrendűnek, esetleg nem kiválasztottnak, elhívottnak (predesztináció!) tartja, akkor az ilyen vallás törzsi jelleggel bír, és a civilizáción kívül áll. Azokban a közösségekben, ahol nem az isteni örök az igazán lényeges, hanem a számukra jogtalan előnyt kivácsoló „emberi”, ott csak idő kérdése, hogy mikor indulnak be az önpusztító folyamatok.

Gyakran hivatkoznak az alkotmányos jogokra. Bár nagyon fontosak egy jól működő demokratikus államban, ezek még nem adnak az egyes embernek „létértelmet”, és nem is motiválják a jó cselekedetekre, ezek csak a jogi keretet adják. Ez azt jelenti, hogy az állam soha nem kényszerítheti az egyént vallásos cselekedetekre.

Az alkotmányban rögzített szabad vallásgyakorlást biztosító jogszabályi védelmet Európában gyakran kihasználják (például Hollandia), és az ugyanolyan fontos szólás- és sajtószabadságot az ügyeletes

A megoldás az oktatásban van. Nemcsak kiokosított, szakmájukhoz magas szinten értő fiatalokat kell kinevelnie az iskolának, de *embereket* is, hogy valódi szakemberek legyenek. Ehhez elengedhetetlen, hogy tisztában legyenek az európai, zsidó gyökerű keresztény emberképpel, amely az egyén méltóságán, a jó értelemben vett felvilágosultságon és az emberi jogok tiszteletén alapul. Ha ez nincs vagy nem lesz meg, akkor az európaiságnak, az európai kultúrának nem sok esélye marad a túlélésre. A jelen globalizált világot ugyanis az hatékonyságra és a „haszontalan haszonra” törekvés mámora hajtja, amelyben egyszerűen nincs helye se Mózesnek, se Jézusnak, se Saul-Pálnak...

A keresztényeknek küldetésük van

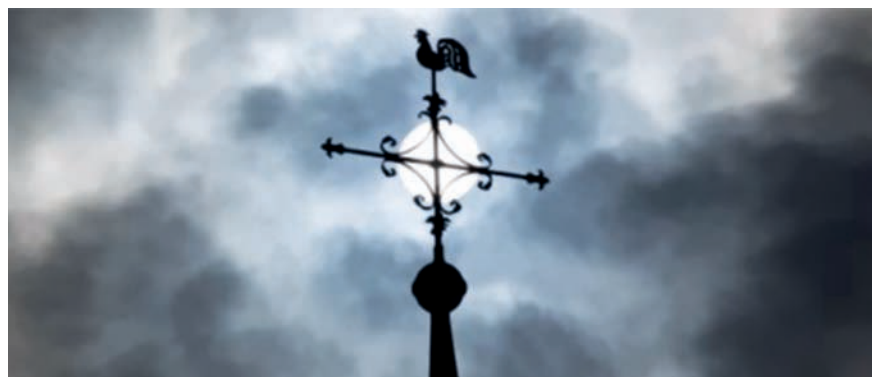
A jövőt senki nem látja előre. De a jövőbe mutató irányt az események vizsgálata közben (ok-okozat) azért vélni lehet: „*Ha szelet vetnek, vihart aratnak.*” (Hós 8,7) Az isteni jó rendtől való eltérésnek következménye van. Ha nem vigyázunk jó gazdaként a tőle kapott teremtettségre, annak súlyos következményei lesznek Földünk jövőjére nézve. A biológiai rend etikátlan manipulációja akár már rövid távon is érzékelhető lehet, de hosszabb távon bizonyosan megbosszulja magát!

Ezért különösen fontos lenne, hogy ne a banki és tőzsdei vezérlésű mennyiségelvűség, hanem az Isten adta életet szolgáló minőségelvűség határozza meg az elkövetkező évtizedeket. Ebben partnerek a keresztény egyházak s a velük együttműködő, értékcentrikus gondolkodással bíró, vallásos vagy nem vallásos világnézetű, jó szándékú emberek. Ennek biblikus-teológiai, Krisztus által meghirdetett alapja, hogy a keresztény embernek küldetése van: sóvá és világossággá kell válnia a világban (Mt 5,13–16).

Ez misszió, amelynek bázisát a kulturális identitás adja. Ennek elsődleges eszköze a nyelvészetben és művészetekben megnyilvánuló és kibontakozó, életet védő üzeneteket hordozó jelképrendszer. Ezért rendkívül fontos, hogy európai kultúránkat őrizzük és gyakoroljuk. Ennek jelképes bástyái és őrtornyai a templomok – amíg még állnak, „nincs veszve” semmi...

■ FRANKO MÁTYÁS

Forrás: Lutherrózsa – a Tatai Evangélikus Egyházközség hírlevele, 2020. húsvét

hogy hitére hivatkozva ki mit tesz, már közügy! Ezért a vallás soha nem magánügy, az mindig közügy is... Modernségnek álcázott neoliberalis téveszme, hogy a vallás magánügy. Nem az. Ahogyan a családi élet sem az.

A feminista Jézus

Az első feminista Krisztus Urunk volt, aki nőkkel is beszédbe elegyedett – gondoljunk a samáriai asszony történetére –, megbotránkoztatva ezzel a korabeli zsidó közkerékcserélethez. A politikai korrektség örületében vergődők maguk sem akarják még beismerni, hogy az az „erkölcs”, amelyik nem tartja egyenrangúnak (értsd: *embernek*) a nőket, a kiskorúakat, annak semmi köze az erkölcshez, az deviancia, világnézeti degeneráció!

„bértollnokok”, a „megmondóemberek” ma is a rendeltetésével ellentétesen gyakorolják: számos esetben valótlanosságot állítanak, nem építően informálnak, hanem dezinformálnak. Ez nyomon követhető abban is, hogy nem az egyént, hanem a politikai megbízóik érdekeit védik. (Agresszív stílusuk azonban rendre elárulja őket.)

Oktatás és minőségelvűség

Mi lesz veled, Európa, ha az európaiak már nem tudják, mit kaptak kulturális örökségként? Ha nem értik a templomok köveibe ágyazott szimbolikáját? Ha centrális vezérelvé válik, hogy a kereszténység egy letűnt kor csökevényes maradványa csupán?

Feltétel nélküli istenhittel

Egy nehéz életű, de könnyű lelkű lelkész-költő a 17. században

Jézus tanítványai a Mesterrel töltött idő alatt sokszor átélhették az ő isteni hatalmát, csodatévő lépasságát, békességet árasztó szeretetét. Időnként mégis elbizonytalanodtak, vagy félelem töltötte el a szívüket. Ám – mentőségükre legyen mondva – ilyenkor kapaszkodót is kerestek; a Mester nélkül töltött első pünkösdkor például együtt imádkoztak. A Jézus-követők életében a későbbiekben is mindig voltak próbatételek. Az 1600-as években élt Paul Gerhardt német evangélikus lelkész a vállára nehezedő súlyos terhek ellenére is így írt: „Hogyne dicsérném az Istent / Zengedező énekkel, / Ki dolgában oly bölcs, oly szent, / És jót tesz mindenekkel!” (EÉ 53) Az énekszövegszerzőről dr. Kinczler Zsuzsanna egyházzeneessel, tanárral beszélgettünk.

lakásos iskolába került testvérel együtt. A testvére nehezebben viselte az intézmény szigorúságát, ezért egy idő után megszökött. Paul azonban kitartott, és a középiskola után teológiai tanulmányokat folytatott – ám a tanulóévek a harmincéves háború miatt több mint tíz évig tartottak. Mivel nem volt egyszerű gyülekezetbe kerülni, eleinte házitanítóskodással kereste a kenyerét, végül Berlinben kapott lelkési állást, de nem sokáig töltötte be ezt a tiszteit. A gyülekezet mindennapjaira ugyanis rányomta a bélyegét az addigra még korántsem csituló protestáns hitvita. Berlinben az uralkodó toleranciát hirdetett, ám ezt betartani nem volt egyszerű. Hivatalosan mindenki a saját lelkiismerete szerint hirdethette az igét, de az istentiszteleteken megfigyelték, ki hogyan prédikál. Gerhardt nehezen viselte, hogy minden szavára figyelnie kellett, nehogy megsértsen valakit, ezért távozott Berlinből. Közben kitört a pestisjárvány, naponta húsz-harminc embert temetett. 1655-ben családot alapított, de az évek során öt gyermekéből négyet elveszített, végül a feleségét is el kellett temetnie. A nehéz körülmények ellenére a lelke „könnyű” volt, és folyamatosan születtek benne az Istent dicsérő versek.

– **Hogyan kezdett el verseket írni?**

– Gerhardt lírikus lelkigondozó volt, versei magáncélra születtek, például prédikációihoz használta fel őket. Másrészt versírásra ihlette őt a természet. Mivel mindig kis vidéki helyeken szolgált, olykor nagy távolságokat is meg kellett tennie, volt ideje a tájban gyönyörködni. A verseket le is írta – körülbelül százötvenöt maradt fenn –, majd betette a fiókjába. Valószínűleg ott is maradtak volna, ha Berlinben nem Johann Crüger a gyülekezet kántora. A prédikációk során hallotta Gerhardt verseit, elkérte tőle, és csodálatos dallamokat írt hozzájuk. A későbbiekben ezek nem véletlenül kerültek bele a Bach-passiókba.

– **Gerhardt nyomtatásban is viszontláthatta a szerzeményeit?**

HERRMANN SCHWENDER PAUL GERHARDT RÓL KÉSZÜLT PORTRÉJÁNAK RÉSZLETE (1862 KÖRÜL)

– Evangélikus énekeskönyvünk kedves énekei közé tartoznak azok, amelyeknek Paul Gerhardt írta a szövegét – gondolkodj itt például a „Dicsérjük Istent!” vagy a „Már nyugosznak a völgyek” kezdetűre, de ezek sorába tartozik az „Ím, jász-

lad mellett térdelek” kezdősorú ének is. Mit tudunk a szerző életéről?

– Egész életét nehézségek jellemezték. Jómódú családban született 1607-ben, de a szüleit hamar elveszítette, ezért egy erős lutheri szellemet képviselő bent-

- Verseskötetként nem, de Crüger énekeskönyvében igen. Ugyanis Crüger 1647-ben megjelentette a *Praxis Pietatis Melica* című énekeskönyvet [német nyelvű címének fordítása *A kegyesség gyakorlása keresztény és vigasztaló énekekben - a szerk.*]. Ebben a Gerhardt-versek és a berlini kántor hozzájuk írt dallamai együtt jelentek meg. A könyv annyira népszerű lett, hogy 1737-ig negyvenöt kiadása került ki a nyomdából.

- Maradt-e főnn bármilyen adat arra nézve, hogy milyen sorrendben születtek a versek?

- Arról talán nem, de azt például tudjuk, hogy az „Ó, Krisztus-fő, sok sebbel meggyőtrött, vérező” kezdetű szöveget a mitterwaldi templom oltárképe ihlette. A predella ugyanis Veronika kendőjét ábrázolja, Gerhardt pedig ottani szolgálata alatt ez előtt a kép előtt térdelt, imádkozott.

- Ön nemcsak egyházzenesz, hanem gyülekezeti kántor is. Tapasztalata szerint az evangélikus egyházban melyek a „slágerek” a Gerhardt-énekek közül?

- Első renden az ünnepeinket kell kiemelni, ugyanis például az „Ím, jászlad mellett térdelek” kezdetű ének nélkül elképzelhetetlen a karácsonyi istentisztelet. A nagypénteki énekválasztásnál az elsők között szerepel az említett „Ó, Krisztus-fő...” kezdetű. És ritkán van olyan esti alkalom, amelyen valaki ne kérné a „Már nyugosznak a völgyek”-et.

- „Ha Istenem velem van, / Ki lehet ellenem? / Ha ő az én oltalam, / Nem ér veszedelem.” Ezekkel a mondatokkal kezdődik a 325. számú ének az *Evangélikus énekeskönyvben*. Ön miben látja Paul Gerhardt jelentőségét a mai ember számára?

- Mint már említettem, az életében nagyon nehéz időszakok voltak, illetve az a korszak, amelyben élt, nem kedvezett a békés hétköznapi életnek. Ő ennek ellenére olyan szövegeket tudott írni, amelyek a mai napig vigasztalást adhatnak, éppen az olyan járványos időszakban is, amelyben most élünk. Az utóbbi hónapokban megtapasztalhattuk, hogy a kétségbeesés, az aggodalom még a temp-

FOTÓ: DR. KINCZLER ZSUSZANNA ARCHÍVUMÁBÓL

lomba járó, imádkozó, hívő embereken is úrrá lehet. Paul Gerhardt ebben tud támasz lenni a számunkra. Az énekszövegeivel is, de inkább azzal a rá erősen jellemző, feltétel nélküli istenhitével és az Istenhez való odafordulásával, amely az életét irányította és vezette.

- Miből eredhetett ez az Istenbe vetett rendíthetetlen bizalom?

- Olyan korban élt, amikor a bajban szinte lehetetlen volt orvost hívni, a legtöbbben még egy prédikációs-kötetet sem tudtak leemelni a polcról, vagyis semmi olyan kapaszkodójuk nem volt az embereknek, amely nekünk, maiaknak megvan. Gerhardt idején az éneklés és az imádság maradt segítségforrásként. Tisztában voltak vele, hogy a születésünkről és a halálunkról nem mi rendelkezünk, hanem Isten kezében van az életünk, bármi történjék is. A mai világban ezt sokan elnyomják a tudatukban. Biztosítékokat keresünk, sok modern lehetőség birtokában vagyunk. Számomra azért példaképértékű Paul Gerhardt személye, mert az Isten-közeli lelki valóságban tudott élni és dolgozni. A versei és az azokból írt énekek pedig rámutatnak az ének erejére. Luther sem csinált mást: amit elmondott szavakban, azt utána megírta énekekben. Azt vallotta ugyanis, hogy az ének az ember egész testére-lelkére hat, átjárja azt. Amíg énekelni tudunk, erőt meríthetünk.

Gerhardt idején az éneklés és az imádság maradt segítségforrásként. Tisztában voltak vele, hogy a születésünkről és a halálunkról nem mi rendelkezünk, hanem Isten kezében van az életünk...

A MITTENWALDEI ST. MORITZ-TEMPLOM SZÁRNYAS OLTÁRA VERONIKA KENDŐJÉVEL (1514)

FOTO: MARGOT KESSLER / PIXELIO.DE

Ausgangsbeschränkung aufgehoben!

Pfingstbotschaft für zukunftsorientierte Christinnen und Christen

In der heutigen Zeit, die wir in der Weise noch nie erlebt haben, wurde die seit Jahrtausenden oft diskutierte Frage nach dem Verhältnis von Kirche und Staat wieder brisant. Seit der Aufklärung wird ja von einer Trennung der beiden Institutionen gesprochen. Dennoch oder gerade deswegen fragen wir uns angesichts der gegenwärtigen Herausforderungen, inwieweit staatliche Entscheidungen sich beispielsweise auf das gottesdienstliche Leben der Kirche auswirken. „Die Trennung von Staat und Kirche bringt die Möglichkeit, sogar die Verpflichtung für die Kirche mit sich, über die Durchführung von öffentlichen Gottesdiensten – auch in der Coro-

na-Krise – zu entscheiden“ – sagen die meisten kirchlich engagierten Menschen. Tatsächlich ist die Herausforderung groß, die Zukunft in einer Phase angemessen zu planen, in der es eigentlich keine Planungssicherheit gibt, folglich ist es fast unmöglich zu bestimmen, was und in welchem Maß erlaubt oder verboten werden soll.

Es mag zwar überraschend klingen, aber die Situation, die wir gerade erleben, gab es schon mal, sogar unsere Bibel berichtet davon. Im 20. Kapitel des Johannesevangeliums lesen wir über die Jünger von Jesus Christus nach seiner Auferstehung: „Am Abend aber dieses ersten Tages der Woche, da die Jünger ver-

sammelt und die Türen verschlossen waren aus Furcht vor den Juden, kam Jesus und trat mitten unter sie und spricht zu ihnen: Friede sei mit euch! Und als er das gesagt hatte, zeigte er ihnen die Hände und seine Seite. Da wurden die Jünger froh, dass sie den Herrn sahen. Da sprach Jesus abermals zu ihnen: Friede sei mit euch! Wie mich der Vater gesandt hat, so sende ich euch. Und als er das gesagt hatte, blies er sie an und spricht zu ihnen: Nehmt hin den Heiligen Geist! Welchen ihr die Sünden erlasst, denen sind sie erlassen; welchen ihr sie behaltet, denen sind sie behalten.“ (Johannes 20,19–23.)

Neben den offiziell verlautbarten Maßnahmen gibt es nämlich auch sich

selbst auferlegte Verhaltensregeln, wie z.B. eine selbstbestimmte Ausgangsbeschränkung. Die Jünger Jesu hat nach dem biblischen Zeugnis die Angst motiviert, hinter verschlossenen Türen zu bleiben. Es gibt auch heute viele Menschen, die sich aus diesem Grund in ihrer Freiheit soweit einschränken, dass sie nicht einmal den notwendigen alltäglichen Tätigkeiten nachgehen. Es ist schön, beim Lesen des biblischen Berichts festzustellen, dass selbst verschlossene Türen kein Hindernis für Jesus Christus sind, mit seinen Jüngern in Kontakt zu treten. Dieser Schritt gab und gibt uns auch heute Mut, alternative Wege zu suchen, Menschen hinter verschlossenen Türen und trotz verschlossener Gemeinderäumlichkeiten zu erreichen. Moderne Kommunikationsmittel machen uns dies zwar einfacher, wobei wir oft schmerzlich feststellen müssen, dass die Anwesenheit einer Kamera die Qualität nicht automatisch steigert, bzw. auch das Interesse für solche Aktionen sich manchmal – auch unter kirchlich sozialisierten Menschen – in Grenzen hält.

Nichtsdestotrotz ist es wichtig zu realisieren, dass die Angst – genauso wie damals – die falsche Motivation und keineswegs geeignet ist, durch sie Antworten und richtige Umgangsweisen für die Herausforderungen von Krisen zu finden – auch heute nicht. Daher ist es

existentiell wichtig zu fragen, was uns motivieren kann, uns im Alltag zurecht zu finden und die Botschaft des christlichen Glaubens angemessen zu verbreiten. Das Angebot von Jesus Christus ist eindeutig: „Nehmt hin den Heiligen Geist!“ Indem die Jünger dies tatsächlich tun, geschieht ein Wunder: Die Ausgangsbeschränkung, die sie sich selbst auferlegt haben, wird durch das Verschwinden der Angst aufgehoben. Das ist die grundlegende Botschaft des Pfingstfestes.

Andererseits hat sich in den vergangenen Wochen auch ein Perspektivenwechsel im Denken der Menschen vollzogen. Die schrittweise Zurücknahme der einschränkenden Maßnahmen haben das erreichte Maß der Einschränkungen zur Referenzsituation gemacht. Jeder Schritt zurück in das normale Leben lässt Vermutungen nach dem nächsten Schritt anstellen, bzw. ihn als eine Befreiung erleben, auch dann, wenn diese immer aktuelle und zugleich als Ziel erklärte „neue Normalität“ weit davon entfernt ist, was wir vor einigen Monaten noch als Normalität betrachtet und erlebt haben.

Selbstverständlich ist es gut und wichtig, sich über einzelne Schritte zu freuen. Dennoch ist es wichtiger als je zuvor, uns als Christinnen und Christen selbst die Frage zu stellen, mit welcher Hoffnung wir die Änderung der gegenwärtigen Situation verbinden. Dazu brauchen wir die Inspiration des Heiligen Geistes, dessen weltverändernde Wirkung gerade die Pfingstgeschichte unverkennbar bezeugt. Wir brauchen den Mut zu erkennen und glaubwürdig zu vertreten, dass die Gemeinschaft, die wir miteinander im Gottesdienst oder in anderen Gemeindeveranstaltungen erleben, durch nichts ersetzt werden kann. Daher gehören zur „christlichen Normalität“, zu der wir daher bald zurückfinden wollen, persönliche Begegnungen, die durch die Verkündigung des Evangeliums unseren Glauben stärken und uns die Überzeugungskraft des Heiligen Geistes damals und heute gerade angesichts der schwierigen Lage unserer Welt vor Augen führen. Gottes Geist schenke uns den Mut, die entsprechenden Schritte auf diesem Weg zu tun und mit dieser zukunfts- und gemeinschaftsorientierten Haltung für alle Menschen da zu sein!

Ein gesegnetes Pfingstfest wünscht Ihnen
PFARRER SZILÁRD WAGNER (Wien)

FOTO: DIETER SCHÜTZ / PIXELIO.DE

Pfingstgebet

*Atme in mir, du Heiliger Geist,
dass ich Heiliges denke!*

*Treibe mich, du Heiliger Geist,
dass ich Heiliges tue!*

*Locke mich, du Heiliger Geist,
dass ich Heiliges Liebe!*

*Stärke mich, du Heiliger Geist,
dass ich Heiliges hüte!*

*Hüte mich, du Heiliger Geist,
dass ich es nimmer verliere!*

AURELIUS AUGUSTINUS
(354–430)

Die Geschichte von Jesus Christus, wie sie die Evangelisten berichten, ist nicht zu Ende. Es geht weiter mit seinen Anhängern, den Christen: Pfingsten wird zum Geburtstag der Kirche. Denn hier tritt die christliche Gemeinde zum ersten Mal öffentlich auf – noch dazu in ausgesprochen spektakulärer Art und Weise. Die bis dahin verzagten Protagonisten des Christentums erweisen sich plötzlich als sprachmächtig und missionarisch überzeugend.

(Evangelisch.de)

„Pfingsten ist das gefährlichste Fest. Pfingsten hat die Kirche nicht gegründet, sondern aufgehoben. Pfingsten war nie Fundament der Kirche. Pfingsten ist ihr Sprengsatz.“

(Jörg Seip)

FOTO: RAINER STURM / PIXELIO.DE

1. slávnosť Svätodušná

*Príd, Duchu Svätý, verných Tešiteľu,
potešuj slovom pravdy cirkev svoju celú,
Nech všade vzrastá dielo večnej spásy.
Príd, Duchu Svätý, aj nám popraj sily,
Aby sme vieru činom dosvedčili,
a tak raz prišli do nebeskej vlasti. Amen.*

Slová Písma Svätého máme napísané v evanجليu Jána 14, 23–27

Odpovedajú mu Ježiš riekol: Ak ma niekto miluje, bude zachovávať moje slovo, a môj otec bude ho milovať a prideme k nemu a budeme prebývať u neho. Kto ma nemiluje, nezachováva moje slová. A slovo, ktoré počujete, nie je moje, ale Otcovo, ktorý ma poslal. Toto som vám povedal, keď som bol s vami. Ale Radca, ten Duch Svätý, ktorého pošle Otec v mojom mene, Ten naučí vás všetkému a pripomenie vám všetko, čo som vám hovoril. Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam, nie ako svet dáva, vám ja dávam. Amen.

Milí bratia a milé sestry v Pánovi Ježišovi Kristovi!

Radili ste sa už, niekedy s niekým o niečo? Určite každý jeden musí odpovedať, že áno. Nech sa cítíme akokoľvek nadaní a zdatní, predsa nikto z nás nie je odborníkom vo všetkých oblastiach.

Iste sme už všetci ocitli v situácii, keď sme potrebovali poradiť. Rada od človeka, ktorý je starší, či v určitej oblasti skúsenejší nám vždy dobre padne. Iste si spomínate na mnohé dobré rady vašich dobrých rodičov, starých rodičov, kňazov, učiteľov, ľudí, ktorí formovali váš život. Dokáže však ľudská rada dať odpoveď a riešenie na všetky otázky a situácie pred ktoré sme v živote postavení?

Pán Ježiš dobre vedel, že učeníci ak po Jeho definitívnom odchode z tejto zemi zostanú sami, nemajú šancu. Slová kázňového textu, majú však i pre nás to vzácne a dôležité poslanstvo, ktoré obsahuje uistenie, ktoré všetci veľmi potrebujeme, najmä vtedy, keď sa dostávame na krížovatkú života.

Ježiš Kristus tým čo Ho milujú a zachovávajú Jeho slovo zaslúbuje: neustálu Božiu a svoju prítomnosť dar Radcu- Ducha Svätého a pravý pokoj, ktorý v ňom prichádza.

1. Ak ma niekto miluje, bude zachovávať moje Slovo, a môj Otec bude ho milovať a prideme k nemu a budeme prebývať u Neho

Nestratiť nádej, ani vo chvíli lúčenia. Je to veľmi dôležité, ale vôbec nie jednoduché. Pri každom lúčení, nás ťažia rôzne myšlienky, ktoré nás znepokojujú a uberajú nádeje z našich srdc. Ani pre učeníkov chvíľa rozlúčky s ich Majstrom a Pánom nebola ničím príjemným. Preto bolo veľmi dôležité, aby boli opäť uistení o tom, že nezostanú sami.

Či nie je to dôvod k radosti i pre nás sestry a bratia? Nie som sám, nie som odkázaný len sám na seba, ale so mnou niekto, kto je omnoho väčší, silnejší, múdrejší, ten čo je úplne dokonalý a je to náš živý Boh. Boh, ktorý sa o nás zaujíma a ktorému, aj na nás záleží.

Boh pre záchranu a spásu človeka urobil všetko. Na nás zostáva len jedno. To, čo je však mnohým ľuďom tou najväčšou prekážkou. Milovať Ho a zachovávať Jeho slová.

Toho koho skutočne milujeme a máme radi nosíme ho neustále vo svojom srdci, myslíme na neho. Ten kto miluje Boha, nosí Ho vo svojom srdci, žije s Ním. A Boh svojou prítomnosťou dáva človeku silu i odhodlanie vo svojej viere konať, svedčiť aj druhým ľuďom - komu som uveril a odovzdal svoj život. Pán Boh obohacuje naše životy, nie len svojou prítomnosťou, ale aj darmi, ktoré nám ponúka.

2. Hovorí: sa dobrá rada nad zlato

Sami všetci veľmi dobre vieme, že nie vždy dokážeme byť dobrými radcami. I keď máme snahu, túžime druhému pomôcť a sami

si nie sme istý, že tá naša rada, je naozaj správna.

Pán Ježiš hovorí: Ale Radca, ten Duch Svätý, ktorého pošle Otec v mojom mene, Ten naučí vás všetkému a pripomenie vám všetko, čo som vám hovoril.

Ako nám chce Radca Duch Svätý radiť? Tak, že nám bude pripomínať a stále nás učiť to, čo hovoril Pán Ježiš Kristus. Chce nám pripomínať Slovo Božie.

Ťažkosti života, totiž vedia zastrieť náš pohľad na Božie Slovo a práve vtedy Duch Svätý, koná, aby upriamil našu pozornosť na to, kde môžeme nájsť východisko z danej situácie. Niekedy zabudneme na Božie pravdy, ktoré sme počuli, či čítali veľa krát. Preto, nás Duch Svätý chce znova učiť, nájsť tú radu cez slovo dobre známe, i v novej neznámej a na prvý pohľad neriešiteľnej situácii.

Chce nás viesť, ako dobrý učiteľ, ktorí nenadiktuje žiakovi výsledok, ale ho vedie krok za krokom, aby do cieľa výpočtu prišiel sám.

3. A na záver textu prichádza uistenie o pokoji

Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam, nie ako svet dáva, vám ja dávam. Pokoj je stav po ktorom tiež veľmi túžime. Najmä vtedy, keď doliehajú na nás búrky života. Niekedy, pod vplyvom okolností, naplnení strachom, neistotou, sme aj podráždení a chceme mať od všetkých a všetkého pokoj.

Je však pokojom to, keď zostaneme sami? Keď nás naozaj všetci nechajú tak. Je samota, opustenosť pokojom? Určite nie.

Pokoj Kristov je úplne iný, ako pokoj tohto sveta. V pokoji Kristovom, ktorý prináša Duch Svätý, máme uistenie, že sme v Božej milosti. Boh nás nielen miloval, ale i miluje. Nemusíme sa báť a strachovať. Pravý pokoj, ktorý nám je darovaný, pramení z odpustenia a zmierenia.

Prijmime Ducha Svätého, ktorý je od Otca aj Syna poslaný ako Radcu, Záchranca, Tešiteľa, a dovoľme Mu, aby prebýval v našich srdciach. Nech svojou stálou prítomnosťou obohacuje naše životy, aby sme sa i v úskaliach života dokázali zorientovať a zostali vďační za skutočný pokoj, ktorým nás napíňa jedine Boh. Amen.

■ B. M.

Zamyslenie nad Božím Slovom – Turíce 2020

Text: Žalm 48. „Na Tvoju milosť myslíme, ó Bože, uprostred Tvojho chrámu.“ (10. verš)

Keď toto zamyslenie píšem, máme práve veľmi ťažké a pokušiteľné obdobie. V celom našom svete je pandémia. Celé ľudstvo tejto Zemi vlastne hrozí veľké nebezpe-

PAVEL VLADIMÍR HRONEC

Prosba

Ó, zostúp k nám Duchu Svätý,
ó, priblíž sa, Pane,
veď zblúdilých duší mnoho.
Ó, pohliadni na ne.

Duše oviec prach zatemnil,
srdcia v kameň pošli,
Pane, očisť duše naše,
svetlo pravdy zošli.

Ó, povznes nás, povznes vyššie –
Otvor zraky slepých,
by uzreli brázdy Tvojich
činov veľkolepých.

Pane, odpusť viny naše,
Kajáme sa Tebe,
naplň kalich láskou svojou
daj nám uzrieť nebe.

Duchu Svätý posilni nás,
zaceľ srdca jamy,
Hospodine všemohúci,
bdieli vždy nad nami...

Prajeme Vám všetkým požehnané, láskyplné, radostné a pokojné svätodušné sviatky!

čenstvo: koronavírus. – Školy a kostoly, chrámy musíme mať zavreté. Naše deti učia sa doma a naši farári a naše farárky povzbudzujú veriacich so Slovom Svätého Písma alebo z doma alebo z prázdneho kostola. Je to naozaj ťažké obdobie. Ľudia sa cítia vo veľkej neistote, v ich srdciach majú strach, obavy. Nevedia, čo bude zajtrá a pozajtrá. Boja sa. Treba ich povzbudiť a posilniť: ich vieru, dôveru a nádej v Pánovi skrze Svätého Písma. To povzbudenie čakajú v tomto ťažkom období od Pána skrze nás.

Náš žalm má nadpis: „Božia prítomnosť záchranou svätého mesta“. Čo to znamená? Spisovateľ žalmu hovorí o vrchu: „Veľký je Hospodin a hoden chvály v meste nášho Boha! Jeho svätý vrch čnejúci tak krásne je celej zeme rozkošou.“ Zo Starej Zmluvy dobre poznáme príbeh o Abrahámovi. Aj Jeho pokúšal náš Pán Boh. Žiadal od neho, aby obetoval svojho jednorodeného syna, Izaka na vrchu. Síce Abrahám nerozumel, že prečo ziada také od neho Pán: ale bol hotový poslúchať Jemu. Pán Boh chcel vidieť, či Jeho služobník je vo všetkom je poslušný. Potom Abrahám prežil, že Pán Boh neopustí Svojich veriacich a postará sa vždy o Nich. – Náš Hospodin potom aj obetoval pre nás Svojho Jednorodeného Syna, Ježiša Krista: zo Svojej nekonečnej milosti k nám. – „Moje oči sú upreté vždy na Hospodina, lebo On vyslobodí mi nohy z osídla.“ – povie Dávid v 25-aj Žalme. My ako veriaci ľudia môžeme vždy sa spoliehať na nášho Pána. Môžeme vždy dôverovať, dúfať v Neho v každom prípade. Tento fakt môžeme mať ako evanjelium tohto obdobia aj teraz na sviatky Turíc.

Dobre poznáme aj príbeh Izraela: keď Mojžiš išiel na vrch, aby sa tam stretol s Pánom Bohom. Tam dostal Desiat Božích prikázání. Vrch sa častokrát znamená to miesto, kde je Pán boh prítomný: so Svojou svätosťou a milosťou. To znamená pre nás aj povzbudenie, posilnenie. Môžeme sa stretnúť s tým Pánom, Ktorý miluje nás a obetoval za nás Svojho Jednorodeného Syna, Ježiša Krista: aby sme mali život a večný život skrze Jeho milosť. To stretnutie so živým Pánom môže nás

posilniť v našej viere a dôvere. My ako veriaci ľudia naše životy môžeme viesť v mocných a milostivých rukách nášho Pána. V dobe nebezpečenstva to znamená pre nás istotu a pokoj. Nemusíme sa teda báť. „Pokoj vám zanechávam, svoj

pokoj vám dávam... Nech sa vám srdce neznepekúje a nedesí“ – povie náš živý Pán Ježiš svojim učeníkom predtým, akoby sa vrátil zase do nebeského kráľovstva. V tom môžeme mať, dostať aj my pokoj od nášho Pána každodenne. „Pozdvihujem si oči k vrchom: Odkiaľ mi príde pomoc? Od Hospodina moja pomoc, ktorý učinil nebo i zem.“ – svedčí o tom Žalmista. (Ž. 121:1–2.) Aj my môžeme takto spraviť dnes a každodenne: tak posilniť v Pánovej milosti skrze Svojho Svätého Ducha, Ktorý poslal a aj teraz posielal nám. Buď za to všetko chvála a sláva Jemu! Amen.

■ HILDA GULÁČIOVÁ-FABULOVÁ

Modlitba: Náš drahý Pane dakujeme Ti, že miluješ nás a sa postaráš o nás. Ďakujeme, že každodenne môžeme na Tvoju milosť a vernosť spoliehať sa. Ďakujeme, že skrze naše modlitby a čítania Svätého Písma môžeme sa stretnúť s Tebou. Ďakujeme, že tak môžeme čerpať z Tvojej milosti a z Tvojej sily. Vieš a vidíš dobre, že aj potrebujeme to každý deň. Ty posilni nás. Posilni našu vieru a dôveru v Teba. Ty buď nám milostivý a daruj nám Svoj pokoj skrze Tvojho Svätého Ducha! Vypočuj nás náš drahý Pane! Amen.

A Bábel–Jeruzsálem-járat

(1Móz 11,1–9)

Minden kétséget kizáróan az utóbbi másfél évtized egyik legizgalmasabb, legfelkavaróbb filmművészeti alkotása a Cate Blanchett és Brad Pitt főszereplésével készült *Bábel* című film. Lakmuszpapír, diagnózis is, de több annál, maga a valóságra adott reflexió.

Alejandro González Iñárritu rendező így fogalmazott a remekművel kapcsolatban: „A *Bábelt* az a morális, belső igény hívta létre, hogy megtisztuljak, és beszéljek mindarról, ami betöltötte a szívem és az elmém. A legnagyobb élmény az volt számomra, hogy elkezdtem forgatni egy filmet az emberek közötti különbségről, arról, ami elválaszt bennünket, a fizikai és nyelvi korlátokról. Útközben rádöbentem, hogy valójában arról készítek filmet, ami összekapcsol bennünket: a szeretetről és a fájdalomról.”

Az alkotás középpontjában a 21. század egyik legnagyobb problémája áll: az emberek közötti kommunikáció hiánya. A legszomorúbb az egészben, hogy nem kell elveszni a marokkói sivatagban vagy a tokiói forgatagban ma sem, hogy elszigeteltnek, magányosnak érezzük magunkat. Iñárritu szerint a legborzasztóbb magány az, amelyet sokszor magunkkal, szeretteinkkel, feleségünkkel, gyermekeinkkel élünk meg.

Az idei pünkösdünnepen még inkább felerősödhet bennünk a kommunikációs hiányérzet.

Az a fajta elszigeteltség, az a fajta egymás mellett elbeszélés, amelyről a szóban forgó filmalkotás is szól, itt van körülöttünk, közöttünk, bennünk – sőt élesebben, mint tizennégy évvel ezelőtt, amikor a film debütált. Konkrétabban éljük meg, mint valaha. Érezzük közvetlen hatásait, az ebben rejlő feszültségeket mind személyes életünkben, mind közösségi aspektusaiban – járványhelyzetben innen és túl.

Bábel több mint egy bibliai mítosz, nagyon is valóságos kihívás. Olyan kérdés, amelyre a kereszténységnek van válasza az első pünkösd óta. Jézus mindenkor tanítványainak a Mester ígérete és annak betartása következtében van reménységük, ez pedig nem más, mint a Lélek érkezésének egyesítő ereje, a Szentlélek lélekegyesítő ereje.

„Az egész földnek egy nyelve és egyféle beszéde volt” – olvashatjuk, és elgondolkozathat minket: vajon ez megvan ma is? Internet, egyetemes popkultúra, közösségi oldalak, Covid-19, és folytathatnám. Tulajdonképpen meg lenne a közös nyelv napjainkban is? Vagy éppen hogy elválaszt minket, ami látszólag összeköt? „...szerezzünk magunknak nevet...!” – olvassuk, de vajon nem ugyanez a téma ma is, amikor szinte semmire nem vágyik jobban az ember, az ókor emberéhez hasonlóan, mint hogy legyen neve, hírneve, hogy ne felejtődjön el, hogy fennmaradjon bármi áron is?

A „valahol valami eltörött” Dsida Jenő-i életérzése nem hagy nyugodni minket, akár bevalljuk, akár nem. Nem értjük igazán Istent, egymást, magunkat. Pünkösd éppen ebből szeretne kirázni, felrázni idén is. A Lélek ereje éppen azt akarja felerősíteni, ami a leggyengébb bennünk: az odafigyelést, az empátiát, a szolidaritást és – mindenekelőtt és -felett – Jézus mai követőjeként: az őhozzá tartozás élményét. Az örömhírt, hogy megtörténhet a csoda, a nyelvi fordulat: Isten és Jézus Lelke teret kap az életünkben.

JELENETFOTÓ A BABEL CÍMŰ FILMBŐL - FOTÓ: BUDAPEST FILM

Elkezdjük érteni, mit is akar mondani Isten, a másik ember, mi is Isten terve éppen velem. Ez a pünkösdünnep nyelvten. Bábel bukása. Káoszról rend születhet.

A bábéli magasság kísértése helyett a pünkösdünnep mélység megértése és megélése ez. Isten trónfosztásának vágya helyett Isten trónja előtt való meghajlás és imádat. Összefogás – nem valami ellen és nem is valamiért, hanem valakiért. Azért a valakiért, akiről pünkösd is szól.

Pünkösd Jézus-ünnep. Benne van az egység, a két nap külön hangsúlya, maga a háromság, a Szentháromság és a sokszínűség és annak áldásai. A jó értelemben vett diverzitás örömeinek felismerése: hogy egy nagy pünkösdünnep gyülekezetben vagyunk, érezzünk bárhol, vagy tartsunk bármi felé.

Jézus áll ennek a pünkösdünnep közösségnek a közepén, és Bábel városa helyett egy másik városba, az új Jeruzsálembe hívja és várja övéit. Mi pedig, együtt és egymásért is, elmondhatjuk a fohászt egyes és többes számban is: „Isten élő Lelke, jöjj, áldva szállj le rám...!” (EÉ 244,1) Isten élő Lelke, jöjj, áldva szállj reánk!

■ DR. GÁNCZ TAMÁS

Átrajzolt térképek

1920. június 4. következményei egyházunkban

Trianon. Több mint szó: fogalom. Velünk él száz éve. Diktátum, oktrojált „béke”. Egy nép, közösségek, egyházak, családok, egyének drámája, amely magába foglal küzdelmet, reményt, veszteséget, megbékélést, összefogást, összetartozást. Az első világháborúban győztes hatalmak diktátumának következményeiről így írt az irodalmi Nobel-díjas Winston Churchill brit miniszterelnök: „Az egykori Habsburg-birodalmat alkotó népek és tartományok számára a függetlenség olyan kinszenvedéseket hozott, amelyeket a régi költők és teológusok csak az elkárhozottak számára tudtak elképzelni.” Gyökeres átalakulást hozott az új helyzet egyházunkban is. Ennek részleteit dr. Lackner Pál korábbi tábori püspök, egyházunk püspöki tanácsának titkára tárta fel doktori disszertációjában. Őt kértük elemző beszélgetésre.

– **Mi volt az azonnal érezhető következménye egyházunkban annak, hogy létrejött a trianoni Magyarország?**

– Nem a trianoni döntés, hanem már az első világháború vége elindított egyes önállósodási folyamatokat. A Tanácsköztársaság létrejötte néhány régióban sietette ezeket. A mai Szlovákiában már 1918 novemberében, amikor Budapesten Károlyi Mihály kormányoz nem túl sok sikerrel, megalakul az önálló evangélikus egyház. A legtöbb terület tudomásul veszi – van, amelyik nagy emócióval, van, amelyik szinte örömmel –, hogy már nem a magyar központi kormányzat és értelemszerűen nem a magyarországi evangélikus egyház kormányzat alatt áll.

– **A többnemzetiségű jelleg egyházunknak mindig is sajátossága volt.**

– Ha nagyon durván közelítünk, az első világháború előtt a magyarországi evangélikusság egyharmada német, egyharmada szlovák, egyharmada magyar anyanyelvű volt, és van egy kicsi, tört százaléknyi lakosság a Mura-háromszögben, amelyet hol vendnek hívtak, hol szlovénnek.

– **Máig ható, hatalmas veszteséget idézett elő a trianoni döntés egyházunk lélekszámát tekintve is. Hatvannégy százalék: ez a szám szerepelt azon a plakáton, amelyet az idén januári, e témával foglalkozó előadásához készített; az új határok között ennyi híve maradt az evangélikus egyháznak a korábbi lélekszámához viszonyítva.**

– Ez izgalmas kérdés: az új határokon belül majdnem kilencven százalékra nőtt a magyar lakosság aránya a háború előtti

negyvennyolc-ötven százalékról, és az előbb említett nemzetiségi összefüggések miatt a mi jelenlétünk több mint az egyharmadával csökkent. Mondhatjuk azt, hogy az első világháború előtt a ma-

egyházunk szóróvanná válása a trianoni döntéssel indult el.

– **Trianon átrajzolta egyházkerületeink, egyházmegyéink térképét, átalakult az egyházszervezet is, amint kiderül az ön *Evangélikus egyházi struktúrák változásai az egykori Osztrák–Magyar Monarchia és utódállamai területén 1734–1945 között* című disszertációjából.**

– Az Osztrák–Magyar Monarchia területén négy evangélikus egyház működött: a legnagyobb lélekszámú a miénk volt – akkori nevén Magyarországi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházegyletem –, a második az ausztriai, Trieszttől Galíciáig, Szászország határáig és a Bodentóig, a harmadik az erdélyi szászok közössége, a negyedik pedig egy alig

FOTÓ FORRÁSA: KORMANY.HU

gyarországi lakosság tíz százaléka volt evangélikus, ideértve az erdélyi szászokat is, a reformátusság tizenöt százalék, Horvátország adatai nélkül. Ezek a számok Trianon után az 1 : 1,5-ről 1 : 3-ra változtak, a második világháború utáni német kitelepítéssel és szlovák–magyar „lakosságcserével” pedig tovább nőtt a különbség. Összefoglalva elmondhatjuk:

ismert „miniegyház” Bosznia területén, amelyet telepések alkottak. Egyházunknak mind a négy kerületét érintette az új határrendszer. A dunáninnyi kerület legnagyobb része Szlovákiához került. Csak három egyházmegye – az sem teljesen – maradt itt: a mosoninai a fele, a fejérvárosi egy gyülekezet kivételével és a nógrádi nagy részben. ▶

Feladvány szerkesztő
és kiadó:
SZALAY MIHÁLY.
Társzerkesztő:
NÉMETH KÁROLY.

Kéziratok Lovaspatonára
(Veszprém megye), elő-
zetési díjak, reklámok és
a HARANGSZÓ kiadói-
juttatás. Szeged, 1919. június
(Veszprém megye) kiadói-
juttatás. Előzetési díjak
minden évig, jéhez és
tanító.

HARANGSZÓ

EVANGÉLIKUS NÉPLAP.

Alapította: Kapi Béla 1910-ben.

A „DUNÁNTÜLI LUTHER-SZÖVETSÉG” HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztő a kiadói-
juttatás vezetője:
CZIPOTT GÉZA
SZENTGÖTTHÁRD
(Vasvármegye.)

A „Harangszó” előzetési
díja: (a) az év első kiadásánál
20 kor., csoport-
os kiadásnál (húszévesek-
től 20 évig) 10 koron.
A „Harangszó” tartal-
máért a hűségű elismerés-
ből szívesen adunk ki-
adói juttatást minden vá-
ratlanul.

Fohás.

Szent Isten, e gyászos Ország
A mélységből kiált Hozzád,
Panaszával, sóhajával,
Szívét tépő sok jajával.
Egy nép hajt most Neked térdet,
Nép, kire e próbát mérted;
Éz az árva nép mi vagyunk,
Kiknek fogytán van a napunk.
Minket sírat a föld, az ég,
Az egész nagy teremtettség, —
Duna, Tisza sírat minket,
Vízsi sűrű könnyeinket, —
Sír az erdő minden fája,
Mintha bűnk neki is fájna, —
Fejét a virág lehajtja,
Miertünk hull a harmatja. —
A mádr is a lomb alól
A mi keservünkről dalol. —
A Kárpátok sötét ormán
Bűnköt búgja a vad orkán. —
Mi mennyörög a viharban?
A mi haragunk van abban, —
Nap, hold, csillag elsötétül
Magyarok szenvedésűtél.
— Oh nagy Isten, még mi vár ránk?
Mintha temetőben járnánk!
Élőtünk most két ósveny áll:
Egyik élet, másik halál;
Élet, de megalázottan,
Halál, de meg nem hajoltan.
Szegyenem mi nem élhetünk,
Az ily élet halál nekünk,
Inkább becsülettel halunk,
E halálból föltámadunk;
Föltámadunk, élni fogunk,
Ujabb életre van jogunk.
Erre kezes nekünk a Mulla,
Amely egy ezredévre nyúl, —
Az igazság a mi várunk,
Győzedelmet tőle várunk, —
Hittel nézünk mi előre,
A dicsőséges jövőre,
Hol a földet körüljárva
Vissz bennünket a hír szárnya.
— Szent Isten, e gyászos Ország
A mélységből kiált Hozzád:

Te, ki eddig védtél, óvtál,
Ezerévig velünk voltál,
Védj meg most is, óvj meg minket,
Áldd meg árva nemzetünket;
Ha mi Véléd, Te mivélünk:
Mint viruló nemzet élünk!

Sántha Károly.

Mi fogatkozás van még bennem?

»Keresztyén vagy, mondd.« A
mely érzésű vallásos költőnek ily
kezdőtű énekét elzengjük gyakran;
de vajjon nem rövid életű, röpke
szavak hangzanak-e aközben ajkaink-
ról anélkül, hogy keresztyén volt-
nak cselekedeteinkkel tanúsítani igye-
keznénk? Pedig jól ismerjük Jakab
apostol szavait: A hit, ha jó csele-
kedetei nincsenek, meghalt önmagá-
ban. De saját tapasztalatainkból is
tudjuk, hogy a szájjal vallott irány-
elveknek, igazságoknak mily csekély
az értéke, ha azok megjelölő csele-
kedetekben nem nyilvánulnak. Mégis
milyen nehezen, milyen hosszas vajú-
dással, milyen gyéren tűnnek elő a
szemhatáron azok a *teffek*, amelyek
igazi keresztyén érzelletre vallanak.
De ne csudálj, keresztyén fele-
barátom, ezt a jelenséget és ne lop-
jon az szivedbe csüggedést, kishitű-
séget: Lám a tékozló líri is csak ak-
kor érezte az apai házból élvezett
jólétnek becset, amikor idegdermesztő
arccal köszöntött be hozzá a szük-
ség. Bizony mondom, mi is eltek-
szoltuk azokat a kincseinket, amelyek
a földi életben a lélek üdvtérsé s a test
jólétének fenntartására szolgálnak. A
családiás érzelmeknek, a becsületér-
zésnek, irgalmasságnak, felebaráti
szeretnek, a törvények iránti enged-
elmességnek csekély értéket tulajdo-
sítottunk, egyház, haza, közügy fon-

tossága elenyészett az egyéni érdek
előtt. Bálványimádsárra adtuk magun-
kat: szíves készséggel követvén a
zsidók példáját, amikor elfogyott a
türelmük és nem várták be Mózes
leszállását a Sinai hegyről.

Hatalomvágy, hűség, oltálatlan
szomju haszonlesés, féltelen nagyra-
vágás, szerepelni vágyás és az él-
vezeteknek, a testi gyönyöröknek tik-
kaszító, észvesztő kívánsága, ezek a
mi zsarnokaink, amelyeknek kielégi-
tésében kereszti a földi élet legfőbb
javát, amelyeknek kielégítésére áldoz-
zuk föl minden testi s lelki erőnket
anélkül, hogy az ő oltáraiaknál a nyu-
galomnak, elégedettségnek csak egy
pillanatában is gondatlanul örülhet-
nénk.

Ezek a hatalmak állnak előttünk
rideg sziklafalként, amikor a keresz-
tyén érzelletnek egyik legnagyobb
ellenesége: az *önzés* igyekezőnk
leteríteni, hogy keblünkben az em-
berszeritet gondolatai megfogalmaz-
sanak és cselekedetekben gyümöl-
csözzenek. Mert ez a sziklafal csá-
bító szavakkal, vakító lídercénnnyel
csábítja, ösztönzi, kényszeríti az
embert arra az útra, ahol a vandort
a keresztyénség üde ligetei s csudás
erejű forrásai helyett fojtó párat
terjesztő gombák és gyilkos méreg-
cseppek várják.

Azoknak a *bölcs férfiaknak*, vagy
akik magukat annak tartják, mivel
nagy hatáskörre vállalkoztak, nem
jut eszükbe töredelmes szívvel meg-
vallani, hogy a harugságok és ámi-
tások utesztójében iszonyuan *téved-
tek* és elismerni, hogy a tévedés
okozta hibák jóvátetele keresztyéni
kötelesség. Győzelmes legyverek ha-
talmát érezve kezükben, nem gondol-
ják meg, hogy milliók szabadságának
legbiztosabb nem terem békés egyen-
tést a népek közt és hogy ahol
bosszúállás és a hatalomvágy fék-

szláviai szlovák egyháznak egy bánati szlo-
vák, Romániában a zsinatpresbiteri egy-
háznak egy arad-bánati magyar, a szász
egyháznak egy nagylaki szlovák és egy
temesvári német egyházmegyéje. Ötfelé
szakadtak! Ausztriában a sziléziai espe-
rességet lehet hasonlóan említeni: itt két
ország négy egyháza alkotott új formáció-
kat. Anyagyülekezetek és évszázadok óta
meglévő leányegyházközségek kerültek
a határ két oldalára, iskolák vesztették
el hagyományos „diákküldő” vidékeiket.
Nem gondolunk rá, de így volt: a minden-
napokban a gyülekezeti logisztika – az
énekeskönyvek, Bibliák, hittankönyvek
beszerzése – „importtevékenység” lett, a
nemzetközi fizetés és vámolás valamennyi
bürokratikus nehézségével.

– **Értelemszerűen a Magyarországon
élő felekezetek lélekszám szerinti sor-
rendjét is átírta a békeszerződés. Harna-
dik történelmi egyház mivoltunk onnan
datálódik?**

– Igen. Az ortodoxok nagyon nagy ré-
sze – szerbek, románok – határon kívülre
került. Kevés említést kap az a tény, hogy a
Duna menti szerbek egy része hamarosan
áttelepül, hasonlóan a pesti szlovákokhoz.
A görögkatolikusok és az unitáriusok je-
lentős része is, hiszen a mai Szlovákiában
élők vagy a kárpátaljaiak – akkor mindket-
tő Csehszlovákia része volt –, valamint a
romániaiak is a határon kívülre kerültek.
Mindhárom egyház esetében kilencven
százalék feletti a csökkenés. Ekkor ruk-
koltunk tehát elő a harmadik helyre, még
a szórványhelyzetünk ellenére is. Az ötö-
dikről léptünk előre a harmadikra.

– **Eddig számokról, százalékokról, ará-
nyokról beszélgettünk. De mindannak,
ami történt, nagyon mélyre nyúló érzelmi
következményei is lettek. Családok, kö-
zösségek szétszakadása, egyházmegyei,**

„Győzelmes fegyverek hatalmát érezve kezükben, nem gondolják meg, hogy milliók sza-
badságának legázolása nem terem békés egyetértést a népek közt...” – írta a *Harangszó*
evangélikus lap 1920. június 20-i számának vezércikke

A tiszai egyházkerületnek két megyéje
maradt, a többi vagy Szlovákiába, vagy
Romániába került. A bányai egyházkerü-
letnek voltak minimálisabb veszteségei
Szlovákia és a Délvidék irányában. A du-
nántúli kerület az, amelyik a burgenlandi
területet, a Jugoszláviához csatolt Mura-
vidéket, Légradot és egyetlen baranyai
gyülekezetet érintve a legkevésbé alakult
át. Trianonig elmondhattuk, hogy a négy
kerületből háromnak megközelítőleg azo-
nos, kétszázazres a lélekszáma, a bányai-
nak duplaakkora, utána azonban hirtelen-
jében lett két nagy kerület, a bányai és a
dunántúli, illetve két mini: a dunáninneni
és a tiszai. Némely, akkor még nagy lét-
számú egyházmegyékn – például Tolna-
Baranya-Somogy – lélekszáma, a lelkeszi
állások száma meghaladta a kisebb kerü-
letekét.

– **Milyen szervezeti keretek között
működhetek aztán a határon túlra került
egyházrészek?**

– Több esperesség részekre szakadt,
közülük a legdrámaibb sors a bánati egy-
házmegye huszonöt gyülekezetének ju-
tott. 1918-ig egy – nagyjából kiegyensú-
lyozott – közigazgatási egység volt. Tíz év-
vel később a jugoszláviai német egyháznak
van egy bánati német esperessége, a jugo-

1920. június 4-én, budapesti idő szerint 16 óra 32 perckor írták alá a békediktátu-
mot – magyar részről Benárd Ágoston népjóléti miniszter és Drasche-Lázár Alfréd
követ – a versailles-i Nagy-Trianon kastélyban az első világháborút lezáró, Párizs
környéki békeszerződések részeként. Következményeként Magyarország elvesztette
területének kétharmadát, lakossága pedig a korábbiak a negyvenhárom száza-
lékára csökkent; az elcsatolt területeken mintegy 3,2 millió magyar került idegen
államok fennhatósága alá. „A békekonferencia tehát a nemzetiségi területek mellett
elszakításra ítélt döntően magyarlakta területeket s köztük olyanokat is, amelyek
nemzetiségi szigeteket közbeékelődése nélkül közvetlenül kapcsolódtak az ország
központi, nyelvileg-etnikailag magyar részeihez. Ilyen volt keleten Szatmárnémeti,
Nagyvárad és Arad vidéke, délen Szabadka környéke, északon az egész Csallóköz
és a Felvidék Kassa-Rimaszombat vonaltól délre eső része” – írja Romsics Ignác
történész a *Magyarország története a XX. században* című könyvében.

testvérgyülekezeti összejövetelek ellehetetlenülése. Hogyan lehetett ezzel megbirkózni, majd tovább élni...?

– Az új határok nem minden esetben követték a gyülekezhathatárokat. A lépesfalvi [Loipersbach im Burgenland – a szerk.] közösségről még a harmincas években is azt írta az osztrák egyházi hivatal, hogy „még mindig nem szakította meg kapcsolatait Ágfalvával, az egykori anyagyülekezettel”. Jelzés ez, hogy gyülekezeti szinteken milyen komoly veszteségeket szenvedett el az egyház. Képzljük el, hogy kántor-, tanító- vagy lelkészdinasztiák tagjai hirtelen két-három országban találják magukat, miközben esetleg huszonöt kilométerre vannak egymástól, évekig vagy évtizedekig elzárva a személyes találkozás lehetőségétől. Ám tény, hogy soha nem villámcsapás-szerűen jönnek az események.

– **Mire utal ezzel?**

– A feszültségek nagy része a 19. században generálódik: szervezeti, nemzetiségi konfliktusokkal már meg van terhelve az evangélikus egyház, hasonlóan a társadalom egészéhez. Azt gondolom, a háború utáni helyzet csak a kairosz volt arra, hogy ez a bizonyos robbanás bekövetkezzen.

– **A trianoni döntés evangélikus iskolákat is érintett.**

– Valóban, a soproni líceum elveszti beiskolázási körzetének egy részét: Kismarton, Ruszt és környéke német gyülekezeteit. Az eperjesi jogakadémia Miskolcra menekül. Hadd említsek egy világi párhuzamot: a selmecebányai erdészképzés Sopronba kerül, a pozsonyi egyetem

A budapesti Szabadság téri irredenta emlékhely – szemben az irredenta szoborcsoport „Észak” szobra (1942)

Pécsre – majd a lelkészképzésünk ennek a része lesz. Vagy Bonyhád, amely a déldunántúli mellett a bácskai németiséget is nevelte – Ordass Lajos is oda járt –, szintén elveszti saját klientúrájának egy részét. Békési iskoláinkból is eltűnnek a Jugoszláviához vagy Romániához került területek szlovák diákjai. S még egy fájó változás: addig diakonisszámunka Magyarországon csak az alig pár évvel azelőtt épült pozsonyi anyaház irányításával működött. Azzal, hogy Pozsony a határon kívülre került, ezen a területen a következő másfél évtizedben három új struktúra indul el. Ezek mind hatással voltak a következő időszakra.

– **Szinte nincs olyan magyar család, amelyet ne érintettek volna a trianoni döntés következményei. Önnek is van családi története?**

– Igen, dédnagyapám a mai Burgenland területéről vándorolt Tolna-Baranyába még a századfordulón, és ezek a családi kapcsolatok gyakorlatilag elhaltak. Anyai őseim egy része pedig a mai Felvidéken élt. A családi szövetek felbomlásában sok más is közrejátszott, például a kitelepítés. Egészen a nyolcvanas évekig a határ átlépése, a levelezés nagy problémákkal járt. A nyelvváltások pedig azonos logikával, de ellentétes irányban zajlottak: aki Magyarországon maradt, az nagyrészt magyar anyanyelvűvé vált, aki határon túl került, és kétnyelvű volt, az az új államnyelv irányába mozdult el.

– **Eltelt száz év. Ma is élő fájdalom Trianon, vagy az idő által úgy-ahogy begyógyult seb, amelynek sajnátságát azért különösen ilyen évfordulókon érezzük?**

– Úgy vélem, sok relációban eljutunk oda, hogy a túlfűtött érzelmi állapoton túl lévén, bizonyos irányokban – például a szlovéniai vagy az ausztriai evangélikussággal – újra lehet definiálni a kapcsolatokat, beleértve a nemzetiségi szolgálatokat. Trianon következménye ma adottság. A történelemben „ha”-val kezdődő mondat sok nincs. A „mi lett volna, ha” szerkezetek nem valósak! A határváltozások realitásaival együtt kell és lehet élni. Ugyanakkor az is biztos, hogy bizonyos kérdéseket – egymás érzékenységére kölcsönösen tekintettel – mind a mai napig könnyebb ebben a régióban megbeszélni, mint kicsit nagyobb távolságban lévő testvéregyházakkal. Van egy-két kifejezés, amelyet ugyanúgy értünk, vagy néhány történelmi emlék, amelyre még mindenki ugyanúgy reagál.

■ STIFNER-KÖHÁTI DOROTTYA

Trianon elleni tüntetés a szegedi városháza előtt 1920-ban

Szent vendégség

Jubileumi kortárs keresztény ikonográfiai biennálé

A Kecskeméti Katona József Múzeum Cifrapalota kiállítóhelye az idén őszre tervezett, de a koronavírus-járvány miatt 2021-re halasztott nemzetközi eucharisztikus kongresszushoz csatlakozva, ugyanakkor a kiírásban is az ökumenét megfogalmazva Szent vendégség (Eucharisztia/Úrvacsora) címmel hirdette meg az idei, immár tizedik biennálét. A kialakult veszélyhelyzet okán az országos kortárs képző- és iparművészeti kiállítást csupán két napig lehetett megtekinteni, ezért a szervezők úgy döntöttek, hogy a tárlat anyagát némi szöveges kiegészítéssel online is bemutatják.

A Cifrapalota nemcsak szecsesziós stílusáról, hanem az ott folyó szakmai munkáról, kiállításairól is ismert. A kecskeméti intézmény ifj. Gyergyádesz László művészettörténész, a biennálé alapító kurátora elkötelezett munkájának köszönhetően 2002 óta ad otthont a keresztény tematikájú kiállítássorozatnak.

A kétévente megrendezett biennálék különlegessége, hogy bár más kiállítóhelyeken is léteznek keresztény szellemiségű tárlatok – gondoljunk a szakrális művészetek hetének programjaira és számos más rendezésű kortárs keresztény tárlatra –, a Cifrapalota az, amely világi múzeumban, keresztény tematikához igazodó koncepcióval képviseli a kortárs magyar keresztény művészet bemutatását. Nemcsak tárlatrendezéssel, hanem erre épülő gyűjtemény létrehozásával is azt a célt szolgálja, hogy bemutassa és vendégkiállítások formájában különböző városokban is reprezentálja: a keresztény művészet ma is létező, jelen idejű fogalom.

A biennálén eddig ezerkétszázhetvennégy alkotást állítottak ki. A mostani, *Szent vendégség (Eucharisztia/Úrvacsora)* című kiállításon kétszáznegyvenhat művész háromszáztizenhat műve tekinthető meg. Az online tárlat szemrevételezésekörűjítő elgondolásokkal is találkozhatunk az úrvacsora évében.

Hajdani ábrázolások

„Minden forrásom belőled fakad” – olvassuk a *Zsoltárok könyvében* (87,7b), és láthatjuk a tárlaton is. A biennáléra beadott pályamunkák a szent vendégség, vagyis az úrvacsora kortárs művészeti megfogalmazásával mutatnak rá a teológia és a művészet

Vinczellér Imre: *Eucharisztia* (2019; vászon, olaj; 80 × 60 cm)

párbeszédének lehetőségére. A digitális kiállítást nézve lehetőségünk adódik arra, hogy a különböző megközelítések által elgondolkodjunk a magunk úrvacsorával kapcsolatos értelmezésén.

A kortárs alkotások részletezése előtt érdemes nagy vonalakban áttekinteni, hogy milyen előképei vannak a művészettörténetben az úrvacsora megjelenítésének. Az ókeresztény művészetben sem az utolsó vacsorát, sem az úrvacsoravételt nem ábrázolták direkt módon, csupán ezekre való utalásokat találhatunk a hal, a kenyér vagy a csodálatos kenyérszaporítás képi kifejezésével vagy az agapé ábrázolásával. Később elterjedt és a középkori művészetben meghatározó erővel bírt az úrvacsora ószövetségi előképeinek ábrázolása, például Ábrahám áldozata, Káin és Ábel története. A 7. század végén vált a

római miseliturgia részévé az *Agnus Dei (Isten báránya)* kezdetű imádság, amely a képzőművészetre is hatott, így idővel a bárány az úrvacsorának, egyúttal Krisztus kereszthalálának és feltámadásának is szimbólumává vált.

A középkorban a kehely és a kalász képeivel is az úrvacsorát jelenítették meg, sőt ebben az időben terjedt el az az ábrázolási mód is, mely a kereszthalál és az úrvacsora szoros teológiai összefüggéseire hívja fel a figyelmet. Ilyen például a misztikus malom és a misztikus szőlőprés. A 12. századtól kezdve az ostya az ábrázolás egyik központi tárgyává válik. A reformáció korában ifj. Lucas Cranach utolsó vacsorát ábrázoló festményén kortárs teológusok ülnek tanítványként Jézus asztalánál. Az úrvacsorát és az utolsó vacsorát tekintve azonban a legmeghatározóbb műnek Leonardo da Vinci *Az utolsó vacsora* című festménye bizonyul, mely azóta is előképe e bibliai esemény ábrázolásának.

Az örök tartalom kortárs megközelítései

Az idei biennálén a kortárs művészeti élet számos meghatározó művésze is kiállít. Keresztény tematikájú alkotásokat láthatunk többek között a balatonboglári evangélikus templom oltárképének alkotójától, Aknay János Kossuth-díjas festőművésztől, Hager Ritta Kossuth-díjas textilművésztől, Tolnay Imre festőművésztől és Váli Dezső Munkácsy-díjas festőművésztől is. Kiemelendők az olyan művek, melyek az úrvacsora ábrázolásában új, esetleg formabontó megközelítéseket hoztak.

A kiállítás fődíját Hegyvári Bernadett üvegművész *Asztal?* című installációja kapta. A fényhatásokra épülő műnél az asztal és hétköznapi életünk tárgyai kapnak új értelmet. A gyertyatartó, a tányér, a pohár átlényegülnek, ezáltal hívva fel a figyelmet a hétköznapi és az ünnepnap különbségére, egyúttal a szent hely keresésének lehetőségére.

Dér Adrienn *„Feltette mélységes”* című kollázsa talált tárgyakkal építkezik. „Elsősorban a befogadás folyamata foglalkozta-

tott – a materiális és transzcendens perspektívák közötti feszültség áthidalására tett kísérletek” – fogalmaz pályaművével kapcsolatban az alkotó. A népi vallásos művészetre utaló kollázs azt is kifejezi, hogy Krisztus keresztjében találhatunk rá az örök élet áldására.

Érdekesség, hogy a *ready made*, az az „talált tárgy” több pályamunkának is meghatározó eleme. Ezt vehetjük észre Bács Emese „...és ne fordulj el embertársad elől” (Iz 58,7b) című alkotásánál és Páhi Péter pályamunkájánál is. Páhi KB című alkotása egy kerek asztalt szimbolizáló zománcozott vasfazék. Az asztal körül tizenhárom alak sziluettje látható, akik eltérő társadalmi státuszú karaktereket jelképeznek. Felismerünk atlétatrikós, de öltönyös embereket is. E munka kifejezi, hogy az asztalhoz mindenki meghívást kapott.

Caritas Christi urget nos – „Krisztus szeretete szorongat minket” (2Kor 5,14a) – című szobróról Támuly Zsuzsanna így vall: „Alkotásom egy tükrös anamorfózis. Az anamorfózis görög kifejezés: eredeti jelentése átalakulás, visszaváltozás. A művészettörténetben felismerhetlenné torzított képet jelöl, amely csak egy különös nézőpontból vagy egy ráhelyezett tükrötárgy segítségével válik felismerhetővé. Munkámban ez a sajátos technikai forma az eucharisztia lényegi mozzanatára, az átváltoztatásra utal formai megoldásként. A tükröhenger új dimenziót nyit, ahonnan átértelmeződik a világ.” A műben megfogalmazott szemléletváltás a példája annak,

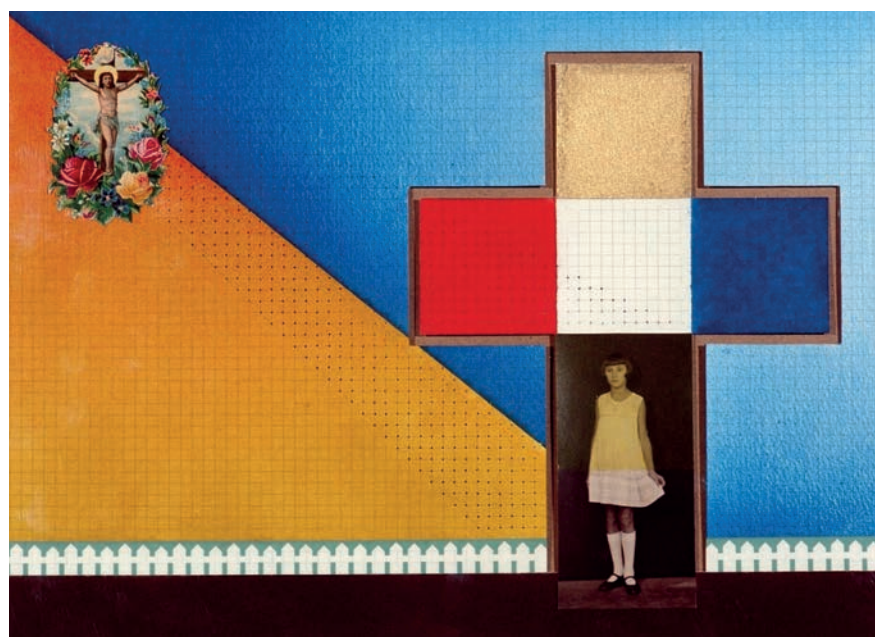
Hegyvári Bernadett: *Asztal?* (2018; fa asztal, (?) üveg, formába olvasztott üveg, homokfúvott, savazott, LED-fények; az asztal mérete: 75 × 300 × 206 cm)

hogy miként tudja az úrvacsora teljesen átformálni az embert.

Tartalmilag rokon megközelítéssel találkozhatunk Zsolczi Balázs *A világosság felé* című alkotása esetében. A letisztult munka szemlélteti, hogy az úrvacsorával élés olyan kegyelmi lehetőség, amely nemcsak formálja, hanem valóban meg is tisztítja az azzal élő embert. „Hisszük-e, hogy a fekete fehérré lehet? Hogy a bűnökkel terhelt ember új esélyt kaphat? Jézus elítéli a bűnt, de megmenti a bűnöst. El kell mozdulnunk a sötétség felől a világosság felé. Lépéseket kell tennünk az oltárhoz, hogy élhessünk az Úr szent ajándékával.

És akkor, magunk mögött hagyva az árnyékokot, a fény jelenlétében járhatunk” – írja pályamunkájáról az alkotó.

Kovács Flóra *Corpus* című munkája az úrvacsora lényegére, egyben tartalmi üzenetére fókuszál. „A fateknő a születést és a halált kísérő tárgy. Az első és az utolsó megtisztulás eszköze. Szimbóluma Jézus születési helyének, a jászolnak. A gabona az élet és a feltámadás jelképe. A teknőben elvetett mag kinő, megéri, majd elpusztul, és a mag újranő. Végtelen ciklikus körforgás, időfolyam. A gabonából készült kenyér Krisztus teste: »Az én testem, az én vérem«” – fogalmaz alkotásáról a művész.

Dér Adrienn: „Feltete mélységes” (kollázs, 2019; papír, szitanyomat, akril; 30 × 40 cm)

Érdeemes végignézni!

A kiragadott példák talán érzékeltetik, hogy az esetleg nem megszokott, ugyanakkor átgondolt művészet hitünk kérdéseire irányuló tartalmat is hordozhat. Érdeemes a kiállítás további alkotásait is megtekinteni, átgondolni. Mert igaza van Graham Howes angol vallásszociológusnak, amikor *A szakralitás művészete* című könyvében megállapítja: „A művészet szemmet adhat a teológiának, hogy láthassuk magunkat minden dimenzióinkban, fület, hogy halljuk belső életünk hangját, és eszközt, amelyen kommunikálhatunk.”

■ GALAMBOS ÁDÁM

A virtuális tárlat december 31-ig tekinthető meg a Kecskeméti Katona József Múzeum honlapján (Museum.kecskemett.hu/esemenyek/x).

FOTÓK FORRÁSA: KECSKEMÉTI KATONA JÓZSEF MÚZEUM

„Papok ivadéka vagyok”

Száztíz éve halt meg Mikszáth Kálmán

Bár írói pályája nehezen indult, végül szinte minden elismerést megkapott, amelyet a korában megkaphatott, de azt azért talán még ő maga sem gondolta volna, hogy idővel életrajza és egyes művei érettségi tételek lesznek a középiskolás diákok számára. Száztíz évvel ezelőtt, 1910. május 28-án hunyt el Mikszáth Kálmán író, újságíró, szerkesztő, országgyűlési képviselő, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, a Kisfaludy, illetve a Petőfi Társaság rendes tagja, a budapesti egyetem tiszteletbeli bölcsészdoktora.

Evangelikus családban született 1847. január 16-án a Nógrád vármegyei Szklabonyán (Sklabiná, ma Szlovákia). Felmenői között számos evangélikus lelkesítő is találunk. Az elemi iskola elvégzése után a rimaszombati evangélikus kisközművelődési intézmény, majd a selmecbányai evangélikus reáliskola tanulója lett. Érdemjegyei alapján elmondható, hogy a magyar nyelv és a vallás az erősségei közé tartozott, a matematikáról viszont nem állítható ugyanaz. Az érettségi megszerzése után jogi tanulmányokat kezdett, de egyre inkább az írói hivatás vonzotta.

Romantikus esküvő

Mikszáth 1869 telén hazaköltözött Nógrád megyébe, és hamarosan a balassagyarmati vármegyei esküvő mellett annak ellenére, hogy nem volt meg az álláshoz szükséges jogi záróvizsgája.

A huszonhárom éves joggyakornok hamarosan a balassagyarmati fiatalok társaságának közkedvelt alakja lett. Színporkázó humorú, remek tréfamesternek tartották, akinek ráadásul már írásai is megjelentek fővárosi lapokban.

Jó híre megelőzte őt a Mauks-házban, ahol hamarosan mindennapi vendég lett. Egy idő után közte és a szolgáló Ilona nevű lány között szerelem szövődött. Ám az apa nem nézte jó szemmel a kapcsolatot, mivel a vőjelölt nem sokat tett a Mauks Máttyás szerint biztos jövőt és anyagi háttérrel jelentő jogi pálya irányában, helyette inkább író akart lenni.

A fiatalok úgy döntöttek, atyai áldás nélkül, titokban házasodnak össze. A ceremóniára 1873-ban Pesten, a Kerepesi úti – ma Rákóczi útként ismerjük – „evan-

gelikus tót templomban” került sor – Mikszáth Kálmánné fogalmazott így a férje halála után megjelent visszaemlékezéseiben.

Mikszáth közben egyre inkább az írásnak szentelte életét, az pedig egyelőre csak anyagi veszteséggel, szegénységgel, nyomorgással járt. Hogy kímélje feleségét, elvált tőle azzal az ürüggyel, hogy más szeret, és azt feleségül is akarja venni.

Mélységből magasságba

A szeretett feleség csak évekkel később tudta meg válásuk igazi okát. Mikszáth eközben továbbra is albérletről albérletre járt, sokat éhezett, fázott és betegeskedett, mivel munkája alig volt, írásai csak itt-ott jelentek meg, azokért is csak szerény honorárium járt, ha egyáltalán járt, adósságai ezzel szemben rohamosan nőttek.

Mint a fuldoklónak dobott mentőöv érkezett életébe a lehetőség: 1878 júliusában állást ajánlottak neki az akkor induló *Szegedi Napló* szerkesztőségében. Az első írása augusztus 3-án jelent meg a lapban. A szegedi két és fél év alatt többkötetnyi publicisztikája és elbeszélése

MIKSZÁTH KÁLMÁN 1910-BEN BENCSÜR GYULA FESTMÉNYÉN

született, és több későbbi portré, illetve téma is ebben az időszakban gyökerezett.

1880-ban visszatért Pestre, rövid ideig az *Ország-Világ* című lapnál volt segédszerkesztő, majd 1881-ben – mint utóbb kiderült, hosszú évtizedekre – a *Pesti Hírlaphoz* szerződött. Ezzel élete rendeződni kezdett: az ország egyik meghatározó újságjának írhatott, végre biztos állása volt, ráadásul még annak az évnek az augusztusában megjelent a *Tót atyafiak*. A novelláskötetnek példátlan sikere lett.

Hamarosan a parlamenti ülésekről tudósította lapját – karcolataiért rajongtak az olvasók. 1882-ben pedig *A jó palócok* című elbeszéléskötet hozta a következő sikert. Még ugyanabban az évben beválasztotta rendes tagjainak sorába a Kisfaludy Társaság; a Petőfi Társaságnak már előző év decemberétől tagja volt.

E sikerek fényében, illetve a megalapozott anyagi biztonság tudatában 1882. február 16-i dátummal levelet írt volt feleségének. A levelet a *Mikszáth Kálmánné visszaemlékezései* című kötetben olvashatjuk:

„Kedves Ilonka!

Mikor sok évvel elváltunk, rúgó indok az volt, hogy anyagilag ziláltan állottam, s nem tudtam, hol fogok megállani a lejtőn. Jólesett – habár mindennél jobban szerettem –, ha sorsa elszakad az enyémtől.

De föltettem magamban már akkor, hogyha valaha vinni tudom valamire, s ha lehetséges lesz még, hibámat jóvá fogom tenni.

Az Isten meg hagyta érni, hogy egykori fényes álmaimat, amelyeket fiatal korban együtt szőttünk, megvalósítva lássam!...

Kiközserültem minden csorbát, nevémet magasztalólag említi az ország és a külföld, szeretet vesz körül, ahová lépek, s jövedelmem több, mint amennyiről valaha ábrándozhattam.

Valószínű, hogy már elkéstem önnel szemben, a sors sokáig halogatta, míg ön elé léphetek soraimmal, sohasem hallottam maga felől, így azt sem tudom, nem ment-e férjhez már vagy nem készül-e férjhez menni?...

De mert bizonyosat nem tudok, tartozom önnek azzal a regard-dal, hogyha még nem ment férjhez, én most még egyszer feleségül kérem magát. [...]”

E lánykérő levél után néhány hónappal a mohorai kis evangélikus templomban Wladár Viktor szügyi lelkész adta össze őket. Második házasságukból há-

A pesti, Kerepesi úti szlovák evangélikus templom korabeli metszeten (1863)

rom fiú született: Kálmán László, János és Albert, akit csak Bercinek neveztek. Jánoska azonban néhány éves korában torokgyíkban meghalt. Az író nagyon szerette családját, fiaierért pedig egyenesen rajongott. Érdekességként említhetjük, hogy a nagy író jogász végzettségű Kálmán fiát a csömöri evangélikus gyülekezet 1917 márciusában felügyelővé választotta.

Országos ünnepség

Az egészségileg gyakran gyengélkedő Mikszáth írói pályája folyamatosan felfelé ívelt. Írásait több nyelvre lefordították, Jókai Mór 1904-ben bekövetkezett halála után pedig Mikszáth Kálmán lett a legsikeresebb magyar író.

Negyvenéves írói pályája alkalmából 1910-ben országos ünnepségeket szerveztek. A Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli taggá, a budapesti egyetem pedig tiszteletbeli bölcsészdoktorrá választotta. Az uralkodó, Ferenc József a Szent István-rend kiskeresztjével tüntette ki. Szülőfaluja nevét tiszteletből Mikszáthfalvára változtatták.

1910 áprilisában budapesti látogatása alkalmával Theodore Roosevelt korábbi amerikai elnök maga kezdeményezte, hogy találkozzon az íróval – ugyanis feleségének a *Szent Péter esernyője* volt az egyik kedvenc olvasmánya, s férjével is elolvastatta. „Mikszáthnak még este hírül vitték Roosevelt óhajtását, és így történt, hogy Mikszáth Kálmán ma este felkereste az Egyesült Államok volt elnök-

két a Hungária-szállóban” – írta a *Pesti Napló* 1910. április 20-i száma.

A pesti ágostai evangélikus egyház 1910. április 12-én tartotta meg a jubileumi ünnepséget. Mikszáthné így idézi fel az eseményt:

„Kálmán örömmel ment oda, és mikor visszajött, igen emelkedett hangulatban volt.

– De gyönyörű beszédek voltak – mondta. – Nagy szónokok és jó hazafiak ezek a mi papjaink. Egészen megfogták a szívemet, úgyannyira, hogy beszédem végén azt mondtam: »Szívemből kívánom, hogy az egyházban állandó legyen a béke, de ha mégis felbukkanna a múlt rémes idő kísértő árnyéka, én nem fogok félni. Meglehet, hogy eljön még az az idő, mikor nekem is elő kell vennem az én kis acélfegyveremet, a tollat, és akkor nem fogom megtagadni, hogy a turopoliai és lónyabányai papok ivadéka vagyok.«

Nővérem, aki mindig hithű lutheránus volt, és emellett rajongott a magyar nemzet dicsőségéért, komolyan bólintgatott.”

Am a legyengült szervezetű írónak nem tett jót az ünnepségek miatti sok utazás, állapotát tovább rontották a hosszúságú ceremóniák. A jubileumi főünnepség után tizenkét nappal, 1910. május 28-án örökre letette a tollat a nagy palóc. Azon a bizonyos májusi napon Mikszáth barátja, Farkas László, a Rókus-kórház sebész főorvosa a következő szavakkal adta hírül a szomorú tényt: „Nagy rendet vágott a kaszás.”

■ – BODA –

A földet nem lehet home office-ban művelni

Mátrai Zoltán agrármérnök a mezőgazdaságról és a felértékelődött hazairól

Hogyan érintette a magyar vidéket a koronavírus-járvány? Mit tehetünk mi a mezőgazdaságért? Születtek kreatív megoldások, jobban támogatjuk a magyar termékeket a járvány idején? A teremtett világ védelme, a magyar termőföld értékelése – mind-mind szóba kerültek a Mátrai Zoltán agrármérnökkel, a Somogy-Zalai Egyházmegye felügyelőjével készült beszélgetésben.

FOTÓ FORRÁSA: MAGYARORSZÁG LEGSZÉBB BIRTOKA FACEBOOK-OLDAL

– Egy csodálatos tulipánföld, a TulipGarden Balaton gazdájaként önt hogyan érintette a járvány?

– Éppen mikor berobbant, akkor kezdett virágozni a tulipán, a jácint és a nárcisz, így nagyon nem örültünk, mert az volt a célunk, hogy közösségi kertet hozzunk létre, pikniket szervezzünk, de így ez mind ellehetetlenült. Most pedig, mikor lassan-lassan enyhülnek a korlátozások, elvirágoztak a növények.

– **Kreatív megoldások születtek az egyházban: online istentiszteletek, Skype-bibliórak. Milyen ötletekkel próbálták menteni a menthetőt?**

– Átálltunk az online virágrenelésre és kiszállításra, és azt láttuk, hogy ennek van keletje.

– **Gazdatársai milyen megoldásokat találtak?**

– A földet nem lehet *home office-ban* [otthoni munkavégzés – a szerk.] művelni, nekik muszáj most is kimenni. Az élet nem állt meg. A szántóföldön a traktoros pedig, mint eddig, most is egyedül van. Annyiban változott csak, hogy azokat a beszállítókat, akik hozzák a vetőmagot, növényvédőt, műtrágyát, gépet, őket biztonságosabban kell fogadni. Nincs meg a korábbi baráti hangulat, közös ebéd akár vagy hosszas beszélgetés, de az áru odaér. Eggyel bonyolultabb már az állatok ellátása, mert azt több ember végzi, illetve a feldolgozás, hiszen a vágóhídon több száz ember dolgozik. Ott sok újabb komoly higiéniai előírást kellett foganatosítani, de természetesen eddig is volt hajháló, kesztyű.

– **Az elmúlt időszakban nagyobb arányú lett a virág- és gyümölcskiszállítás,**

jellemző az értintésmentes termelői piac. Megmaradhatnak később is ezek az ötletek?

– Szerintem több ilyen kényszer szülte megoldás marad, ha profi módon kidolgozzák, megszervezik. Épp a mai napon beszéltem egy salátát termelő gazdával, ő is azt reméli, hogy ezután is tőlük rendelnek majd közvetlenül a vásárlók és nem valami kiskereskedelmi láncon keresztül. Azt látom, hogy sok jó ötlet született, például felgyorsultak, letisztultabbak lettek az internetes vásárlófelületek. Ha ezeket fejlesztik a jövőben, akkor biztos vagyok benne, hogy ennek is létjogosultsága van.

– **A járvány elején megrohmozták az üzleteket, némely áruk eltűntek a polcokról.**

– Ez egyrészt jó dolog, hiszen a gazdatársaim munkája jobban szem előtt van, mivel az emberek rájöttek, hogy vannak fölösleges dolgok, amik kevésbé fontosak most, mint az, hogy lehet-e ennivalót kapni.

– **Mit tapasztalt, felértékelődtek a hazai termékek az utóbbi időszakban?**

– A hazai is felértékelődött, de egyáltalán a mezőgazdasági termelés értéke is. Visszatértünk az alapokhoz: hogy kell, hogy legyen a fejünk felett ház, legyen mit ennünk – ezek a legfontosabbak. Valószínű nemcsak a gazdaságban, de a politikában is változni fog annak az értéke, hogy mit tud előállítani egy ország. És itt most nemcsak a szájmaszkokra vagy a lélegeztetőgépekre gondolok, hanem arra, hogy egy ország tudjon előállítani az állatoknak takarmányt, ne távolról kelljen hozni egy-egy összetevőt akár. Ez mostantól stratégiai fontosságú lesz. Az utóbbi időben több agrárszakemberrel beszélve azt tapasztalom, hogy ők is úgy látják, stratégiaiilag rendben kell lennie az országnak.

– **Tapasztalható munkaerőhiány a magyar mezőgazdaságban, vagy meg tudták**

oldani a feladatokat külföldi idénymunkások nélkül?

– Éppen az egyik számocafölddel rendelkező gazdát kérdeztem a járvány kezdetén, aki aggódott, hogy nem jöhetnek hozzá a román és szerb vendégmunkások, így mi lesz a friss számocák leszedésével. Aztán a kétségbeesés enyhült. Mivel munkaerő szabadult fel az építőiparban és máshol is, sokan éppen munkát kerestek, így őket lehetett bevetni, és ezt az átállást, betanítást a mezőgazdaságban igen jól kezelik.

– Az anyák napja miatt május elsejétől harmadikáig nyitva lehettek a virágüzletek. Mi volt a tapasztalata? És mi lehet a következő lépés a gazdaság felpörgetésére?

– Már az is fontos, hogy az agrármiszter határozottan kiállt amellett, hogy a piacokat nem kell bezárni. A másik kérdés a nagybani piacok kérdése volt, hiszen nem nagyon tudtak külföldről árut behozni, aztán mikor sikerült, akkor azok a termények az olasz és spanyol raktarak készletkiszárlásának rendkívül rossz minőségű terményei voltak, az itthoniak meg benn maradtak az üvegházban, mert hiába szedték le, nem tudták leszállítani a nagykereskedőnek. Ebből komoly felzúdulás is lett az ágazatban. De reményeim szerint ez a helyzet rendeződni fog, azért is, mert a vásárlók keresik a hazai termékeket, ezért a nagykereskedők kénytelenek lesznek magyar árut a boltokba vinni, és ettől fog helyreállni a rendszer. Úgy látom, hogy a hús és a tejtermékek piaca stabilizálódik. Most mindenki a korábban

felvásárolt tartalékait éli fel, de lassan úgy tűnik – a boltok vásárlóit elnézve –, hogy kezd minden visszaállni, és reméljük, keresik majd továbbra is a magyar termékeket az emberek.

– A járvány egyik hatása, hogy a **teremtett világ védelme most anélkül vált valóra, hogy bármit tettünk volna érte. Épp azzal jutott lélegzethez a Föld, hogy otthon maradtunk, és nem csináltunk semmit. Mire figyelmeztetne gazdaként?**

– A járványtól függetlenül figyelniük kellene Isten teremtésére. Sajnos én is sokat autózom – de most ugye nem, és ez valószínűleg jót tett a környezet mellett az autómnak, a pénztárcámnak és az utaknak is. Egy gazdászember számára a teremtett világ védelme elsődleges, hiszen a megélhetését jelenti. Nem lehet

pazarolni a világot, de közben számítani a megélhetésemre. Nem lehet tönkretenni a földet, amit művelünk, a levegőt, amiből a szén-dioxidot köti meg a növény, és oxigént termel. Ha tönkreteszem, akkor a megélhetésemet ellehetetlenítem. Mindenkinek elemi érdeke ez a gazdasági érdeke mellett, csak ezt a gazdasági érdeket fogja a válság felülírni, nagy reménység szerint azzal, hogy a hazai terméket fogja értékelni.

– **Mi tehetünk mi, egyszerű vásárlók a magyar gazdaságért, az orszáért?**

– Elsősorban a hazai termék előtérbe helyezésével, támogatva a környékbeli gazdákat – különösen itt a kertész gazdátársakra gondolok, akik zöldséget, gyümölcsöt vagy akár dísznövényt állítanak elő – azzal, hogy elmegyünk hozzá, vagy a piacon megkeresve tőle vásároljuk meg a saját terményét, szemben az élelmiszerláncok kiváló, ámde nem hazai terményeivel. Nagypám mindig azt mondta, hogy fiam, mindig azt egyél, ami éppen terem. Ebben nagy igazság van, bár az is igaz, hogy vitamindús narancsot nehéz lenne hazait találni, de van más gyümölcs, zöldség, ami pótolja azt a fajta vitamint. Egyházunk tagjai is akkor teszik a legjobbat, ha hazait vesznek, és azon belül a környékbeli gazdát, termelőt részesítik előnyben, hiszen ő abból fog megélni és nem a nagykereskedői könyörödmányokból.

■ KÉZDI BEÁTA

A szöveg az *Evangelikus.hu* oldalra A földet nem lehet home office-ban művelni – Podcast Mátrai Zoltán agrármérnökkel címmel május 6-án felkerült hallgatható interjú rövidített, szerkesztett változata.

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ – FOTÓ: ELIAS MORR / UNSPLASH.COM

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ – FOTÓ: PADDY WALKER / UNSPLASH.COM

Töltekezni naponta a kegyelem ízével

Istennel járó életről, a lélek csendjéről mesél Prodán Márta könyve

Éltem első saját könyvének bemutatóján egy verseskötettel együtt szerepelt a *Tócsatükrében*. [Füller Tímea kötetét 2013-ban jelentette meg a Luther Kiadó. – A szerk.] Nagyon furcsa egy alkalom volt ez. Előtte megjelent egy kis füzetben, számomra meglepetésként, a *Tök Tóbiás* című mesém, és össze is gyűltünk ezt megünnepelni, tehát az érzés ismerős lehetett volna, mégis kicsit meghatódva és fellelkesülve léptem be a szépen feldíszített terembe.

Az asztal köré ültünk a munkatársakkal, két színész barátom adott elő részleteket a könyvből, aztán az irodalomtudomány egyik szakembere mondott méltató szavakat. Mosolyogva mesélte, hogy nem is nagyon tudta letenni, annyira olvastatta magát ez a csokornyí írás. Jólesett, amit mondott, nekem is sok ilyen könyvem van, ami így rabul ejtett és magával sodort. A másik irodalomtudós, akinek a versek jutottak, azzal kezdte a mondandóját, hogy neki viszont csak akkor tetszik egy könyv, ha csak lassan tudja olvasni. Ízlelgetnie kell a szavakat, mondatokat. És mivel övé lett a zárszó, enyém lett a kétely, hogy akkor most jó könyv-e a *Tócsatükrében* vagy csapnivaló.

Az az igazság, hogy azóta is sokat gondolkodtam ezen. Az irodalomtudósok közül már egyiknek sem tudom a nevét, és valószínűleg az életben nem fogok velük újra találkozni, tehát legyinthetnék, hogy mindegy, mégsem vagyok rá képes. Két ember beszélt ugyanis, és az egyikük teljesen az ellenkezőjét mondta annak, amit a másik. Márpedig ezek szerint mindkét lehetőség megvan. Akad, akinek jó, ha sodorja a szöveg magával, és van, aki megpihenni vágyik egy-egy írás elolvasásakor.

Most, hogy kezembe került Prodán Márta *Egy asztalnál a világ* című kötetét, megint felmerült bennem a kérdés: mitől jó egy könyv? Mert abban biztos vagyok,

hogy ez a könyv jó. Szívesen veszem kézbe. Lelki elemőzsiát kapok belőle. Befogadottságot élek át a tartalmán keresztül. Szeretek ránézni is, mert magamon érzem tőle az Isten mosolyát.

És van egy kettősség is bennem. Olvasnám még tovább és tovább, de meg kell állnom, hogy ne vesszen el, ne vesszen kárba a gondolat, amelynek a csíráját felfedeztem benne. Így aztán mégsem tudom „bekebelezni” gyorsan, inkább ízlelgetve, kóstolgatva, meg-megállva haladok vele. Tele van szépséggel, kedvességgel. Olyan érzés olvasni, mint egy jó baráttal leülni és elkölteni együtt egy nyugodt, derűs reggelit. A feltöltődés és megpihenés alkalma ez. Ugyanakkor útravaló egy új napra minden gondolat, amelyet megoszt velünk a szerző.

Nagyon furcsa róla úgy írni, hogy gyakorlatilag semmilyen háttér-információm nincs. Soha nem láttam, nem ismerem a családját, nem beszéltünk még egy szót sem egymással, mégis rokonnak, lelki társnak érzem, ismerősnek tűnik minden sora. A bennem lüktető érzések és indulatok az ő írásával olvashatók. Nagyon személyes, pedig nagyon intim, amiket ír. Milyen különös kapcsolódás ez?

Tulajdonképpen azt sem tudom, milyen műfajba soroljam ezeket a rövid írásokat. Mert egyes részek hiába nem rímelnek, mégis olyan líraiak, hogy szívem szerint verssé avatnám őket. Máskor a szöveg ritmusa készítet arra, hogy ne engedjek tovább egy-egy gondolatot, hanem ragadjam meg, mint egy felém nyújtott, nekem felkínált ajándékot. A kötetet díszítő képek szintén azt az érzést erősítették bennem, hogy vendég vagyok, aki betoppant egy házba, ahol meglepetten tapasztalja, hogy várták. Ismerősként, szeretettel fogadják, sőt befogadják. Szívszorítóan jó ezt átélni, mondhatnám: „szívrazó”.

Már az kíváncsivá tett, amikor a Luther Kiadó és az evangélikus könyvesbolt

Prodán Márta: *Egy asztalnál a világ*. Luther Kiadó, Budapest, 2020. Ára 1800 forint.

Facebook-oldalán láttam-hallottam a szerző felolvasását a kötetből, a könyv pedig nem okozott csalódást. A sokféle „férfiliskiségi vonal” mellett ez a nő is fontos, és helye van. Varga Gyöngyi áldáskönyveiben éreztem még ennyire otthonosan magam. Azt hiszem, az olvasók között sokaknak van igényük erre a mélységre és magasságra. Erre a mindig kitárt karú Istenre, aki maga köré gyűjti az övéit, hogy óvja, védje, oltalmazza és nevelje őket. Túl sokszor hatalmasodik el rajtunk a külvilág zaja. Ritkán pihenünk meg a gyógyító csendben csak úgy – megélve, hogy szeretve vagyunk. Túl gyakran feledkeztünk meg a kegyelem igazi ízéről. Itt a lehetőség egy újabb könyv segítségével töltekezni belőle. Nagy szükség van rá.

■ FÜLLER TÍMEA

Miért jó evangélikusnak lenni?

Gyülekezeti tagjaink válaszolnak

Evangélikus hírességek adtak választ a címben olvasható kérdésre egyházunk kiadványában, amely márciusban jelent meg Mi, evangélikusok címmel. De nem csak ismert és számunkra kedves emberek véleményére voltunk kíváncsiak, ezért a Luther Kiadó felhívást tett közzé, amelyre bárki megírhatta személyes válaszát. Rendkívül szép és értékes vallomások születtek, ezért magazinunkban két részletben közöljük a szerkesztőségünk által legérdekesebbeknek vagy legfrappánsabbaknak ítélt írásokat. A pályázati sorsolás eredményéről a kiadó rövidesen értesíti a nyerteseket. Addig is töltekezzünk gyülekezeti tagjaink gondolataival, ismerjük meg még jobban az egyéni történetekből felépülő egyházat.

Útbaigazítás. Hazaértem – ezt jelenti számomra az evangélikus egyházhoz tartozni. Evangélikusnak lenni ugyanakkor nem érdem, hiszen amikor megkeresztelték, aligha lehetett beleszólásom, hogy melyik felekezet lélekszáma gyarapodjon velem.

Jártam hittanra, konfirmáltam is, így megerősítve azt, amiben a keresztség által csecsemőként részesültem. Aztán sokáig azt hittem, hiszek. Ha Istenről kérdeztek, automatikusan rávágtam: „Igen, hát persze hogy hiszek benne.” Valójában harmincon is túl voltam már, amikor megtapasztaltam Isten jelenlétét az életemben s vele a különbséget a hit bemozdítása és a hit között.

Sok mindenbe belefogtam már, sok mindent félbehagytam. Ezért is élem meg Isten félreérthetetlen elhívásaként, hogy miután két éve először elmentem a szentgotthárdi gyülekezetbe, végül otthonra találtam az evangélikus egyházban. Akkori elhatározásom, hogy gyülekezetem és egyházam aktív, hasznos tagja legyek, nem hunyt ki szalmalángként. Helyette Jézus egy folyton égő tüzet lobbantott lángra bennem, amikor tavaly a gyülekezetimunkatárs-képzés egyik áhítata alatt ezekkel a szavakkal küldött új életem új munkájába: „Nincs más dolgod.”

Nincs más dolgom, mint öt úgy szolgálni, hogy nemcsak meghallgatom, hanem meg is tartom Istennek beszédét. Ezt a szolgálatot, aminek leghasznosabb

módjait még keresem, evangélikusként végezhetem a legjobban. Mert itt vagyok otthon, ide találtam haza, mert Isten ide vezetett engem. Akivel régebben jól elvoltam kettesben, nem éreztem, hogy templomba

Tartozni valahova. Mit jelent számomra evangélikusnak lenni? Első gyermekemet születését követően evangélikusnak kereszteltették meg. Vajon miért? Hiszen én magam református vagyok. Számítalan okot és történetet hozhatnék ennek a dolognak a megmagyarázására, de ma már pontosan tudom ennek a miértjét.

A két kisebb gyermekemet is evangélikusnak kereszteltették, és immár tizenégy éve három gyermekemmel az evangélikus gyülekezetbe járunk. Ebben a közel másfél évtizedben annyi mindent kaptunk a közösségünkötől. Elkezdtünk tartozni valahova. Szép lassan a gyerekeken keresztül számtalan gyermek-

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ – FOTÓ: BASTIARLT / EKO

kéne járnom, ma viszont már nem tudom elképzelni, hogy ne legyek együtt azokkal, akik testvéreim az Úr Jézus Krisztusban.

Az ember a saját lelke, az értelme pedig a felelőssége, amivel a létezéséért tartozik Istennek. A létem felelősségét keresve kell rálépnem arra az útra, amit Isten kijelölt számomra. Az útra, ahol által lehetek önazonos, hogy istenazonos vagyok, azaz összhangba kerülhetek a teremtetem lényegével – ebben a keresésben ad folyamatos útbaigazítást, hogy evangélikus vagyok.

BALCZÓ MÁTYÁS (Szentgotthárd)

programon vettünk részt, amivel közelebb kerültünk Istenhez és egymáshoz. A családi napok, kirándulások az évek alatt közösséget formáltak, és a gyermekprogramok mellé, amennyire a három gyerek és a munka engedi, elkezdtük keresni a felnőttprogram-lehetőségeket. Már nemcsak a gyerekeink öröme, hanem a saját magunk lelki fejlődésére is kerestük felnőtt evangélikus testvéreink társaságát. Ahol hasonló gondolkodású emberekkel beszélgethetünk, és a munkából kiszakadva a szabadidőnk minél több részét tölthetjük. ▶

Első nagy lépésként jelentkeztünk a tavaly szeptemberben indult gyülekezeti-munkatárs-képzésre. Ennek számunkra nagy és felelősségteljes döntésnek kellett lenni, mivel a három kisgyerek és a Gyula-Budapest-távolság miatt tudtuk, hogy nem lesz egyszerű, de nagyon szeretnénk volna, és kíváncsiak is voltunk, tehát belevágtunk. Rögtön az első találkozás kezdő istentiszteletének témája – *Evangelikusnak lenni jó!* – akkora hatással volt ránk, hogy egyből tudtuk, és minden egyértelművé vált: mi is evangélikusok szeretnénk lenni.

Azóta minden egyszerűbb és nyugodtabb, hogy tudjuk, hogy mit szeretnénk, és innen visszatekintve azt is tudjuk, hogy miért így alakult az életünk. Habár a járvány közbeszólt, és a virágvasárnap tartott felnőttkonfirmációnk egyelőre elmaradt, most már tudjuk, hogy mit szeretnénk a jövőben, és még az elején tartunk. Minél többet Isten közelében lenni és valamit tenni, hogy hasznos tagjai lehessünk a gyülekezetünknek. Evangelikusnak lenni jó!

JAKUCS EMESE (Gyula)

A második „otthon”. Mit jelent számomra evangélikusnak lenni? – teszi fel a kérdést a pályázat kiírója számomra egy nagyon fontos évfordulón. Harminc évvel ezelőtt ezen a napon Isten nagy próbatétel elé állított.

KEPUNK ILLUSZTRÁCIÓ – FOTÓ: EVGENY SMIRNOV / UNSPLASH.COM

Súlyos betegséggel kellett szembenéznem, és most már tudom, hogy Isten végig mellettem, velem volt. Meggyógyított, de meg is változtatta az életemet. Megmutatta, hogy más értékre nekem szerint kell élnem, és ezáltal közelebb kerültem hozzá és útmutató igéjéhez. Mindebben evangélikus hitem is segített, sokat jelent, hogy evangélikus családban nőttem fel, sőt olyan szerencsés vagyok, hogy egy gyülekezethez tartozom szüle-

tésem óta. Szüleim vittek a paksi templomba, itt kereszteltek, konfirmáltam. Jó érzés vasárnaponként beülni a jól ismert padokba, ilyenkor sokat gondolok felmenőimre, mert ők neveltek a hitre. Szeretem ezt a templomot, számomra ez a legszebb!

Egy aktív evangélikus közösséghez tartozni nagyon jó, választ kapok hitbeli kérdésekre, bizonytalanságaimra. Aktív tagja vagyok gyülekezetemnek, szívesen vállalom feladatot, munkát, és részt veszek közösségi programokban is. Egy Istenünk van, de én ebben a vallásban tudom megélni Istenhez való tartozásomat. A paksi evangélikus gyülekezet számomra a második „otthon”, szoktam is mondani, mikor megérkezem: hazaérem! Istentisztelet végén pedig elindulok újra haza! Örömmel tölt el, hogy élő, aktív gyülekezethez tartozom.

Most, hogy nem tudok templomba menni, hiányzik a közösség, a találkozás, beszélgetés. Ezeket nem pótolja az online istentisztelet, bár nagyon jó, hogy a virtuális térben láthatjuk a templomból közvetített istentiszteletet. Első alkalommal könnyezve néztem az üres templomot, aztán ehhez is tudunk alkalmazkodni. Majd ha visszatérhetünk, biztosan jobban értékeliük, hogy közösségben hallgathatjuk az igehirdetést. Isten nem hagy elveszni bennünket: *„...sem magasság, sem mélység, sem semmiféle más teremtmény nem választhat el minket az Isten szeretetétől, amely megjelent Jézus Krisztusban, a mi Urunkban.”* (Róm 8,39)

Mit jelent még számomra evangélikusnak lenni? A legszebb ígéretet, a köszönést: erős vár a mi Istenünk!

GADÁNYI JÓZSEFNÉ (Paks)

Amiért örülök, hogy evangélikus vagyok. Van valaki a világban – Isten –, aki vigyáz ránk. Isten hívei a keresztények, őket pedig összetartja az egyház. Én az evangélikus egyház tagja vagyok, és tizennégy évem alatt azt tapasztaltam, hogy érdemes egy ilyen közösségnek a tagja lenni, hiszen itt az emberek meghallgatják egymást, jóindulatúan, kedvesen fordulnak egymáshoz. Nemcsak az istentiszteleteken, hanem különböző egyházi programokon is összegyűlünk, így közös élményeink, témáink vannak.

Örülök annak, hogy keresztény hitben nevelkedem, mert így kapcsolatom van Istennel, bízhatok benne. Tudom, hogy Istennel való kapcsolatunk nem a

piaci elvek szerint működik. Nem szabadna úgy lennie, hogy kérünk és fizetünk – jobbra ígéretekkel. Azonban szeretnék megosztani az olvasókkal két történetet, amelyek arról tanúskodnak, miként tapasztaltam meg, hogy Isten ad, és amit én adhatok, csupán a hála.

Kicsi koromban télen elvesztettem a kedvenc sapkámat. Fázott a fejem, ezért kétségbeesetten kerestem. Megnéztem mindenhol, de nem találtam. Imádkoztam és kértem. Visszamentem az osztályteremhez, és a sapka ott volt a cipőszekrény előtti padon, ahol azelőtt megnéztem. Tudom, hogy korábban nem volt ott.

KEPUNK ILLUSZTRÁCIÓ – FOTÓ: BOB VAN AUBEL / UNSPLASH.COM

Máskor eltűnt a kiscicám, akiért nagyon aggódtam. Sokszor kértem Istent, hadd tudjam meg, mi lett vele, és kértem, legyen jó dolga a kis Korminak. Két év telt el, amikor baráti beszélgetés során véletlenül kiderült, hogy az osztálytársam vitte haza. A cicust ott látta az utcán sétálni. Úgy tűnt neki, hogy nincs gazdája.

Számos ilyen eset előfordult még velem. Így azt hiszem, elmondhatom, hogy megtapasztaltam Isten irántam való jóságát.

KAREL ÁGNES *konfirmandus* (Cinkota)

Mit jelent számomra evangélikusnak lenni. Én egy olyan evangélikus vagyok, akit katolikusnak kereszteltek; aki egy

napon lett kisdobos és elsőáldozó; akit Édesanyja vitt magával a templomba, amíg szép szóval hatni tudott rá; aki elvezett bárány volt, de lelkésze megtalálta.

Én egy olyan evangélikus vagyok, aki reggel és este imára kulcsolja a kezét, aki elimádkozza még ma is az *Üdvöz légy, Máriát*; akiből napközben egy-egy fohász kikívánczozik; akibe gyermekkorában kitorölköztetetlenül belevésődött a katolikus liturgia; aki önmagában küzd a közös úrvacsorai kehely vételétől; aki evangélikusként kerül egyre közelebb Istenhez.

Én egy olyan evangélikus vagyok, akinek életén minőségi változás megy végbe; aki elhibázott cselekedeteit, hibáit újragondolja, javítani próbálja; aki példát akar mutatni családjának; aki ritkán kap otthoni megerősítést hitéhez; aki gyermekeiért fohászokodik, hogy időben megtalálják Istent.

Én egy olyan evangélikus vagyok, aki nem győzi betömögetni hiányos teológiai tudását; aki ezért előadásokat hallgat a világhálón; aki megküzd egy-egy szó megértéséért a Bibliában; aki képezi magát az egyházi képzéseken.

Én egy olyan evangélikus vagyok, aki aktívan tevékenykedik gyülekezetében; aki virággal díszíti a templom ablakait; aki plakátokat nyomtat a hirdetőablákra; aki friss kávéval várja az istentiszteletre érkezőket; aki nem adja fel akkor sem, ha kevés kávé fogy; aki világmanapot szervez; aki keresi az egészséges arányt az egyházi rendezvények esetén a hit és a körítés között; aki szeretne még többet dolgozni a templomban.

Én egy olyan evangélikus vagyok, aki utazásain érdeklődve hallgatja idegen lelkészek ígéhirdetéseit; aki örömmel nyugtázza, hogy milyen jó a saját lelkésze; akinek a templom csendje a lelki béke és harmónia; akinek a temploma legkedvesebb része a kereszt feletti, égre nyíló ablak, a Remény ablaka, aki biztos benne, hogy az Istenhez való visszatérés mentheti meg a Földet.

PÉK ISTVÁNNÉ, NÓRA (*Dunaújváros*)

Mindenki legyen evangélikus! Az én evangélikusságom egy igazi meseszerű történet. A gyermekkoromban kezdődött. Vidéken, közel a fővároshoz egy úgynevezett tanyán laktunk, amit körülölelt a szüleim földje, szőlője és egy kiserdő. A kiserdő felől vezetett az út ki a betonútra, ahonnan érkezhettünk hozzánk a Vendég.

Én egy kis sámli az erdő sarkán kémleltem nap mint nap az utat, hátha jön valaki. A várakozásban néztem jó meszszire Pest felé, és azon gondolkodtam, vajon hol lehet a világ vége, és mikor jön már végre Irénke néni, a Vendég. Szüleim természetesen evangélikusok voltak, és a várva várt Vendég is.

A háború után az evangélikus egyház kiközvetített pesti családokat jómódú, Pest környéki gazdákhöz, akik élelemmel látták el a (félíg) éhező pestieket. Így lett családjunk tagja Irénke néni, aki bár polgári családból származott, mégis a hite által az első pillanattól szinte testvére lett édesanyámnak.

Apám is elfogadta, mert ő a környezetben szinte minden evangélikus lelkészt, tisztviselőt ismert, így Irénke néni által megismerhette az újpesti lelkészt meg sok mindenkit, aki akkoriban Pesten nagyobb tisztséget töltött be. Ezért, bár fogalmam sem volt akkor, hogy kik ők, de a beszélgetéseket (ki)hallgatva belém ivódtak a nevek az imádság mellett.

Emlékszem, milyen finoman ejtette ki Irénke néni Keken András nevét, majd a Blázy családról beszélt, apum meg Molnár Rudi bácsiról mesélt vicces történeteket is, meg a pilisi lelkészekről (mi ugyanis két helyre jártunk felváltva istentiszteletre).

Ekkortájt én nem is gondoltam, hogy evangélikusokon kívül létezik más vallás is. Később Muntag Bandi bácsi hittanóráján derült ki számomra, hogy van másféle is. Én mindenekelőtt tudtam csodálkozni, hogy szegény Bandi bácsi megkérte édesapámat, hogy kicsit világosítson fel ezekről a dolgokról. Megtette.

Én azután is csak rendületlenül azt szerettem volna, hogy igenis mindenki legyen evangélikus! Mert ahogyan az anya a gyermekéhez, úgy ragaszkodom a szüleimtől örökölt, féltve őrzött hitemhez!

PINTÉR ANNA MÁRIA (*Monor*)

Én is szeretnék jó ember lenni. Nagyszüleim neveltek fel vidéken, és a kis falusi templomunk öt házzal feljebb volt, egy dombmagaslaton. Mivel a nagyszüleim egyszerű parasztemberek voltak, nem volt sok könyv a háznál. Volt egy énekeskönyv és egy vastag mesekönyv. Valahol a régi láda mélyén egyszer találtam egy csoda szép fadiszítással borított énekeskönyvet, melyben ódivatú, gyönyörűen rajzolt betűkkel és fura hangzású szavakkal voltak leírva az énekek. És e

könyvnek varázsa volt és fura illata. Ilyen illatot éreztem későbbiekben a parókiaiban is, amikor hittanra jártunk. Számomra ez volt a hit illata.

Bár Bibliánk sem volt otthon, a nagyszüleim sok bibliai történetet meséltek fejből. A nagymamám minden este összekulcsolta a kezét, és hangosan imádkozott. Nagypám eredetileg katolikus családból származott, ráadásul teljesen magyar nyelvű családból. Mikor mentem dédmamához nyaralni, megtanított nekem egy katolikus Mária-imát úgy, hogy felét nem is értettem. De éreztem, hogy ez is valami más, mint egy hétköznapi versecske. Nagypám később elmagyarázta az ima lényegét és azt is, hogy a katolikus vallásban hogy is van ez a Mária-dolog. Azt hiszem, hétéves lehettem, és akkor tudtam meg, hogy van olyan, hogy más vallás. Onnantól lettem evangélikus. Valaki, aki olyan, mint a többiek, és mégis más.

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ FORRÁSA: RAWPIKEL.COM

Attól a perctől tartozok valahová. Konfirmáció során lettem igazán felnőtt tagja az evangélikus egyháznak. Sok más különbséget is megértettem a saját vallásommal kapcsolatosan, mégis úgy vélem, hogy én már akkor, hétévesen lettem evangélikus. A nagypám, aki az egyik vallásban nőtt fel, és a másik vallást gyakorolta (mivel a nagymamámat vette feleségül), ő volt az, aki miatt jó evangélikusnak lenni. Mert ő mindig ezt a meggyőződést erősítette bennem. Jó ember volt, és kézen fogva vitt minden vasárnap a közeli evangélikus templomba. És ha egy evangélikus ilyen jó ember, akkor én is az szeretnék lenni, amíg csak élek!

TEKNŐS MIROSLAVA (*Balassagyarmat*)

Összeállította: K. B.

Valóságos (püünkösdi) csoda

Épül a mártírok emléktemploma Budakeszin

A budakeszi evangélikus templom építési munkálatai a koronavírus miatt elrendelt veszélyhelyzetben sem álltak le, sőt most kaptak csak igazán új erőre. A 2017. november 29-i alapkövetétel után sokáig kevés látványos dolog történt, ám ez év elején meglendült a munka. Ami pedig most történik, az valóságos püünkösdi csoda. Egy olyan közösségben, ahol minden generáció jelen van, valósággá válik az, amiről Péter apostol az első püünkösdkor prédikált: „...ifjaitok látomásokat látnak, véneitek pedig álmokat álmodnak...” (ApCsel 2,17)

FOTÓK: BENCZÜR LÁSZLÓ

Benczúr László Ybl-díjas építész, a gyülekezet felügyelője, egyúttal a templom tervezője minden áldott reggel elmegy az építkezéshez, hogy személyesen kísérelje figyelemmel a munkálatokat. Május 8-án már hajnalban a helyszínen volt, hiszen akkor érkezett meg Dunaújvárosból az a hat betonoszlop, amely a templom különlegességét fogja adni. Ezekre szerepel majd ugyanis hetvenkét 20. és 21. századi vértanú neve: az egyikben csak Kárpát-medenceiek, főleg magyarok, a többiben pedig egy-egy földrész képviselői.

A keresztényüldözés anatómiája tárul fel előttünk, ha a püünkösdi történet folytatását olvassuk. Amikor a szerző, Lukács a Szentlélek kitöltését kísérő csodálatos jeleket bemutatja, akkor kénytelen megjegyezni azt is, hogy többen így gúnyolódnak az átszellemült tanítványokon: „Édes bortól részegedtek meg.” (2,13) Ez természetesen amolyan „fake news” – hamis híresztelés –, hiszen az ellenfeleknek az áll érdekükben, hogy a prédikáló apostolokat nevetségessé tegyék. Ez a hangulatkeltés

megteszi a hatását, és hamarosan már arról olvasunk, hogy Pétert és Jánost a hatóságok őrizetbe veszik (4,3). Szabadon bocsátásuk előtt megfenyegetik őket (4,21), ám később az üldözők annál erőteljesebb támadásba lendülnek: immár több tanítványt is elfognak (5,18) és elővezetnek (5,26), és csak jókora verés után engedik el őket (5,40).

Miután az apostolok a megnövekedett feladatok miatt diakónusokat is szolgálatba állítanak, az üldözők gyűlölete Istvánra irányul, és fogukat csikorgatják ellene (7,54). Megvalósul az, amit a történelemben később is lehetett tapasztalni: a rossz hír keltése, megannyi fenyegetés, majd a verbális erőszak után immár lincselésre is sor kerül – rárontanak István diakónusra, és megkövezik őt (7,57–58). Az egyes ember meggyilkolását követi a kollektív üldözés: „Azon a napon nagy üldözés kezdődött a jeruzsálemi gyülekezet ellen...” (8,1)

Aki majd körbejárja a különleges szépségűnek ígérkező budakeszi templomot, minden oszlopon tizenkét-tizenkét vértanú vagy mártíriumot szenvedett közösség nevét olvashatja. Ott szerepel majd Dietrich Bonhoeffer és Martin Luther King neve vagy a salvadori Óscar Romero érszéke, akit az oltárnál gyilkoltak meg. Egyaránt emléket állítunk majd az örmény népirtás áldozatainak és az iszlám szélsőségesek által meggyilkolt kopt vértanúknak. Fájdalmasan sok magyar mártír nevét is meg kellett örökíteni: az Új-Guinea japán megszállói által meggyilkolt Molnár Mária diakonisszáét vagy a kolozsvári evangélikus lelkész Járosi Andorét, a katolikus pap Brenner Jánosét és a református ifjúsági vezető Pógyor Istvánét. Korunkban joggal beszélünk a mártírok ökumenéjéről.

A budakeszi templom oszlopain szereplő hetvenkét vértanú a hetvenkét tanítványra is emlékeztet majd. Nekik ezt mondta Jézus: „De ne annak örüljétek, hogy a lelkek engedelmeskednek nektek, inkább annak örüljétek, hogy a nevetek fel van írva a mennyben.” (Lk 10,20)

■ FABINY TAMÁS

Akire rátalál a pillanatot

Daróczi Csaba természetfotós
a megismételhetetlen képekről

Japán, Belgium, Oroszország, Spanyolország – néhány hely azok közül, ahol Daróczi Csaba képei díjat nyertek. Ám a Soltvadkerten élő pedagógus, természetfotós azt mondja: a kép nem attól lesz jó, hogy valahova messzire elutazik az ember, a lakóhelyünkön is találkozhatunk csodákkal. A nemzetközileg elismert fotóssal a kezdetekről és az elkapott pillanatok varázsáról is beszélgettünk.

– A fényképezéssel Szegeden „fertőződött meg” – fogalmaz a honlapján. Hogyan történt ez, mik voltak a „tünetek”?

– Amikor főiskolára jártam Szegeden, az egyik barátom elhívott egy természetfotó-kiállításra. Földrajz szakosként már készítettünk fotódokumentációt a terepgyakorlaton, de az teljesen más volt. Amikor erről a kiállításról kijöttem, azt mondtam: na, én természetfotós leszek. Ez 1992-ben történt. ►

DARÓCZI CSABA- PHOTOGRAPHY FACEBOOK-OLDAL

Felhívtam utána a fotóst, akinek a kiállítását láttuk, Hencz Alajost, elmondtam neki, hogy ezzel szeretnék foglalkozni, kértem, adjon tanácsot, mi a módja, hogyan kezdjem el, ő pedig segített az elindulásban, tőle vettem az első komoly gépet is. Sok éven át fotóztam az ország minden táján. Olyan ez, bevallom, mint egy szenvedélybetegség: most már nem tudok élni anélkül, hogy ne fotóznék valamit minden reggel vagy este.

– Autodidakta módon tanult fényképezni. Ma sokat hallani, hogy a YouTube és az internet segítségével tanul az ember, de a kilencvenes években ez bizonyára nem így történt...

– Valóban nem, én akkor könyvtárba jártam. Tudományos, ismeretterjesztő újságokat, fotós irodalmat olvastam. Az első gép megvétele után az említett Hencz Alajossal jártam fényképezni, közben ő tanácsokat adott, tanultam tőle a technikát, a kompozíciót. Szegeden volt egy természetfotósklub, havonta voltak találkozók, oda is sokat jártam, és sokat tanultam. Aztán miután elköltöztem Szegedről, magamnak kellett kitalálnom mindent, az önképzés volt a módszer.

– A fotózás az ön számára az önkifejezés egyik formája – vallja. Ugyanígy vélekedik esetleg a többi művészeti ággal kapcsolatban is?

– Abban, hogy a fotózásban idáig eljuthattam, nagy szerepe van a többi művészetnek is, úgy gondolom. Nagyon szeretem a komolyzenét, a festészetet. Sok mindent szívtam magamba, ez kellett ahhoz, hogy végül a fotóimon keresztül át tudjak adni minél többet a gondolataimról, érzéseimről. Az embereknek lélekfejlődésre van szükségük, azt is mondhatnám: lelkileg-szellemileg is „sokoldalú táplálkozásra”.

– A Háború és béke című képén hetvenkét napig dolgozott. Tervez a jövőben hasonlóan nagy projektet?

– Én nem tervezek soha. Nem tervezés eredményei ezek a képek sem. Járom a természetet, próbálom megkeresni a témát, vagy inkább a téma talál meg engem. Amikor ígéretesebb, újszerű dolgot találok, ami azt ígéri, hogy megismételhetetlen és szép képet lehet csinálni róla, akkor arra a munkára több időt szánok. Amikor megláttam ezeket a nyulakat, éreztem, hogy ez olyan dolog, amit még senki nem örökített

meg így. Megismételhetetlen pillanatok tudtam megmutatni az életükből a kép-pel. Azért szántam erre sok időt, mert úgy éreztem, hogy valami nagyon jó született. Magát a projektet is elmondhatatlanul élveztem, folyamatosan mosolyogva fotóztam az állatokat.

– Volt olyan pont, amikor úgy érezte, hogy feladja?

– Nem, nem volt ilyen. Élveztem minden pillanatát. Ha nem csináltam jó képet, akkor is úgy éltem meg, hogy ez a pillanat jó volt. Az egész fotózás ilyen.

– Miként dönti el, hogy mi a testhez álló önnek, és mi az, amivel inkább nem foglalkozik?

– Igazából valahogyan megérezem, mi az, amibe energiát akarok fektetni, és mi az, amibe nem. Huszon-pár év után körülbelül látom, miből lehet jót kihozni. Nem akarok szenvedve fotózni, nem szeretném, hogy rengeteg energiát beleöljek valami-be, aztán nem lesz belőle semmi. Abba kezdek bele, amit élvezek. Fontos, hogy jó érzéssel térjek haza a fotózás után.

– Mennyire befolyásolja a fotózás közben az, hogy a képei bejárták az egész világot?

- A kép nem attól lesz jó, hogy valahova messzire elutazik az ember. A lakóhelyünkön is lehet érdekes, szép, üzenetet hordozó képet készíteni. Ha kimegyünk a természetbe, akár csak egy százszor száz méteres területre, ott is olyan dolgok történhetnek, hogy az valami csoda. Csak észre kell venni ezeket. Az a fontos, ahogyan ábrázoljuk a dolgokat. Akár a kertemben növe pitypangot is lehet úgy fényképezni, hogy jó kép legyen, ha hozzáteszem a kreativitásomat és a saját látásmódomat. Előfordul, hogy csak egy pár kilométert megyek el itthonról, de még ez is bőven soknak érzem. Volt olyan is, hogy messzebbre utaztam, aztán ott lera-gadtam két négyzetméteren.

- **Esküvői fotókat is készítesz. Ahogyan nézem a képeit, szinte teljesen átadja a templom és a szertartás hangulatát. A természetfotókon túl a vallás is „jó téma”?**

- Mindenképpen közel áll hozzám, igen. Szeretem megragadni ezt a hangulatot. Nagy hatással van rám, én magam is hívő ember vagyok. Ez is sokat jelent abban a tekintetben, hogyan közelítek egy témához.

- **Mennyiben készül másként a kép, ha hívő ember közelíti meg a témát?**

- Nehéz kérdés. Sokszor kértem már Isten segítségét egy képhez, és sokszor meg is kaptam. Emlékszem, egyszer egy nagyon színes, szép jégmadarat szerettem volna fotózni. Találtam egy fehér példányt

is belőle, ami elképesztően ritka. Csak hétvégén volt lehetőségem elmenni oda, ahol a képet szerettem volna készíteni, kora télen, november tájékán. Nagyon imádkoztam Istenhez, kértem a segítségét, hogy ez a kép sikerüljön. Megkaptam a segítséget. Ez volt az a képem, ami nyomtatásban először megjelent. Igen, az embernek erőt ad a hite. Ha igazán akarunk valamit, és igazán kérjük, akkor általában megadatik. Ez mélyen bennem él.

- **Az első publikált kép, amellyel így sokan találkozhatnak, bizonyára mindig emlékezetes marad egy fotósnek, de szakmai szemmel is különleges az a bizonyos fotó?**

- Igazából nem „nagy” kép, de nagy jelentősége van számomra.

- **A soltvadkerti evangélikus gyülekezet tagja. Mit jelent önnek ez a közösség?**

- Az evangélikus gyülekezettel igen szoros a kapcsolata az egész családnak. Mivel az iskola, ahol dolgozom, szintén evangélikus fenntartású, napi szinten gyakoroljuk a hitéletet. Főleg ez az a közösség, ahol útmutatást kapok a mindennapokra. Ez nagyon fontos, és átsegít a nehéz helyzeteken.

- **A mai sajátos körülmények sokak mindennapjait átalakították. Hogyan hatnak az ön munkájára?**

- Pedagógusként rugalmasságot kínál nekem ez a helyzet; amióta online oktatás

zajlik, nem kell nyolcra beérnem az iskolába, sokkal több reggelt tudok kint tölteni a szabadban.

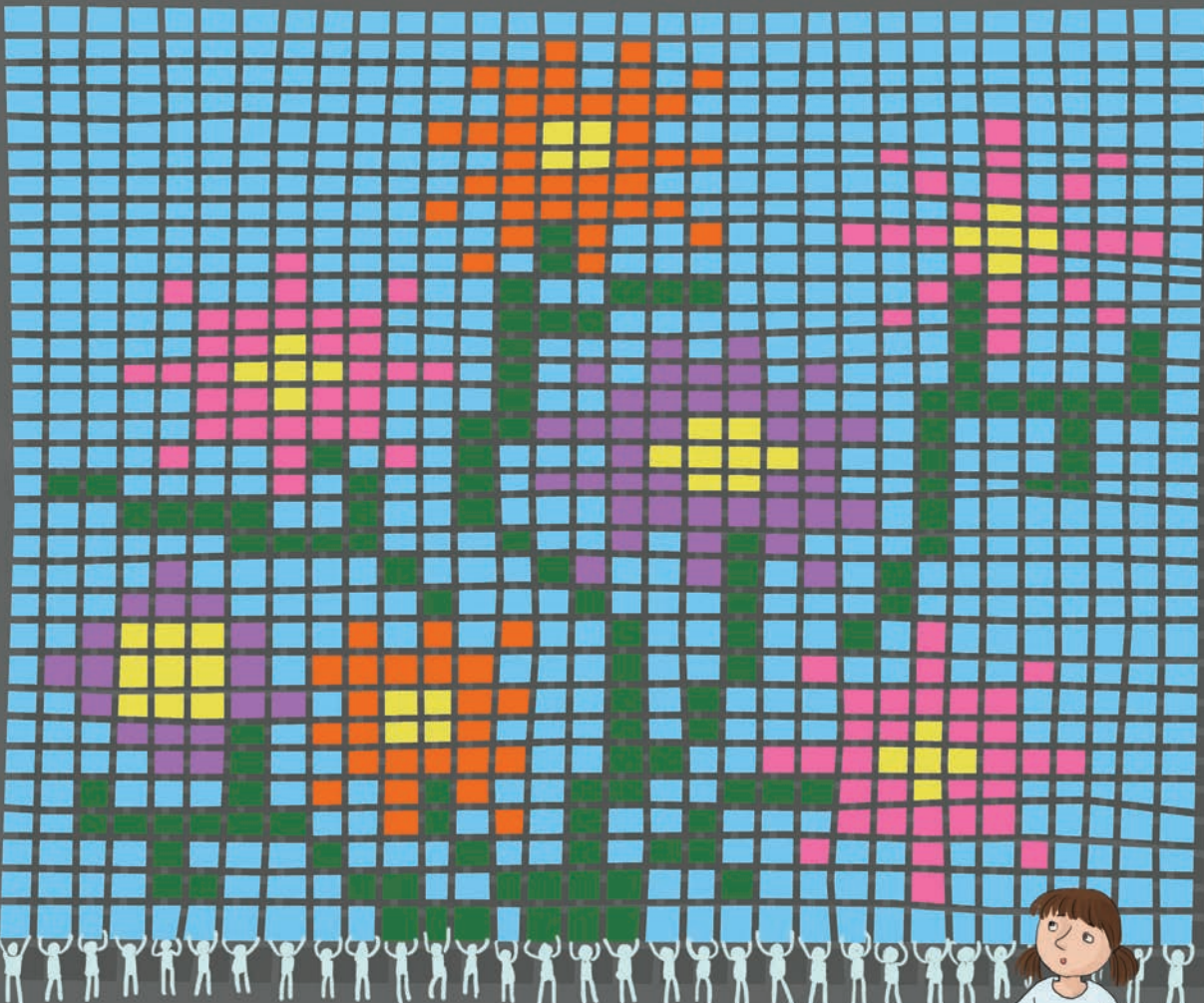
- **Gondolom, a családtagjai is otthon dolgoznak, tanulnak. Hogyan befolyásolja ez a fotózást? Segítenek esetleg?**

- Amikor kisebbek voltak, a gyerekeim jöttek velem. A lányom most már egyetemista, a fiam pedig sakkozónak készül, folyamatosan a sakkasztalát nézi és a könyveket bújjá. Nekik nem a fotózás lett a szenvedélyük. Amikor leestem kell építeni az állatok fotózásához, akkor a fiam általában segít a kisebb munkákban. És természetesen elmondják a véleményüket a képekről. De őket alapvetően más érdekli, és ez rendben van így.

- **Többször is utalt arra, hogy nem szereti a sablonokat, jobb és eredetibb képeket szeretne készíteni. Van-e kitűzött célja, amelyet kifejezetten el szeretne érni, vagy továbbra is marad a pillanatok megörökítésénél?**

- Ahogyan mondtam, ez egy életforma. Az ember kimegy, és ha Isten is segít, akkor egyszer csak rám talál a pillanat. Meg kell adni az esélyt ennek a pillanatnak, hogy valóban rám találjon. Minél többet járok ki terepre, annál többször fordul elő, hogy szembejön valami érdekes. Azokból a pillanatokból lesznek az igazán jó képek, amik megismételhetetlenek, amik csak nekem adtak meg.

■ TORDA ESZTER

Egy furcsa születésnapos

Szeretem a születésnapokat. A mosolygó arcokat, a barátok kedves tekintetét, a sok színes lufit. Szívesen készülök egy-egy családtag vagy drága barát megünneplésére. Időnként sikerül észrevennem, mire vágyik az illető, és jó ajándékot tudok készíteni, de többnyire tortát sütök, vagy virágcsokorral köszöntöm fel az ünnepeletet. A családjunk majdnem mindig énekel is ezeken a jeles napokon valamilyen áldást, jókívánságot. Szóval szép egy ilyen különleges nap.

Most is születésnapra készülünk. De az ünnepelet... Nos, az ünnepelet kicsit furcsa. Időnként olyan, mintha nem is tud-

ná, kicsoda ő. Előfordul, hogy veszekszik, méltatlanul viselkedik, duzzog vagy közönyös. Máskor meg olyan kuka, hogy nem lehet vele szót érteni. Bevallom, időnként fel is bosszant. Néhány részlettel nem vagyok elégedett benne. Sőt néha nem is tudom, Isten mit szerethet rajta. Szóval, különös egy „alak”.

Ha Isten tökéletes szépségéhez és jóságához hasonlítom, akkor azt mondhatnám, kicsit sántikáló, esetlen, szeszélyes, és csak nagy ritkán látom meg rajta egy kicsit, miért olyan kedves és fontos az Úrnak. Igazság szerint nem is kritizálhatnám, csak valahog böki a csőrömet időnként.

Mert ez az ünnepelet maga az egyház. Pünkösdkor, a Szentlélek kitöltetésekor ugyanis az egyház születésnapját is ünnepeletjük. A Biblia szerint Isten népe, az őt szerető közössége olyan gyönyörű az Úrnak, hogy a szíve repes, ha ránéz. Olyan számára, mint egy hatalmas kincs, mint a menyasszony a vőlegény számára.

Talán olyan ez is, mint az élőképek, amelyeket kiskoromban csináltunk a társaimmal. Mindenki kapott egy pár kendőt, mindenféle színek voltak közöttük. Aztán zenére gyakoroltunk, és a megfelelő pillanatban magasba kellett tartanunk a megfelelő színű kendőnket. Onnan letről elég semmilyen volt ez a játék. Később azonban megmutatták nekünk a fotókat, amelyek a városháza tetejéről készültek a téren álló, sok ezer kendőt tartó gyerekekről. Egészen megdöbbenem. Felbukkant egy tavaszi rét képe, máskor a város címere rajzolódott ki a kis színpoltokból. Aztán játszó gyerekeket ábrázolt,

A Szentlélek kitöltetésének ünnepén piros az oltárterítő. A piros a tűz, a lángolás, a szeretet jelképe is. Hallgassatok meg néhány pünkösdí népdalt a „piros pünkösdről”, például Lovász Irén előadásában is megtaláljátok a YouTube-on A pünkösdnek jeles napján címűt.

Az egyház is akkor működik, ha tagjai szépen összedolgoznak Isten terve szerint. A szép összejátékokra jó példákat láthattok Debreczeni-Kis Helgától és Dömény Krisztiántól – több felvételük is elérhető, amelyen közösen szólaltatják meg a cíterát. Ajánlom, nézzétek meg a What Makes You Beautiful (Ami gyönyörűvé tesz) című dalt is a The Piano Guys előadásában.

magyar zászlót, népviseletben táncoló fiatalokat. Mindezt néhány színes kendő ezernyi apró foltocskájából raktuk össze. Ahogy egyszerre mozdultunk, és a megfelelő szint emeltük a fejünk fölé, az csodás képeket alkotott.

Ahogy az egyházra nézek innen lentről, miközben a saját feladataimat igyekszem végezni, sokszor csak a magam és a többiek értetlenségét és botladozásait látom. Ám a nagy rendező az egész képet szemléli. „Bölcs terveit megérleli” – mondja az ének. Ez lehet az oka, hogy ő másként lát bennünket. Nem az el-elkedvetlenedő, nehezen mozduló és sokszor tétova emberkéket, hanem a szeretet kirajzolódását látja bennünk.

Egy ének szerint mi vagyunk Krisztus teste a világon. Amit ő tett, míg a földön járt, azt most mi, az egyház tagjai végezzük el. És valóban: olykor megérezem egy-egy drága testvér mosolyában az Isten mosolyát. Segítő kezek szorgos munkájában az ő keze munkáját. A beteg fölé hajló kedves arcban az ő tekintetét. Egy-egy adományban az ő ajándékát, gondviselését. A gyerekek nevetésében az ő örömét.

Jó, hogy Isten olyan szeretettel néz bennünket. Így már én is képes vagyok vele ünnepelni őt és az övéit, bennünket. A Szentlélekkel együtt egyházzá formálódott sok-sok megmentett embert. ■

A magyar pünkösdi szó a görög pentekoszté szóból ered, ez azt jelenti: „ötvenedik”. A zsidó nép ekkor, a húsvét után eltelt hétszer hét, vagyis negyvenkilenc nap után adott hálát Istennek a kapott törvényért és az új termésért. Ez volt az első zsenge ünnepe. Bár ma már szinte egész évben lehet mindenféle gyümölcsöt és zöldséget kapni, aki ezeket megtermeli, az tudja: a friss egészen más, mint a boltban kapható, amelyet régebben szedtek le, messziről szállítottak az üzletbe. A kertben termő első eper például nálunk is mindig a legkisebb gyerekeké szokott lenni. Ez a régi ünnep is utal rá, hogy pünkösdkor új törvény, a kegyelem törvénye lépett életbe. Ebből születhetett meg az egyház. Másrészt utal arra is, hogy beérett az első elvetett magok termése. Az apostolok késszé lettek kiállni és hirdetni Jézus halálának és feltámadásának jó hírét.

BÓDI KATALIN RAJZAI

ú	t	m	i	a	j	ö	n	a	p	o	n
j	ü	a	r	k	ö	n	é	z	d	k	a
b	k	K	r	i	s	t	u	s	a	m	
o	r	a	s	n	e	é	í	t	é	l	i
c	e	t	a	s	m	s	z	á	t	o	k
s	J	é	z	u	s	b	a	n	a	b	o
á	k	l	o	s	í	v	k	i	t	ú	r
s	e	n	k	i	g	a	i	e	l	f	a
s	n	e	a	g	y	a	k	r	a	n	l
a	u	k	t	e	s	z	i	u	n	y	ó

Róma 8, 1.

A nyilak színe segít megtalálnod az elrejtett aranymondás szavainak első betűit. Kövesd a megadott irányokat, és megkapod az egész mondatot

102 Példabeszédek 24.

- 16 Mert ha hétszer elesik is az igaz, ugyan felkél azért; az istentelenek pedig csak egy nyavalyával is elvesznek.
- 17 Mikor elesik a te ellenséged: ne örülj; és mikor megütközik: ne vígadjon a te szíved.
- 18 Hogy az Úr meg ne lássa és gonosz ne legyen szemeiben, és el ne fordítsa arról az ő haragját te reád.

Ajándék Bibliák gyengénlátóknak

A Magyar Bibliatársulat az 1990-es években gyengénlátók számára adott ki Bibliát. A nagy alakú, nagybetűs kiadvány – a betűméret megegyezik a képen láthatóval – a Károli-fordítást tartalmazza több kötetben. Ezekből a speciális, ószövetségi könyveket tartalmazó Bibliákból kínál ajándékba a Luther Kiadó közel ötszáz, három részből álló egységcsomagot.

A kötetek tartalma: Ószövetség 1.: Ruth könyve, Eszter könyve, Példabeszédek könyve, A Prédikátor könyve, Jónás könyve • Ószövetség 2.: Ézsaiás könyve •

Ószövetség 3.: Jeremiás könyve, Jeremiás siralmi. Egy könyvcsomag összmérete: 22 × 30 × 6 cm. Összsúlya 2700 gramm. Akik nem személyesen veszik át az aján-

dék könyveket, azoktól kérjük a postaköltséget. Belföldi postaköltség: egy csomag: 2000 Ft; kettő és három csomag: 2200 Ft; négy-hét csomag: 3000 Ft. Nyolc, illetve ennél több csomag megrendelése esetén egyéni a díjszabás.

Kérjük, igényüket az alábbi megrendelőlapon jelezzék június 15-ig. A megrendeléseket beérkezési sorrendben tudjuk teljesíteni.

MEGRENDELŐLAP

Kérjük, olvashatóan, nyomtatott nagybetűkkel töltsé ki.

Név:

Postázási cím:

Értesítési telefonszám:

Igényelt könyvcsomag darabszáma:

A szállítás módja (kérjük, a megfelelőt jelölje be):

személyes átvétel: postai kézbesítést kérek: postázás esetén a fizetés módja: utánvét bankkártya

Kérjük, a kivágott és kitöltött megrendelőlapot június 15-ig küldje el a Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24. postai címre vagy a kiado@lutheran.hu e-mail-címre.

Isten az élet útjára hív

Nemzetünk, sőt az egész emberiség jelenlegi helyzetére gondolva visszhangzik bennem a balatonfüredi gyülekezeti énekkarunk által gyakorta dalolt *Úton* című ének néhány sora: „Letér az útról a gyarló ember, / de lelkében Isten hangja sűg, / kövesd e hangot, azt mondja néked: / Én vagyok az élet és az út.”

És valóban: az Úr már a teremtéskor az emberi lélekbe programozott egy „jel-fogó rendszert”: a lelkiismeretet. A kérdés csak az, hogy figyelembe vesszük-e az Úr – ilyen formában is – hozzánk szóló szavát. Mivel az Úr nem robotokat teremtett, meg is keményíthetjük szívünket, ellene is mondhatunk a lelkiismeretünkön keresztül megszólaló mennyei hangnak. Ám csak az Istenhez kötött lelkiismeret hallja meg helyesen az élet útjára hívó mennyei hangot.

megtörténik ez személyes és közösségi életünkben is. Találón fogalmazza meg ezt *Újratervezés* című énekében Pintér Béla: „Ugyanígy van egy mennyei navigátor, / [...] Szeret és nem vádol, vezet és tanácsol. / Naponta ki tudja hányszor / Helyesbít a navigátor, / Nála mindig van újabb esély. Újratervezés!”

Úgy gondolom, hogy most az egész emberiség az újratervezés idejét éli. Az Úr a tőle eltávolodott, tévelygő embertől megtérést, megfordulást, feléje fordulást – életújulást vár! S ha ezt a figyelmeztető hangot mégsem vagyunk hajlandók meghallani, olykor – a mi érdekünkben – megállít bennünket. Hogy ne rohanjunk a vesztünkbe, az örök kárhozatba. Az ő hatalmas olyan nagy, hogy akár egy emberi szemmel láthatatlan vírus által is meg tudná ezt ten-

a világ kerekét.” Még gyorsabban, hogy se egymásra, se a mennyei útmutatásra ne tudjunk figyelni. Hogy „pörgésünkben” figyelmen kívül hagyjuk Isten élő Igéjét és – lelkiismeretünkben is megszólaló – hangját. Az Úr most is figyelmeztet minket, hogy el ne hibázzuk a saját életünket, és el ne rontsuk a másokét.

Világszerte sokan zúgolódnak a kényeszerleállások és a következményeik miatt. A magam részéről úgy gondolom, hogy zúgolódás helyett el kellene csendesednünk, és az Úr akaratát figyelembe véve kellene átgondolnunk személyes és közösségi életünket.

Türmezei Erzsébet német nyelvből fordította Marie Feesche *Kő az úton* című versét. A mondandója felettébb aktuális a mi számunkra is: „Gondolod, kerül életed útjába / egyetlen gátló kő is hiába? / Lehet otromba, lehet kicsike, / hidd el, ahol van, ott kell lennie. [...] / Jóságos kéz utadba azért tette, / hogy te megállj mellette, nézd meg a követ, aztán kezdj el / beszélni róla Isteneddel. / Őt kérdezd meg, milyen üzenetet / küld azzal az akadállyal neked. / S ha lelked Istennel találkozott, / utadban minden kő áldást hozott.”

Testvérek! Hiszem, hogy ha most mi is megállunk, és a versben írtak szerint elgondolkodunk, még a jelenlegi helyzetből is áldást hozhat ki az Úr.

Jó volna, ha mielőbb megtalálnák a jelenlegi világvárvány elleni gyógyszert. De ennél még fontosabb az, hogy elfogadjuk Istennek Jézus Krisztusban megjelent gyógyító szeretetét és kegyelmét, vagyis Isten felénk kinyújtott mentő, szabadító kezét. Bárcsak tudnánk elfogadni örvendő szívvel Jézus Krisztust életünk Urának, személyes Megváltónknak! Hiszen ő az, aki az embert testi-lelki, azaz igazi gyógyulásra segítheti.

■ RITZINGER JÓZSEF

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

Márpedig a tét nagy: földi boldogulásunk, sőt örök életünk!

Testvérek! Úton vagyunk. S ahogyan önmagunkban járva az utcákat olykor irányt tévesztünk, éppígy megtörténhet,

ni... Csakhogy ő mindig szeretetből, a javunkra cselekszik. Hogy végleg el ne vesszünk, hanem hogy megtérjünk és éljünk.

Valaki azt mondta egyszer: „Ha én örög lennék, még gyorsabban pörgetném

Elmarad a konferencia. A járvány miatt elmarad az Evangélikus Missziói Központ által szervezett piliscsabai konferencia, amelyet június 28. és július 1. között tartottunk volna. Bízunk benne, hogy az értékes, nagyszerű előadókál ebben az összetételben még találkozhatunk.

Televíziós istentisztelet-közvetítés. Június 7-én, vasárnap, Szentháromság ünnepén 9 órai kezdettel a Duna Televízióban a budahegyvidéki evangélikus templomból lesz közvetítés. Igét hirdet Keczkó Szilvia lelkész.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÓRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levélcím: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 134. Pf. 10.

Telefon: 28/360-170, 30/948-9575, 30/728-8161.

E-mail: gombosmi@harangontes.hu, info@harangontode.hu.

A zsiráfnyelven is beszélő lelkész

Evangelikus lelkészeink sokoldalú szolgálatáról időről időre beszámolnak világi sajtóorgánuk is. A XVI. Kerületi Újság idei 8., április 24-i számában megjelent interjút idézzük.

Börönte Márta mindig is szívügyének érezte, hogy segítséget nyújtson embertársainak. Kerületünk evangélikus lelkésze, mentálhigiénés szakember, a Csillaggyertyafény Alapítvány elnöke a nehéz időkben is igyekszik lelki vigaszt adni. Ebben egy különleges kommunikációs forma, a zsiráfnyelv is a segítségére van.

– Mi a zsiráfnyelv, és honnan ered a kifejezés?

– Az erőszakmentes kommunikációt (EMK) dr. Marshall B. Rosenberg alkotta meg. A mai újabb elnevezése együttérző kommunikáció, amit zsiráfnyelven is nevezünk. A *szavak ablakok vagy falak* című könyvből sajtíthatja el ezt a nyelvet az ember. A szárazföldi állatok közül a legnagyobb szíve a zsiráfnek van, innen az elnevezés. A hétköznapiakban ezzel szemben a sakálnyelvet használjuk, amikor nem szívó szívó folytatunk párbeszédet. Nem mutatjuk ki valódi érzéseinket. A közbeszédben is használjuk: „Úgy üvöltesz, mint a sakál.” A zsiráfnyelv a közös pontokat keresi, és igyekszik a másik tudtára adni az együttérzést, a megértést és a problémák valódi érzelmi okát. Marshall B. Rosenberg mottója: „Az életemet együttérzéssel akarom feltölteni, olyan áramlást elindítani köztem és mások között, amely egymás szívből jövő megajándékozásán alapszik.” Zsiráf- és sakálbábokkal mutatta be őt földrészen ezt a nyelvet.

– Tudna erre egy gyakorlati példát mondani?

– Nemrégiben a nagytarcsai Szivárvány Evangélikus Óvodában mutattam be egyházunk oktatási intézményvezetőinek az erőszakmentes kommunikációt. Gyakorlati példán keresztül ismertük meg azt, hogy mit mond a pedagógus a síró gyermeknek. Alkalmazva a zsiráfnyelv négy lépcsőjét: 1. ítékezés nélküli megfigyelés; 2. érzelmek kifejezése; 3. szükséglet megélése, 4. a kérések megbeszélése. A zsiráfnyelven az egyik megoldás: „Látom, elestél. Fájdalom van benned. Szeretném, ha megnyugodnál. Átölelhetlek?” A gyerek így sokkal hamarabb megnyugszik, ha kimondhatja fájdalmát, megérezheti a szívből jövő ráfigyelést. Így

tanulhatja meg az őszinte érzelmnyilvánítást. Sajnos a társadalmi elvárás és a nevelés ezzel szemben az, hogy ne nagyon mutassuk ki az érzelmeinket. Az „üss vagy fuss” elve mentén működünk, vagy ledermedünk, erőszakosan viselkedünk. Pedig évtizedes feszültségeket oldhatnánk fel a zsiráfnyelv segítségével. Emellett az alapítvány öt évvel ezelőtt megalkotta a Dobó Bobó négygenerációs önismereti társasjátékot, amely tartalmaz érzéskártyákat. Így gyermekek és felnőttek játékos formában sajtíthatják el az érzelmek kifejezését. Film is készült a használatáról.

FOTÓ FORRÁSA: XVI. KERÜLETI ÚJSÁG, 2020/8. SZÁM

– A politikában és a nemzetközi diplomáciában is alkalmazzák a zsiráfnyelvet?

– Az említett könyvben példát is találunk erre. Az izraeli–palesztin béketárgyalásoknál is a „zsiráfkommunikáció” segített a felek kibékítésében, tehát igen fontos szerepe van az országok közti kapcsolatfelvételben, akár csak a mindennapokban. Felgyorsult világunkban a „konyhazsiráfot” használják érzés és szükséglet együttes kifejezésére. Említésre méltó a következő példa is. Elcsépett közönnyel feltett kérdés: „Hogy vagy?” A tartalmát tekintve a semmivel egyenlő, hiszen ezt a kérdést gépies tudattalansággal tesszük fel úgy, hogy igazán nem is vagyunk kíváncsiak a megkérdezett válaszára. A zsiráfnyelven tudunk a saját és a másik szívéhez kapcsolódni az érzések kifejezésével: el vagyok csüggedve, félek, fájdalmam van, örülök, boldog vagyok, hálás a szívem. Megtör-

tént a kapcsolódás szívó szívó. Hiszen mindenkinek volt már fájdalma, öröme, megérezhetjük, mi van a másik szívében. Ez az őszinteség egyik útja, ezáltal csökkenhet az emberben a feszültség, még a bezártságélménye mellett is.

– Kitől hallott először a módszerről?

– Egy spirituális táborban először tizenöt évvel ezelőtt találkoztam az erőszakmentes kommunikációval, és érdeklődve hallottam, hogy van egy nyelv, amelyben a beszélgetők, vitatkozók győztes-győztesként mennek tovább. A beszélgetők egyenrangú partnerek, nincs alárendeltség. Jónai Éva Hava hozta Magyarországra a zsiráfnyelvet, és a gyülekezeti termünkben éveken át ismertette meg kerületünk lakosaival az EMK-t. A világon egyedül-

lók vagyunk ebben a kezdeményezésben egyházi szinten. Fájdalmas, hogy azóta ő elhunyt. Előadásai nagy hatással voltak rám. Templomunkban 2007-ben a reformáció ünnepén közösen hallgattuk Jónai Éva Havát mint nemzetközi tréner Kovács Péter polgármester úrral. Azóta rengeteg segített nekünk a módszer a hívekkel való kapcsolattartásban is. Többször szerveztünk országos konferenciákat kerületünkben is, melyeknek állandó védnöke Kovács Péter. Az első konferencia témája a zsiráfnyelv volt. Egyházközségünk minden kerületi oktatási intézménynek ajándékba vásárolta meg *A szavak ablakok vagy falak* című könyvet. Kerületünk tehát igen fontos szerepet játszott a módszer terjedésében, sőt mondhatjuk: innen indult el a kezdeményezés, hogy oktatási intézményeknek juttassuk el.

■ GUETH ÁDÁM

Nem csak a múltban jártak poéták a líceumba

Márkus Boróka a Kárpát-medence ezüstérmes diákköltője

Második helyen végzett a Berzsényi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium és Kollégium kilencedik évfolyamos diákja, Márkus Boróka a 26. Kárpát-medencei József Attila mese-, vers- és novellairó pályázaton. Boróka verseit szavalták már színészek és felnőtt költők is.

Márkus Boróka nem szeret dicsekedni, de a hírlapolvasó, az internetet böngésző és a tájékozott soproniak már évek óta találkozhatnak a tizenhat éves licista nevével és műveivel. Már közel egy év-tizede rendszeres résztvevője ugyanis irodalmi pályázatoknak, az *Igy írok én* városi vetélkedőket is sorra nyerte. Most az egyik legrangosabb diákpályázaton képviselte a Berzsényi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium és Kollégiumot, kategóriájában pedig a második legjobbnak hirdették. Boróka magyartanára, Horváthné Bartha Anikó is örül diákja dicséretes irodalmi érdeklődésének és a sikereinek.

- Hol és hogyan találkozta ezel a pályázattal? - kérdeztük Márkus Borókát, akivel a karantén szabályai miatt ezúttal természetesen csak írásban készülhetett az interjú.

- Legelőször 2014-ben talált rá magamam az interneten, azóta minden évben adok le pályázati anyagot, de idén magyartanárnőm, Horváthné Bartha Anikó hívta fel rá a figyelmemet. Több verset is beküldtem.

- Tapasztalt pályázó vagy, biztosan indultál más versenyeken is...

- Ebben a tanévben a József Attila-versenyen kívül a Soroptimist Club karácsonyi pályázatára és a győri diákírók pályázatára adtam be verseket, valamint a keszthelyi Helikon-ünnepségen is én képviseltem volna az iskolát versírásból, de az a jelenlegi helyzet miatt sajnos elmaradt.

- Magyartanárodtól tudom, hogy a Soroptimist Club a te versedet találta a legjobbnak, a győri diákírók pályázatán pedig harmadik lettél. Számolod még a díjaidat?

FOTÓ FORRÁS: BDEG.HU

- Pontosan nem is tudom, összesen körülbelül harmincöt lehet. Azt pontosabban meg tudom mondani, hogy 2015 óta minden évben szerepel versem a *Soproni Füzetekben*, benne voltam a 2017-es *Író leszek* antológiában, 2014-től 2019-ig a József Attila-pályázat antológiájában, és a 2016-os, 2017-es és 2018-as *Athéné Almanachban* is jelentek meg verseim.

- Mióta írsz verseket?

- Kétéves koromban ugyan még nem tudtam írni, de akkor kezdtem el rímekkel próbálkozni. Azóta folyamatosan foglalkozom ezzel, idővel fejlődtem, és egyre hosszabb verseket tudtam írni.

- Miért ezt a formáját választod az önkifejezésnek?

- Leginkább azért, mert ebben vagyok jó. De nem feltétlenül monda-

MÁRKUS BORÓKA

Az erdő ébredése

*Erdei hajnal,
Tölgy szaga libben,
Mohától selymes
Zöld pelerinben.
Erdei hajnal,
Pirkad az égbolt,
A táj, mi nemrég még
Csillagoké volt.
Fű harmatjában
Látszik a napfény,
Megcsillan itt-ott
A sok-sok cseppjén.
Fák lombja közt már
Látod a kéket,
S madárdalokkal
Ébred az élet.*

nám önkifejezésnek, mert például a nagyon személyes érzéseimet, gondolataimat nem öntöm vers formájába. A versírás inkább csak egy erősséget, hobbit jelent számomra.

- A jövőben milyen szerepet szán az írásnak?

- Nem főállásban ugyan, de mindenképpen szeretnék az írással később is foglalkozni, ez a másik hobbit a fotózás mellett.

- Mi volt a legnagyobb öröme, amelyet az írásaid sikere miatt éreztél?

- Sok örömet okoznak, ezért is írom meg őket. De például a nagycenki játszótéren egy kőtáblába is bele van vésve egy óvodáskori versem ismert, híres költők versei mellett. Ezt nagy dicsőségnek érzem. Aztán 2015-ben részt vehettem egy sajtótájékoztatón Pataki András színigazgatóval, és a költészet napja alkalmából rendezett verskommandón az utcákon az én verseimet szavalták a színház művészei. Másik nagy büszkeségem pedig, hogy Varró Dániel költő közönségtalálkozója is meghívtak, ahol én is felolvashattam a saját verseimből.

Forrás: Bdeg.hu

Protestáns életutak a világhálón

Szöveg, fotó, film – száz év történelme

A magyar protestáns egyházak elmúlt száz évét interjúk tükrében ismerheti meg, aki az interneten felkeresi a nemrégiben indult, Edoku.org elnevezésű honlapot. A negyvenhét írott életútinterjút, több száz fényképet és harminckét filmet tartalmazó gyűjtemény szereplői magyarországi, felvidéki és erdélyi református, evangélikus lelkészek, gyülekezeti tagok, az arcképcsarnokot pedig interjúkészítőként gazdagította az Evangélikus Információs Központ két munkatársa, Boda Zsuzsa és Stifner-Kőháti Dorottya, valamint az Evangélikus Életet szintén rendszeresen tudósító Veszprémi Erzsébet is.

„Mindenki története fontos. Történeteinkből lesz történelem, arccal, hétköznapiakkal” – olvasható a honlapon. A *Parókia.hu* munkatársa Victor István lelkészt, interjúkészítőt kérdezte a sorozat létrejöttéről, az anyagok különlegességéről, a készítő távlati céljairól.

A készítő legfontosabb célja a protestáns önismeret mélyítése. „Ha önmagunkra nézünk, személyes életutakat látunk, amelyekben az elmúlt száz év minden nehézsége és felemelő pillanatai, a családok és az országunk történelme, ezek nyomorúságai és áldásai visszatükröződnek.

FOTÓ FORRÁSA: EDOKU.ORG

A hatalmas médiaanyag gyűjtése 2011-ig nyúlik vissza, a sorozat elindulása Hosszú Gyula történelemtanárhoz köthető. „Az ő gondolata volt 2013-ban, hogy a reformáció ötszázadik, jubileumi évére készülve érdemes lenne a református és az evangélikus egyházban élő és szolgáló közéleti személyek, gyülekezeti tagok, lelkészek életét feldolgozni és közreadni. Ennek a munkának az egyik gyümölcse a sorozat, amely elsősorban szöveges interjúkat tartalmaz, és egyes részekhez húszperces kedvcsináló filmek is készültek. Amikor öt évvel ezelőtt bekapcsolódtam a munkába, közösen jöttünk rá, hogy a munka során megismert élettörténetek és helyzetek hosszabb, kidolgozottabb filmeket is igényelnek.”

Történelmünkről sokat vitatkozhatunk, de az életutak megélt érzelmeit, személyes valóságát nem lehet vita tárgyává tenni. Ezekből a történetekből, sorsokból és arcképekkel állhat össze az, amit távolabbról nézve történelemnek nevezhetünk.”

A megszólalók között találunk a Parlamentben felszólaló közéleti személyiséget, falusi parókian szolgáló lelkészt, zsidó származású református gyermeket, aki a Skót Misszióhoz került a világháború poklában. Találunk felvidéki lelkészfeleséget, aki kimentette férjét a besúgóhálózat ügynökrendszeréből. Sok-sok élethelyzet, váratlan és olykor kegyetlen fordulatok.

„Az interjúalanyok kiválogatásakor nem személyeskedés vagy elfogultság vezetett minket. Egyházunk történelmében nem-

csak az ünnepeelt lelkészeket, írókat, tudósokat kell látnunk, hanem a falusi asszonyokat is, akik között lelkészfeleségeket is találunk. Ott van az idős néni, aki konyhájában fogadta a falu nyolc-tíz reformátusát, hogy házi istentiszteletet tarthassanak, hogy a közösség megmaradjon a katolikus vidéken, a szocialista rendszerben. Az ő történeteik vagy akár egyházi iskoláink újraindulásának történeteik mind-mind történelmünk meghatározó eseményei.”

Az anyag egyik különleges értéke a megszólalók őszintesége. „Számvetésnek látták a beszélgetéseket, nyíltan vállalták életük azon eseményeit is, amelyeket nehéz szívvel idéztek fel. Sok felemelő és alig ismert, szinte hősies pillanatot is őriznek. Példaként a sárospataki teológia 1951-ben való visszafoglalásának filmjét, az *Exodus '51-et* emelném ki. A Rákosi-korszakban zajló küzdelemben négy teológust rúgtak ki. Mind a négy teológusról sikerült egy-egy filmet készítenünk, ami azért is különleges, mert velük már személyesen nem találkozhattunk, nincsenek közöttünk. Hitvalló, hiteles teológusként ismertük meg őket, megrendítő volt látnunk, hogyan is alakult későbbi életük.”

A sorozat és a honlap a Károli Gáspár Református Egyetem, a Ráday Gyűjtemény, a Sylvester János Gimnázium, az Erdélyi Református Egyházkerület, a Selye János Egyetem szárnyai alatt és az Emberi Erőforrások Minisztériuma, a Nemzeti Kulturális Alap miniszteri kerete és a Reformáció Emlékbizottság támogatásával készült. A filmek készítésében Hosszú Gyula és Victor István mellett Victor-Németh Annamária filmkészítő, Kádár Anna vágó, múzeumpedagógus, B. Kádár Judit sorozatszerkesztő, pszichológus vett részt. Az elmúlt kilenc év alatt a sorozat összeállításában huszonkilenc interjúkészítő, huszonhárom interjúszerkesztő és tizennégy filmkészítő segített.

A projekt egyik célja, hogy az interjúkból, filmekből, képekből olyan anyag álljon össze, amely az egyházi iskolákban is felhasználható, például történelem- és hittanórákon vagy a lelkészképzéshez a teológiákon.

■ SOMOGYI CSABA
Forrás: *Parókia.hu*

Hol van Isten a koronavírus idején?

Oxfordi professzor válasza – rekordidő alatt magyarul

„Amikor az élet kiszámíthatónak és irányíthatónak tűnik, könnyen a szőnyeg alá söpörjük a nagy kérdéseket, vagy megelégszünk a végtelenig leegyszerűsített válaszokkal is. Most azonban nem ilyen napokat élünk, egyikünk sem. Nem meglepő hát, hogy bármiben hiszünk, bármit fogadunk is el igaznak, a nagy kérdések felszínre törnek, és figyelmet követelnek maguknak.” (Részlet John C. Lennox *Hol van Isten a koronavírus idején?* című könyvéből.)

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

Egész korszakunkat meghatározó, különös időket élünk. Sok minden szertefoszlott, ami biztossá tette életünket, és egyszerre sebezhetőnek érezzük magunkat. A koronavírus-világjárvány és hatása sokunkat összezavar és felkavar. Hogyan közelítsünk a problémához? Miként birkózhatunk meg vele?

John C. Lennox rövid, mégis tartalmas könyvében a különböző világnézetek fényében vizsgálja a koronavírust, hogy megmutassa, a kereszténység nem csupán magyarázatot ad, hanem reményt is nyújt, amelybe belekapaszkodhatunk. Lennox az Oxfordi Egyetem nyugalmazott matematikaprofesszora, emellett tudományfilozófiával is foglalkozik. Számos nyilvános vitán védte már a keresztény hitet olyan közismert gondolkodókkal szemben, mint Richard Dawkins, Christopher Hitchens és Peter Singer.

Ő maga így vall a mű születéséről: „A világjárvány terjedésének első heteiben kezdtem hozzá a könyv megírásához, de már azóta is sok minden megváltozott – ráadásul igen gyorsan –, és kétségtelenül változni is fog a későbbiekben... Arra hívom a kedves olvasót, hogy úgy forgassa könyvem, mintha egy kávézóban üldö-

gélne (bár megtehetnének!), és az iméntette volna fel nekem a borítón szereplő kérdést. Leteszem a kávéscsészémet, és igyekszem őszintén válaszolni. Azt írom le itt, amit ott, a kávézóban felelnék, hogy vigaszt, támogatást és reménységet nyújtsak beszélgetőtársamnak.”

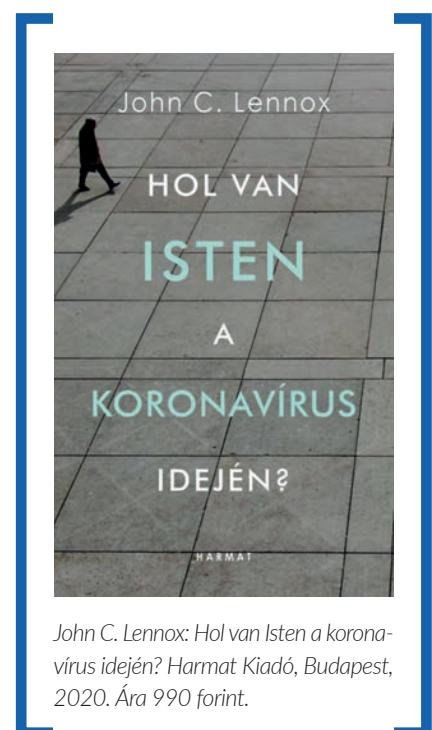
Nem gondoltam volna, hogy egy vírusnak kell jönnie ahhoz, hogy kiadók az „ötödik sebességre kapcsolva” megjelentesse fennállásának leggyorsabban elkészülő könyvét... John Lennox professzor egy hét alatt megírta, az angol kiadó három hét alatt megjelentette. A megjelenés napján reggel elkértük a kéziratot. A szerzőt régóta jól ismerem, sokszor járt Magyarországon, és tudtam róla, hogy mélyen gondolkodik, nem ad felületes válaszokat. Addig fel sem álltam, míg a kéziratban megkapott könyvét el nem olvastam. Délután írtunk a brit kiadónak, hogy szeretnénk kiadni ezt az írást. Azt válaszolták, hogy van más magyar érdeklődő is, de annak a kiadónak adják a jogokat, amelyik vállalja, hogy három héten belül megjelenik a könyv nyomtatott formában, e-könyvben és hangoskönyvben egyaránt.

A kiadó vezetője, Tim kért egy gyors videóbeszélgetést is tőlem. Ebben többek között ezt mondta: „Tudod, Kornél, a keresztény kiadók sokszor olyanok, mint azok az emberek, akik az ünnepekről mindig lekések, és nem marad már nekik semmi.” Nem ismertem korábban Timet, ő se engem, nem tudhatta, hogy én ilyen „lekéső típus” vagyok. Szóval, találgatva éreztem magam, éppen ezért rögtön azt mondtam neki: „Három hét? Megcsináljuk!” Ebben maradtunk.

Este már dolgozott rajta István, a fordító, és elindult a projekt. Mindenki be volt izzítva, hogy mikor kerül hozzá a munka: a szerkesztő Anna, a tördelő István, a korrektor Hajni. A nyomdát előre intézte Péter, Éva az e-könyvet és a hangoskönyvet koordinálta, Emőke és Gábor pedig a hírverést. Van, aki rögtön harminc példányt rendelt, így fordulhatott elő, hogy alig jelent meg a könyv, máris új nyomtatást kellett rendelni.

Hát, ennyit a kötet sztorijáról. Az üzenete viszont... de az már spoiler lenne. Annyit azért írnék róla, hogy kívánom: ne legyen sokáig aktuális.

■ HERJECZKI KORNÉL kiadóvezető
Forrás: Harmat Kiadó

John C. Lennox: *Hol van Isten a koronavírus idején?* Harmat Kiadó, Budapest, 2020. Ára 990 forint.

A Luther Kiadó kötetei a könyvmolyok honlapján is. A kijárási korlátozásokkal terhes időszakban talán gyakrabban tesszük fel a kérdést az otthoni könyvespolc előtt állva: mit olvassak? Ha szeretnénk mások véleményét is kikérni a például öt éve vásárolt vagy épp a múlt karácsonyra ajándékba kapott, de általunk még nem olvasott könyvekről, bátran keressük fel a *Moly.hu* honlapot. Itt még a Luther Kiadó kiadványairól is sokoldalúan tájékozódhatunk... A *Moly.hu*-t az akkor még hetilapként megjelenő *Evangelikus Élet* korábbi tervezőszerkesztője, Nagy Bence találta ki és fejlesztette. „A Moly olvasástámogató szolgáltatás – olvashatjuk a bemutatkozásban. – Célja, hogy az embereket olyan olvasmányélményekhez segítse, amelyek

által többek lesznek.” Az internetes felületen a felhasználóknak lehetőségük van megosztani másokkal az általuk olvasott könyvvel kapcsolatos véleményüket, elolvashatják mások véleményét, készíthetnek maguknak „várólistát”, nyomon követhetik kedvenc szerzőjük vagy kiadójuk bejegyzéseit – molyos szóval élve „karcait” –, vagy kihívásokat tehetnek közzé. A honlapon a Luther Kiadó is jelen van – nemcsak a kiadványaival, hanem az utóbbi évek újdonságairól megjelent recenziókkal, interjúkkal, könyvbemutató videófelvételekkel is: *moly.hu/tagok/luther_kiado*. Mindenkit arra bátorítunk, keresse a Luther Kiadót a *Moly.hu*-n is, és ajánlja másoknak is kiadványainkat.

Forrás: *Evangelikus.hu*

Elhunyt Udvaros Béla rendező, színházigazgató, író. Udvaros Béla, az Evangélium Színház alapító igazgatója idén még családja körében ünnepelte 95. születésnapját. Május 14-én hajnalban hunyt el békésen, álmában. Szeretetei mindvégig mellette voltak. Udvaros Bélát a Magyarországi Evangélikus Egyház saját halottjának tekinti. Temetéséről – lapzártánkkor – még nem történt intézkedés. Búcsúzik tőle felesége, Karger Kocsis Magdó, lánya, Udvaros Dorottya, unokája, Gyöngyösi Máté.

Evangelikus Élet

A Magyarországi Evangélikus Egyház lapja

Megjelenik kéthetente

- E-mail: evelet@lutheran.hu
- EvÉlet online: www.evangelikuselet.hu
- Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
- Előfizetés: kiado@lutheran.hu
- Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-20/824-5519. Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.balla@lutheran.hu)
- Megbízott felelős szerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu)
- Hírszerkesztő: T. PINTÉR KÁROLY (karoly.pinter@lutheran.hu)
- Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu)
- Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUZSANNA (matetot@gmail.com)
- Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu)
- Rovatvezetők: BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica (maria.balla@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu),

FÜLLER TÍMEA – Gyermekeknek

(f.timea.71@gmail.com),

TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem

(tamytam@t-online.hu),

DR. ECSEDI ZSUZSA – Cantate

(ezsu@lutheran.hu),

MÁNYOKI JÁNOS – Thesaurus

(janos.manyoki@lutheran.hu),

STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA – Tallózó

(evtallozo@gmail.com)

- Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24.

Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518

- Felelős kiadó: ANTAL BÁLINT, a Luther Kiadó igazgatója (balint.antal@lutheran.hu)
- Nyomdai előállítás: *MondAt Kft.* (2600 Vác, Nádas utca 2.) • www.mondat.hu
- Felelős vezető: NAGY LÁSZLÓ
- Árusítja a kiadó.
- Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletg telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál.
- INDEX 25 211, ISSN 0133-1302
- Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyedévre 3900 Ft, fél évre 7800 Ft, egy évre 15 600 Ft, más európai országba egy évre 52 500 Ft (167 euró), egyéb külföldi országba egy évre 61 400 Ft (195 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.
- Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza.
- Címlapfotó: MAGYARI MÁRTON

ORATIO OECUMENICA

Pártfogóink, Úr Jézus! Magasztalunk téged, hogy értünk, emberekért és üdvösségünkért eljöttél országodból. Kérünk, add értenünk rendedet, amely a te uralmad alatt élőknek jó és hasznos. Cselekedd meg kegyelmesen, hogy meg is tartsuk életünk javára, üdvösségünkre.

Kérünk téged: hallgass meg minket!

Magasztalunk, Úr Jézus, hogy testvéri szeretettel hordoztad el mindannyiunk vétkeit. Cselekedd meg velünk kegyelmesen Lelked által, hogy békességünk legyen e világon, s meg tapasztaljuk a tőled áradó erőt egymás hordozására.

Kérünk téged: hallgass meg...

Köszönjük, Úr Jézus, hogy kijelentetted, másik Pártfogót is küldesz az Atyával együtt, aki újjáteremt, és mellettünk áll földi küzdelmeinkben. Magasztalunk, hogy egyházadban közösségbe gyűjtöttél bennünket. Erősítsd meg ma is népedet, hogy nem maradunk magunkra bezárt-ságban, betegségben vagy a halállal vívott harcban sem. Lelked tanítson minket téged igaz szívvel megismerni, neked engedni mindenben.

Kérünk téged: hallgass meg...

Könyörgünk szépnek és jónak teremtett világunkért is. Ismerjük fel és tiszteljük minden teremtményedben, a világegyetem rendjében a te szándékodat: azt, hogy éltetni kívánsz minket. Adj erőt és bölcsességet, hogy e rend szerint éljünk. Adj Lelked által közös elszánást: csodálatos élőhelyünket megőrizzük a következő generációk számára is.

Kérünk téged: hallgass meg...

Szentháromság egy igaz Isten, aki a gögösöknek ellenállsz, adj alázatos szívet benned bízó népednek, hogy megalégíttessen mindennapi kenyereddal. Szüksős napokban múló javakkal is szolgálja országod építését embertársaink javára, neved dicsőségére.

Kérünk téged: hallgass meg minket! Ámen.

Pünkösöd ünnepe – Jn 14,16–21

Jn 14,16–21

Közösségben

Egyedül. Nyári táboraink bátorságpróbiáin a fiataloknak önállóan kell végigmenniük egy éjszakai akadálypályán. Az egyik évben a résztvevők fele úgy döntött, inkább egymásba karolva sétálnak végig a sötét erdei ösvényen, velem együtt. Mert elérkezik az idő vagy a helyzet, amikor nem akarunk egyedül maradni.

Az élet számos területén keressük az egyéni megmértetéseket; az önálló feladatvégzés alapegysége a tudásalapú társadalomnak. Egyéni boldogulásunkra törekszünk, önmagunk kiteljesedésére vágyva keresünk társat, munkát, saját ambícióinktól vezérelve gyakoroljuk hivatásunkat. A központban az én áll szükségleteivel és céljaival.

Még a hitünkben is az énközpontúság dominál. A személyes Isten személyesen nekünk szól ígében, a mi imáinkat hallgatja meg, és azokra válaszol. Egyengeti sorsunkat, ismeri mindannyiunk jellemét, bűneit, és szeretete abban nyilvánul meg, hogy a mi személyes életünkért áldozza az Úr Jézusét.

Egyedül vagy együtt? Az utóbbi hetekben a vírus sújtotta világ helyzetének számtalan értelmezésével találkoztam. A magyarázatok mind egyfelé mutatnak: az önmaga körül forgó ember újra meg kell tanulja a felelős szeretetet, saját maga korlátozását. Nem élhet többé olyan önző módon, mint eddig. Ismeretlen és félelmetes valamivel állunk szemben, ami csakis egymásba karolva, egymásért cselekedve győzhető le. „Együtt sikerül!” – hangzik a biztatás.

Igen, a közös ellenség előhívja az egészséges mechanizmusokat. De azért azt is látjuk, mennyire gyenge lábakon áll ez a mostani egységtörekvés. Bármennyire sötét is az az ösvény, nem mindenki érzi, hogy itt az idő egymásba karolni, a Vezetőre hagyatkozni.

A Lélek egységében. Jézus búcsúzása és ígéretei a tanítványi körnek szólnak, nem egyesével kapnak válaszokat. A Mester ezt a kis közösséget készíti fel a Szentlélek érkezésére. Ő tudja, mennyire elárvultan érzik majd magukat, ha nem lesz ott velük. Biztosat akarnak tudni életről, örök életről, saját küldetésükről. Ismeri őket: legfőképpen arra vágnak, hogy Jézus láthatatlanul, de valóságosan ott legyen velük. Mesterük azt is tudja, hogy amit eddig tett értük, és eddig mondott nekik, mégsem lesz elegendő arra, hogy megmaradjanak őbenne. Folytonos segítséget kell kapjanak, sőt garanciát az eljövendőre.

Mekkora erő van ezekben a többes számú szavakban! Veletem, nálatok, bennetek... Most értjük igazán, mire jó a közös-

ség, amikor több hétig csak a virtuális térben, lelki testvéreink fizikai jelenléte nélkül kényszerültünk „részt venni” gyülekezeti alkalmakon. Amikor Jézusban közösségként lehetünk együtt, imádkozhatunk, énekelhetünk, és mondhatjuk a hitvallást, már nem számít, kinek mennyire erős a hangja, a lényeg az egység, az összetartozás.

Most értjük csak, mekkora ajándéka az Úr Jézusnak, amikor azt mondja: „...én az Atyámban vagyok, ti énbennem, én pedig tibennetek.” Már mindegy is, ki kibe karol azon a sötét erdei ösvényen, a lényeg, hogy együtt mehetünk, és velünk van az, aki tudja, hová vezet az út. Rábízhatjuk magunkat, mert szeret

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - NOAA / UNSPLASH.COM

minket. A saját életét osztja meg velünk, abba az egységbe hív bennünket, amelynél nincs szorosabb – a mennyei Atyával való mély szeretetkapcsolatba.

Ezért nem számít, hogy a parancsolatainak befogadását kéri tőlünk, vagy az örök élet erőteljes szavait szólja számunkra: „...én élek, és ti is élni fogtok.” Csak az számít, hogy ezt az önmagával és az Atyával való egységet nekünk adja, és elküldi számunkra a Pártfogót, aki megvilágosít, megtart, és megszentel bennünket ebben a közösségben.

■ LÁZÁRNÉ SKORKA KATALIN

Imádkozzunk! *Drága Úr Jézus! Hálát adok neked, hogy elküldted Szentlekedet. Őáltala ismerhettelek meg téged és mennyei Atyámat. Hálát adok neked, hogy elküldted Szentlekedet. Ő az, aki megvilágosít, és felismerteti velem igazi, bűnös valómat és nélkülöd árva életemet. Hálát adok neked, hogy elküldted Szentlekedet. Ő az, akinek a mi gyülekezetünk létét is köszönhetjük. Hálát adok neked, hogy elküldted Szentlekedet. Ő az, aki megtart tebenned, és elrejti az Atyában életemet. Ámen.*

Nagyszívű közösség a szekszárdi dombok tövében

Különösen tarka csoport veszi körül a szekszárdi evangélikus templom oltárképén Jézus Urunkat, aki – meglepő módon – a szekszárdi dombok előtt állva hívogat magához mindenkit: itt egy fiatal nő gyermekével, mellette fejkendős asszony, amott egy középkorú értelmiségi és egy öreg szakí, aztán egy kamasz lány és mellette az évek terheitől meghajlott hátú idős parasztember.

Az 1940-ben készült festmény sokszor meglepi az idelátogatókat, de jól ábrázolja a helyi evangélikus közösséget a mai napig, még akkor is, ha a táj képe és az öltözetek azóta megváltoztak. „Jöjjetek hozzám mindnyájan...” – ez a mottója, s ahogy a festményen, úgy magában a templomban is izgalmasan vegyes közösség figyel Megváltójára 1928 óta, sőt a templom megépülése előtti időktől fogva.

A gyülekezet első tagjai a környékről idetelepült iparosok és tisztviselők voltak, akik a szomszédos, nagy múltú gyülekezetekből származtak el a megyeközpontba. Eleinte a reformátusokkal voltak, majd miután megérlelődött bennük a saját gyülekezet igénye, 1908-tól önálló evangélikusként folytatták hitéletüket.

Az egyházközség több mint százötven éves története során hűséges felügyelők voltak a világi vezetők: többek között Hazslinszky Géza, dr. Levente István, Lugosi Béla, dr. Muth Lajos. A lelképásztor elődök sorában pedig ott van Németh Gyula, Németh István, Szkrinyák Katalin, Hafenscher Károly, Johann Gyula, Smidéliusz András és Szabados Regina.

Most körülbelül hatszáz főt tart számon a gyülekezet a városban, a környéken további kétszázötvenet, merthogy Szekszárd gondozza Felsőnánát, Zombát, de hozzá tartozik a kétyi templom és a környéken élő családok is. Vasárnaponként kilencven-kilencvenöt fő vesz részt az istentiszteleteken, hét közben ifjúsági csoport, kirándulókör, bibliaórák működnek. A városban több mint száz hittanossal van kapcsolata a gyülekezetnek.

„Nagyon jó munkaközösségben szolgálhatok itt családommal együtt már lassan tizenkilenc éve: a gyülekezet történetébe és életébe szíve csücskéig beleméremülő felügyelőnkkel, Németh Judittal és az elnökség munkáját segítő másodfelügyelőnkkel, dr. Wagner Gyulával, illetve az egytől egyig aktív presbiterek-

Evangélikus istentisztelet a rádióban

Május 31-én, pünkösd ünnepén 18.02-től istentiszteletet közvetít a Kosuth rádió felvétélről a szekszárdi evangélikus templomból. Igét hirdet Sefcsik Zoltán lelkész.

kel – mondja Sefcsik Zoltán helyi lelkész. – Isten iránti hálával figyelem, ahogyan az önálló munkakörök serénykednek: szeretetszolgálat, gazdasági bizottság, belmissziós kör, vasárnapi hitoktatók, lektori szolgálatot végzők, a sekrestyeszolgálatot vállalók köre, a filmklubot, a hangfelvételeket biztosítók, a gondnoki, pénzügyi feladatokat előrevívók és a kert-i munkákban segítők.

A legkisebb megyeszékhely közepes méretű egyházközségének nagyszívű közössége ez itt, a szekszárdi dombok tövében, Megváltónk körül – s úgy remélem, hogy még az maradhat sokáig.” ■

Pünkösd 2. napja – Jn 6,43–47

Pünkösd tananyag

Online tanulás. Az utóbbi hetekben gyakran találkozhattunk ezzel a kifejezéssel, gyakorló szülőként pedig megismerkedhettünk ennek az újfajta „iskolának” minden örömeivel és nehézségeivel is. Az osztályterem beköltözött a laptopunkra, tabletünkre, ahol biztosan nem zsúfolódnak és nem is sugdolóznak a diákok, talán jobban is tudnak koncentrálni a feladatokra, hiszen nem zavarják egymást. Az időkorlátok egészen mások. Aki felfedezi ennek a szabadságát, és élni is tud vele, az még eredményesebb is lehet, mint a hagyományos oktatás keretei között.

A sokáig halogatott átállást az analóg rendszerről most a járványhelyzet kényszerítette ki. Ugyanakkor jogosan érezhetjük, hogy közben valamit el is veszítettünk. Hiányzik a személyesség, az egyszerű és megismételhetetlen pillanat, élmény, a felismerés mozzanata. A felfedezés, hogy a tanár személyisége, lelkesedése a tárgya iránt magával ragad, vagy a társak meglátásain keresztül lehet elsajátítani fontos ismereteket.

Nagy sávzsélesség. Pünkösd második napján magától Jézustól tanulhatunk, aki egykori morgolódkhoz és mai türelmetlen, bizalmatlan hallgatóságához is szól. Jó pedagógusként szabadon idézi a prófétákat, Ézsaiást, Jeremiást és a zsoldárostat, akik szerint a Lélek kitöltésének az egyik következménye igazi, hátrányok nélküli „online tanulás” lesz, nagy sávzsélességgel, akadálytalan le- és feltöltési sebességgel.

Az övét maga Isten tanítja majd közvetlenül, nem lesz szükség tankönyvre, jegyzetre, sillabuszra. Nem kell a törvény paragrafusait böngészni az életben való eligazodáshoz. Nem rendelkezések, szabályzók jelölik ki a járható utakat, hanem a Lélek mérhetetlenül gyors válaszüzenete, bennünk léte biztosítja az ismeretet, a tudást, az Istenhez tartozás egyértelműségét. Ez az új „módszer” tértől és időtől függetlenül korlátlan hozzáférést tesz lehetővé Isten ismeretéhez. Akiket átjár a krisztusi szellemiség, lelkeség, azok nem egyszerűen az immanens, hétköznapi valósághoz szükséges „mindennapit” érhetik el. Hiszen Jézus önmagát kínálja mint égi kenyeret, mennyei eledelt, hogy életben tartson, átmentsen még a halálon is, és az örökkévalóhoz kapcsoljon.

Van mit elsajátítanunk ebből a pünkösd online kurzusból. Talán nem is lehetne jobb alkalom a tanulásra és aztán a tanultak alkalmazására, mint a megértés, egyetértés, istenbizalom lelkesítő ünnepe.

Lássuk, mit is tanultunk! Először is azt, hogy érdemes kérdezni és nem csak morgolódni. Hiszen nekünk vérbeli tanítómesterrünk van. Az a Jézus, akit a legfontosabb egzisztenciális ügyekben is megszólíthatunk, legyen az földi vagy égi vonatkozású, hiszen ő egyaránt otthon van a mi világunkban és Isten világában. Nyugodtan rábízhatjuk magunkat. Higgyük el, tanulhatunk tőle. Az ő iskolájában nem kell „mindent jobban tudni”, sőt éppen az a jó, ha hagyjuk magunkat meglepni, elengedni az addig biztosnak vélt meggyőződéseinket.

KÉPINK ILLUSZTRÁCIÓ - JULIA FLORCZAK / UNSPLASH.COM

Az ő közelében ugyanis megtapasztalhatjuk azt is, hogy igéje nemcsak magával ragadó, meggyőző szó, hanem hatékony, igaz és örök is. Aki figyel rá, az megérezheti az Atya vonzását. Sőt ez egy dinamikus megtapasztalás. Jézusban hinni egyben azt is jelenti, hogy engedünk Isten jótékony vonzójának. Jézus olyan pedagógus, aki a szó eredeti értelmében elvezet, visszavezet bennünket az Atyához, az élet forrásához.

Végül pünkösd második ünnepén valóban interaktív, audiovizuális oktatás részesei lehetünk. Nemcsak poroszos módszerrel, hallgatva tanulhatunk, hanem a Lélek kapcsol be bennünket abba a jótékony, nagyszerű tanulási folyamatba, amelyben mi magunk is formálódunk, változunk, érlelődünk. Amelynek segítségével Jézus arcán megelevenednek Isten arcvonásai. Hiszen ő mozdult felénk, kegyelmével, irgalmával magához vonz ma is, és a javunkat munkálja itt és túl az általunk belátható horizonton.

■ SMIDÉLIUSZ GÁBOR

Imádkozzunk! *Drága Szentlélek! Te taníts minket, hogy ne maradjunk kétségek között. Add, hogy Jézusban felismerjük kegyelmedet, szeretetedet. Átéljük életünket betöltő erőd. Ámen.*

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (május 31.) Hiszen egy Lélek által mi is mindnyájan egy testté kereszteltettünk, akár zsidók, akár görögök, akár rabszolgák, akár szabadok, és mindnyájan egy Lélekkel itattattunk meg. 1Kor 12,13 (Ézs 5,8; Jn 14,15–19[20–23a]23b–27; ApCsel 2,1–21; Ef 1,3–14) Meg vagyok keresztelve! Lehet, hogy most falak, szájmaszkok választanak el egymástól, és a félelem is, de ne feledd, egyek vagyunk. Mint a dzsungel törvénye: „egy vérből valók vagyunk”, újjászületett új emberként egy Lélektől valók vagyunk. Krisztusban minden világi meghatározottságunk (nemünk, származásunk, társadalmi helyzetünk...) lényegtelené válik, csak az a fontos, hogy benne és vele egyek vagyunk, ez megtart minden helyzetben.

Hétfő (június 1.) Amit fülbe súgva hallotok, azt hirdessétek a háztetőkről! Mt 10,27 (Ézs 44,8a–b; Jn 20,19–23; 1Kor 12,4–11; Zsolt 150) „Nem mondhatom el senkinek, / Elmondom hát mindenkinek.” Az élet titka felfoghatatlanul, megérthetetlenül bonyolult. Egy sejtalomban mitől és mikor indul be az élet szikrája? A tudomány számára is megfejthetetlen titok. Az élet titka megdöbbenően egyszerű: nem hogyan, hanem miért. Miért indul be egy sejtalomban az élet? Mert az Isten szeret. Erről a szeretetről tanított s tett bizonyosságot Jézus halálával és feltámadásával. Ezt a titkot érteti, magyarázza a Szentlélek, hogy elmondjuk, továbbadjuk mint tanítványok, mert a szeretet hirdetőivé hívtunk el.

Kedd (június 2.) Őt szeretik, pedig nem láttátok, őbenne hisztek, bár most sem látjátok, és kimondhatatlan, dicsőült örömmel örvendeztek... 1Pt 1,8 (1Sám 2,1a; 1Kor 14,1–5.27–40; 2Tim 3,1–9) Új életben járunk! Péter biztató szavai az elcsüggedtekhez szólnak: megváltattunk, mert az Isten úgy szereti az embert, hogy nem hagyja elveszni; aki Krisztusban van, az új életben van, és helye van az üdvösségben is. Az élet már nemcsak néhány évről, évtizedről szól, a látható, megfogható, „enyém, nekem jár” világ vásárolható konzumboldogságáról, hanem az örökkévalóság beláthatatlan szabadságának boldogságáról, amelyben az Atya szeretetében fürdőzve bátran szerethetünk barátokat, ellenségeket egyaránt.

Szerda (június 3.) Az Úr szeme látja az igazakat, füle meghallja kiáltásukat. Zsolt 34,16 (Mt 7,7; Ef 1,11–14; 2Tim 3,10–17) Kik az igazak? Akik különlegesen jók? Mit kell tennem, hogy igaz lehessen? Napi kegyességi gyakorlatokat kell végrehajtani? Vagy a törvény tökéletes megtartása tesz igazgá? Kérdések, bizonytalanságok, amelyek oly sokszor átjárják életünket. A szoltáros azonban az Úrra mutat, mint Keresztelő János Jézusra:

„Íme, az Isten Báránya...” (Jn 1,29) Isten tesz igazgá, aki szeretetében Krisztusban magát adta érted. Ez az odaadás teszi igazgá azokat, akik hisznek Isten kegyelmes szeretetében. Ezt a hitet munkálja a Szentlélek bennünk, hogy bátran kiálthassunk az Úrhoz a meghallgatás bizonyosságában.

Csütörtök (június 4.) Álljatok meg tehát, felövezve derekatokat igazságszeretettel, és magatokra öltve a megigazulás páncélját, sarut húzva lábatokra, készen a békesség evangéliuma hirdetésére. Ef 6,14–15 (1Sám 17,45; 2Kor 3,2–8[9]; 2Tim 4,1–8) Harcra fel! Mint egy riadó, mint harcba hívó trombita hangzik az apostol szava. Pál képe meghökkentő, felrázó, mert akkor is sokan gondolták, ma is sokan gondolják a keresztyénségről, hogy valamiféle passzív állapot, a keresztyén embernek nem kell csinálnia semmit, hisz Jézus mindent elvégez helyette. De az ige cselekvésre készítet: hirdetni, szólni, tenni Isten szeretetét. Nem azért, hogy érdemet szerezzünk, hanem mert kegyelmes szeretete erre indít.

Péntek (június 5.) Elég neked az én kegyelemem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz. 2Kor 12,9a (Zsolt 42,4; Gal 3,1–5; 2Tim 4,9–22) Valóban el hisszük, hogy elég? Az apostollal együtt mi is gyakran kiáltunk fel: „Hát nem látod, Uram, az érted tett erőfeszítéseimet, kegyes életemet, odaadásomat? Igazán jutalmazhatnál, vagy legalább vedd el nyűgeimet, mindazt, ami bánt, gátol!” De milyen jutalmat is várunk, és miért? Hisz Atyánk a teljes életünk, tőle kaptuk ajándékba, ráadásul Krisztusért megbocsáttattak bűneink is – mi kellhet még? Hát nem elég ez a kegyelem, amely az örök élet távlatába és örömebe helyez? Ha rádöbbenünk alkalmatlanságunkra, elfogadjuk szeretetét, már célhoz ért. Hisz koldusok vagyunk!

Szombat (június 6.) Ezért tehát mi, akik rendíthetetlen országot kaptunk, legyünk hálások, és azzal szolgáljunk Istennek tetsző módon... Zsid 12,28 (Dán 3,33; ApCsel 18,1–11; Tit 1,1–16) Isten országa közöttünk van. Ha minden látható megrendül is és elmúlik, az ő országa rendületlenül áll és vár. Ezt az országot kaptuk örökségül Krisztusban, érte már nem szolgálunk, hanem fiak, így örökösök. Hálások lehetünk ezért a titokért, amely túlmutat testi létünk minden meghatározottságán, társadalomban elfoglalt helyünkön, sikereinken vagy kudarcainkon. Örökösnek lenni jó, de az örökség felelősséget is jelent, művelni kell s megőrizni, hiszen reánk bízott, hogy hírt adjunk róla mindenkinek. Ez az a szolgálat, amelyre Krisztus elhív, és a Szentlélek indít és vezet.

■ HONTHEGYI ZSOLT

Kövessen bennünket a Facebookon is: facebook.com/evangelikus
Magyarországi Evangélikus Egyház – Életközelen vagyunk

A LUTHER KIADÓ ÚJDONSÁGAI

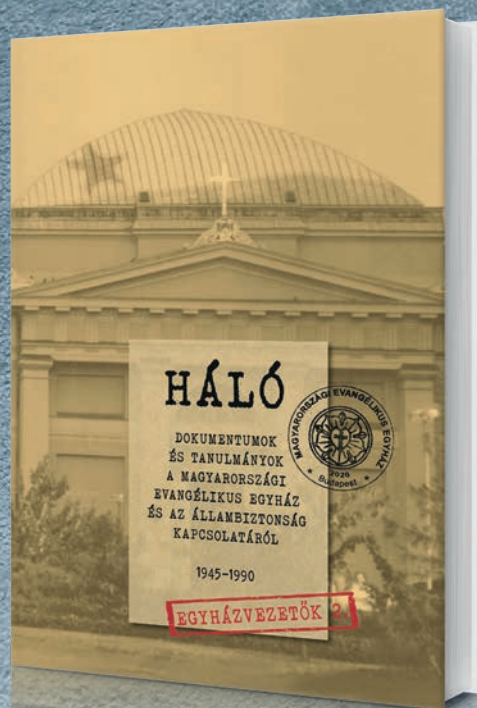
HÁLÓ 3.

DOKUMENTUMOK ÉS TANULMÁNYOK
A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ
ÉS AZ ÁLLAMBIZTONSÁG KAPCSOLATÁRÓL

1945-1990

EGYHÁZVEZETŐK 2.

Újabb fejezetek a magyar állambiztonság és
az evangélikus egyház kapcsolatából

4990 Ft

1800 Ft

2020 az úrvacsora éve a Magyarországi Evangélikus Egyházban, s Prodán Márta könyve közösségbe hív az Úr asztalánál történő találkozáshoz – a fizikai távolság ellenére is.

PRODÁN MÁRTA

Egy asztalnál a világ

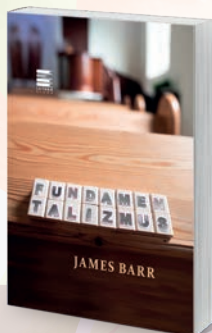
KÖNYVEINK MEGRENDELHETŐK
A BOLT.LUTHERKIADO.HU OLDALON.

HÁZHÓZ VISSZÜK A KÖNYVET!

#maradjotthon

Ki sem kell mozdulnia, házhoz jön az olvasnivaló.

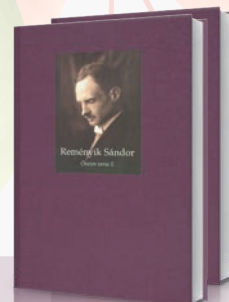
A Luther Kiadó könyveiből most **KEDVEZMÉNNYEL** vásárolhat.

James Barr:
FUNDAMENTALIZMUS
1950 Ft helyett 1755 Ft

Ittész Szilvia:
TANÁRNŐ, KÉREM!
2400 Ft helyett 2160 Ft

REMÉNYIK SÁNDOR
ÖSSZES VERSE
6000 Ft helyett 5100 Ft

HÁLÓBA KERÍTVÉ
Konferencia az evangélikus lelkészek és az állambiztonság kapcsolatáról
1390 Ft helyett 973 Ft

HÁLÓ 2.
Egyházvezetők 1.
3200 Ft helyett 2240 Ft

Timothy Keller:
GYÜLEKEZET A KÖZPONTBAN
4900 Ft helyett 3920 Ft

HATÁRIDŐNAPLÓ LUTHERREL
3200 Ft helyett 1000 Ft

LUTHER MEGMONDJA
Válogatás Luther asztali beszélgetéseiből
1500 Ft helyett 1125 Ft

ÚTMUTATÓ OLVASMÁNYOKKAL
790 Ft helyett 395 Ft

VÁSÁRLÁSÁVAL TÁMOGASSA AZ EVANGÉLIKUS KÖNYVKIADÁST!

BOLT.LUTHERKIADO.HU